

Sistem de partide - IX -

15 nov. 1934 - 14 nov.'35

[Vezi fișierele anterioare](#) , [Partide , VI , VII .VIII](#) și [Fișier I - Memorii , Sinteze](#)

Guvern Gh.Tătărăscu .Legislatura PNL.Sesiunea a II-a ordinară , **15 nov.'34- 20 apr.'35**

1.) **Consfătuirea majorității parlamentare , 15 nov.'34**

(" Universul " , an 51, nr. 315, 17 nov.'34)

a) **Const.I.C.Brătianu** (președ.PNL)

/ **Program PNL / Duca - Tătărăscu /**

/ **Organizarea Parlamentului / reprezentarea provinciilor /**

b) **Gh.Tătărăscu** (prim.ministru)

/ **Bilanțul primului an de guvernare /**

/ **Încredere și recunoștințe : Suveran - Dinu Brătianu - Parlament /**

/ **Comandamente : Armata - Liniștea - Ordinea - Destinderea - Fermitatea
Stabilitatea - Disciplina - Solidaritatea /**

c) **Leonte Moldovanu** (președ. Senat)

/ **glorificarea PNL / Datoria Senatului /**

d.) **NNSăveanu** (Președ. Camerei)

/ **Aprecierea guvernării / Datoriile Camerei /**

"Universul " /

Ora 17 , p.m.

Este prima consfătuire , după atâtea luni de vacanță. Sălile Senatului sunt pline de deputați și senatori. Apariția d-lui Dinu Brătianu este salutăată cu aplauze ; aplaudă guvernul întreg.

Șeful partidului conduce ședința și ține o cuvântare prudentă și protocolară.

Tătărăscu vorbește frumos, insistând asupra durabilității guvernării.

Face o impresie deosebită faptul că a vorbit despre deplina liniște și ordine ce domnește în țară, declarație ce a fost socotită ca o promisiune că cenzura și starea de asediu - devenite inutile - și că vor fi desființate.

Elogiile și profesiunea de credință la adresa lui Dinu Brătianu ,sunt subliniate cu aplauze îndelungate. Este o consfătuire reconfortantă pentru cadrele guvernamentale.

Optimism și acord general .

C.I.C.Brătianu / 16 nov.'34

▣ **Programul PNL**

▣ **IGDuca, Gh.Tătărăscu**

" Se împlinește un an de când partidul nostru a fost chemat la cârma țării.

Prima noastră gândire trebuie să fie pentru cel care nu mai este astăzi în fruntea noastră

(**adunarea se ridică în picioare**) , pentru Ion Duca , care cu atâta însuflețire și cu atâta curaj , a primit greua sarcină ca să restabilească situația morală și materială a țării.
" S-a făcut apel astăzi, în Mesajul Regal, la unirea partidelor pentru interesul general al țării românești. Eu fac apel , în special la unirea majorităților , într-un singur gând și o singură voință pentru realizarea unui program , care ne este scump , folositor țării, dar care s-a făcut sub președinția lui Ion Duca și care a fost redactat de primul ministru de astăzi , d.Tătărăscu. "
C.I.C.Brătianu / 16 nov.'34

▣ Birourile parlamentare

[LD : este evident marcat de turneul din Ardeal, având o deosebită grijă să fie menajate sensibilitățile regionale Grijă lui însă, mie îmi dă o indicație : pe de o parte , vrea să repare " acuza" ce li se aducea ; pe de altă parte , că regionalismul era un fenomen deloc vindecat . Altfel , eu văd la el mai mult o înțelepciune pedagogică, decât o " modestie" , o grijă de " diriginte" de clasă , pentru ca ordinea și disciplina să fie asigurate . Ținea de democrația interioară din partid.

Ținea de eficiența și competența muncii .Și da, cred că acest lucru era important .]

[-----] **Doc. integral - fișier PNL**

Cu un corectiv , România este compusă din mai multe regiuni.
Majoritatea deputaților și senatorilor fiind din Vechiul Regat,
nu trebuie ca provinciile cealalte să fie neglijate în alcătuirea acestor birouri .

[-----]

Pentru vicepreședinții Camerei fiind vorba de 6 vicepreședinți, trebuie neapărat ca între cei șase să figureze un ardelean, un basarabean și un bănățean.

-O voce : Toți sunt români !

-**Brătianu** : Pentru funcția de chestori , unde sunt 4 , între acești chestori să figureze un ardelean. Numărul reprezentățiunii regionale este mai mic, pentru că chestorii trebuie să fie în permanență în ajutorul președintelui ; altminteri ,nu se poate menține ordinea necesară în Corpurile legiuitoare .

Între secretari, va fi un basarabean, un bănățean și un bucovinean.

La Senat, printre cei 6 vice-președinți,
să figureze un ardelean , un basarabean și un bucovinean.

Între cei 6 chestori, să figureze un ardelean, un basarabean și un bucovinean ,
iar între cei 8 secretari , vor fi de asemenea un ardelean, un bucovinean, și un bănățean.

[-----]

Cei care vor întruni majoritatea, vor fi propuși de partidul nostru.

" Una din calitățile partidului nostru a fost disciplina și solidaritatea.

Voi cere și de data aceasta disciplina , care a făcut tăria partidului nostru. "

Gh.Tătărăscu / 15 nov.'34

▣ Bilanțul primului an

[LD : în linii mari, merge pe firul discursului de la Tg.Jiu .

Accentul este pus pe activitatea economică.

Lipsește din palmares :problemele culturii, legile de educație a tineretului , premilităria, minoritățile, și ... starea de asediu și cenzura .

Astea trebuie trecute la " pasiv" ?]

" Înainte de a scruta viitorul, crede necesar să facem o privire spre trecut.

Am împlinit ieri un an de când am luat frânele guvernului,

și cred că putem privi cu satisfacție și cu mândrie acest an de guvernare.

" Am venit la guvernare în ziua de 14 noiembrie a anului trecut,

și , după ce am săvârșit alegerile generale, după ce am făcut un lung și dureros popas provocat de moartea tragică a lui Ion Duca,

după ce am trecut peste interminabilele discuții asupra validărilor
- neprovocate de noi ci de alții - am început să legiferăm în ziua de 15 martie.

De atunci și până azi, în mai puțin de 8 luni,
am atăcat în activitatea noastră de legiferare și de guvernare,
mai toate problemele pe care eram obligați să le deslegăm"
[-----]

Iată opera noastră ! Pretutendeni , spiritul de încredere crește,
creditul începe să fie înviorat , banul începe să circule -
o simșiți cu toții și o simte orice om de bună credință !
O înviorare economică stăpânește astăzi Statul ; și sunt convins că din această
înviore economică, va izvorâ și înviorarea financiară pe care o așteptăm cu toții ."
[Gh.Tătărăscu / 15 nov.'34](#)

▣ **Încredere și recunoștință Suveranului**

" Dacă am putut să săvârșim această operă, este fiindcă , în primul rând,
am avut în tot timpul acestui an, încrederea desăvârșită a Suveranului nostru.
Grație acestei încrederi permanente și din ce în ce crescânde, am putut să săvârșim această
operă , am putut să ne realizăm programul nostru în complectă libertate și fără de nici o
stânjenire. Mă slujesc de acest prilej , pentru a exprima M.Sale Regelui
recunoștință respectuoasă , pentru toată această încredere de care am fost privilegiat. "
[Gh.Tătărăscu / 15 nov.'34](#)

▣ **Încredere și recunoștință lui Dinu Brătianu**

" Și apoi, am avut în tot timpul acestui an de guvernare ,
încrederea deplină și desăvârșită a șefului partidului național-liberal,
care ne-a acordat continuu și guvernului ,și mie , sprijin , ocrotire , asistență.
De aceea , socotesc , pentru mine și pentru dvs toți, o datorie de inimă ,
în a-i exprima sentimentele noastre recunoscătoare .
" În ceea ce mă privește pe mine personal, sunt fericit să mi se dea din nou prilejul
să mărturisesc și să afirm șefului partidului nostru și marelui meu prieten,
d-lui Dinu Brătianu, un devotament care nu va cunoaște șovăire ,
și o credință ce nu va cunoaște deviere. "
[Gh.Tătărăscu / 15 nov.'34](#)

▣ **Încredere și recunoștință Parlamentului**

" Și am mai avut în decursul acestui an, încrederea dvs. cari ați alergat la fiecare chemare, și ne-
ați executat îndrumările ,cu o însuflețire pentru care sunt fericit să vă exprim întreaga noastră
recunoștință .
Prin încrederea dvs, am putut avea constant încrederea țării pe care o reprezentați și
am putut guverna și face față tuturor dificultăților"
[Tătărăscu / 15 nov.'34](#)

▣ **Opera de viitor.**

" Opera noastră este începută , însă această operă nu este terminată.
Pentru ca să desăvârșim această operă , vă chemăm astăzi din nou, să ne acordați sprijinul.
[-----]

[**Liniștea și ordinea**]

Pentru a îndeplini această operă , ne trebuie răgaz și liniște .
Cred că avem răgaz și sunt convins că vom avea și liniște .
Avem răgazul trebuitor. Suntem o guvernare de lungă durată .Suntem stăpâni pe timpul nostru .
Dacă ași fi crezut , dacă ași crede și astăzi o singură clipă , că nu ne-ar sta în față timpul
necesar ca să ne desăvârșim programul - aș fi abandonat de mult frânele puterii
" Dar avem nevoie de liniște și cred că o vom avea ; nici o dată , de la Unire și până astăzi,
țara n-a fost mai liniștită și mai calmă decât astăzi,
și nici o dată n-a domnit mai multă liniște și ordine decât în acest ceas.

Ah ! știu că în umbră și în întuneric se agită încă viermii permanentei agitațiuni. !

N-am timp să mă ocup de mișcările lor !

[Destindere]

" Când am luat frânele guvernului , am întins tuturor partidelor ramura de destindere , fiindcă am crezut , ceea ce cred și astăzi ,

că vremurile sunt prea grele , vremurile sunt prea turburi ,

și necunoscutul din fața noastră este prea primejdios ,

pentru ca să ne putem îngădui acte de provocare sau acte de agresiune.

Stăm pe aceeași poziție.

[Fermitate]

" Dar , dacă , totuși , unii din adversarii noștri nu vor înțelege această atitudine

și vor căuta să neliniștească guvernarea noastră ,

atunci împotriva neînțelegătorilor ,

voi reacționa și vom reacționa cu toții ,

așa cum se reacționează împotriva turburătorilor de rând.

[Stabilitate]

" Am intrat în ciclul guvernărilor de stabilitate și de continuitate ,

și nu vom lăsa ca ambițiile unora și patimile altora ,

să întroneze un regim de neliniște și de instabilitate ,

care constituie cel mai primejdios obstacol în calea consolidării statului.

[Disciplină și solidaritate]

" Ne vom face datoria. Conștiința acestei datorii să însuflețească și acțiunea dvs.

Și de aceea , în această zi , ca și șeful nostru , d.Dinu Brătianu ,

eu fac apel la aceste două forțe prin care a viețuit partidul național-liberal :

disciplina și solidaritatea ! Disciplina tradițională a PNL , grație căreia am străbătut

și am învins toate adversitățile ! Și apoi , solidaritatea !

PNL nu a fost nici o dată , nu este și nu poate fi nicicând ,

câmp deschis pentru lupte personale.

În partidul acesta nimeni n-a luptat pentru triumful unui singur om ,

sau pentru triumful unui singur grup de oameni.

În partidul acesta s-a luptat numai pentru triumful idealului , al programul partidului ,

și pentru gloria și strălucirea drapelului lui.

" Încrăzător în această izbândă , în loc de bun venit , eu vă spun în ceasul aceasta :

la datorie , pentru țară !" ----- Tătărașcu / 15 nov.'34 -----

1.c) . Leonte Moldovanu / 15 nov.'34

" Am simțit astăzi fiorii care au străbătut diferitele generații de 45 de ani încoace ,

ale partidului național-liberal , cu toată căldura , cu tot entuziasmul și cu toată dragostea

de a face bine pentru țara noastră. M-am revăzut acum 40 de ani , m-am revăzut acum 30 de ani ,

și am resimțit același suflu că bate astăzi în partidul național-liberal ,

pentru țara noastră , pe care l-am simțit și atunci când era în fruntea noastră

Ion Brătianu , Ionel Brătianu , Vintilă Brătianu și Ion Duca ,

și sunt fericit că pot să exprim aici , înaintea domniilor voastre aceste sentimente.

" D.le președinte și iubite d.le șef al partidului , cred că nu este nimeni în acest Senat , nimeni din

majoritățile parlamentare ale Camerei , care să nu fie de acord că o singură datorie avem : aceea

de a îngriji de interesele permanente ale țării. "

1.d) NNSăveanu / 15 nov.'34

" În numele Camerei , exprim adâncă noastră mulțumire sufletească că într-un așa scurt timp , am

putut să desfășurăm , grație puterii de lucru a guvernului ,

o activitate așa de rodnică pentru țară. [-----]

" Să dăm cu toții un sprijin desăvârșit și șefului partidului și șefului guvernului .

Vă rog ca alături de cărțile de vizită să fie și ființele noastre cu trupul și cu sufletul.

Vor fi momente grele și nu putem , noi , majoritatea , să rămânem în minoritate în Cameră.

Nu putem să repetăm voturi declarate nule , din pricina neîntrunirii numărului cerut de

regulament . Trebuie să fim solidari , să sacrificăm interesele noastre proprii pentru interesele superioare ale țării. "

NNSăveanu

Consfătuirea majorității / 15 nov.'34

2.a) Aurelian Bentoiu (PNL) Raportul general, Afacerea Skoda, 17 nov.'34

Armand Călinescu (PNT) , Raportul PNT

(" Universul " , an 51, nr. 316,317, 18 și 19 nov.'34 .)

[LD : Comisia Parlamentară a fost constituită la 28 apr.'34.

Eu am urmărit acest scandal de la debut. Concluziile le- am scris pe parcurs...

Mi-ar fi plăcut să-l pot prezenta pe două coloane : varianta PNL varinata PNT

Neputând așa, voi încerca să le aranjez intercalat la fișier Etică sau Sistem de partid.

Forma integrală a rapoartelor : Plic , ziare de epocă

Forma rezumată completă : Vezi obligatoriu : fișier Etică, "Skoda "

Bentoiu

/ Comisia parlamentară .Sarcini /
/ Contractul Skoda , 17 mart.'30 /
/ Contract oneros /
/ Prețuri ilicite /comisioane dubioase /
/ Omisiuni / neglijențe/ neconsultare /
/ Desconsiderarea industr.naționale /

/ Dispariția probelor / descinderea /
/ Răspunderea ministr.Popovici /

/ Cazul Boilă / Averele lui Boilă /
/ Averele lui Maniu /
/ Pretinsul fals , cu vizarea lui Maniu /
/ Scrisoarea lui Mihalache :
controlul averilor ; judecarea vinovaților /
/ Necesitatea pedepsirii vinovaților /

Rapoartele Skoda / 17 nov.'34

Călinescu

/ PNT și ancheta parlamentară /
/ Guv.Manu ; planul de înzestrare ;
/ Contracte anterioare / Contractul Skoda /
/ Uzinele Europei / Pregătirea contractului /
/ Rigurozitate / consultări / studii /
/ Incapacitatea industr.naționale /
/ Politizarea și ranciuna politică /
/ Patimă , minciună , micime /
/ Descinderea la Skoda /
/ Calomnierea lui M.Popovici /
/ Tradiția scandalurilor publice /
/ Concepția PNT : controlul actelor publice /
/ PNT : concepția moral-politică a PNT /
/ PNT : legea controlul averilor... /

/ Calomnierea lui Maniu / falsul din doc. /

/ Comisia parlamentară și ancheta /
/ PNT- nevinovat /

2.b) Consfătuirea PNT, campanie de răsturnare a guvernului / , club PNT ,seara , 17 nov.'34

Consf. Grup. Parlam. PNT / campanie de răsturnare a guvernului / , 18 nov.'34

("Facla " , 18 nov.'34)

Aseară a avut loc , la clubul PNT, o importantă consfătuire , sub președinția lui Ion Mihalache.

Au luat parte : Iuliu Maniu, Virgil Madgearu, M.Ghelmegeanu, Armand Călinescu ș.a.,ș.a.

S-a decis ca în contra guvernului să se ducă o campanie excesivă de răsturnare .

Raportul d-lui Călinescu constituie doar un preludiu al acțiunii ce se va duce.

Astăzi va avea loc o ședință a sfatului parlamentar , pentru a se fixa atitudinea în Parlament.

Se așteaptă sosirea d-lui Vaida în Capitală.

D-sa va colabora cu partidul în această chestiune.

Din Cluj, ni se comunică că cunoașterea concluziilor Raportului Bentoiu a provocat o dezaprobare unanimă .

Ultima oră./ 18 nov.'34

Depunerea celor două Rapoarte din Afacerea Skoda, a provocat o mare frământare în lumea politică și a înăspriat raporturile dintre PNT și guvernamentali , în chip excesiv.

De unde până mai ieri relațiunile dintre cele două mari partide erau aproape bune, astăzi ele pot fi considerate ca rupte.

Ca o consecință a Raportului -Bentoiu, făcut cu patimă și răutate ,
PNȚ va începe campania de răsturnare a guvernului .

A.Bentoiu a urmărit un scop bine definit :

compromiterea PNȚ și împrășcarea cu noroiul calomniei a unor fruntași ardeleni.

Guvernul Tătărescu va fi atacat în Parlament pe cale de interpelări și în întruniri publice.

Lupta promite a fi foarte interesantă și pasionată .

Seria interpelărilor o va deschide - probabil - Iuliu Maniu.

Guvernul are alături de sine ,

grupările prezidate de Iorga, Goga, Argetoianu și Iunian.

Sentimentele acestor grupări politice față de PNȚ , sunt cunoscute.

Numai că atitudinea lor nu prea conta , nici pentru guvern, nici pentru PNȚ.

Singura grupare care va avea o atitudine rezervată , va fi gruparea georgistă.

Facla /

Astăzi, când se simte mai mult ca oricând, nevoie de o unire a forțelor vii ale nației,

guvernul s-a lăsat antrenat într-o aventură periculoasă

de membrii Comisiei de anchetă parlamentară ,

și a provocat o mare tensiune politică, cu consecințe greu de prevăzut .

Azi, la ora 11 au fost convocați în Capitală toți șefii organizațiilor județene PNL

Reacție la Raport Skoda 7 17-18 nov.'34

3.) **Scrutator - o controversă politică, 8 nov.'34**

" Rolul d-lor Dinu Brătianu și Iuliu Maniu în sfârșirea dintre partide "

("Adevărul" , an 48, ne. 15.608, 28 nov.'34)

[LD : în epocă, acești gazetari erau " analiști politici " .Printre ei, *Scrutator - Blumenfeld* lau comentariul cu toate rezervele, ca o mărturie de epocă.]] .

" Prin forța împrejurărilor -asta nu înseamnă și justețea lor - acești doi oameni politici , de primă mână, au o situație precară.

Primul, ajuns șef de partid, n-a putut , însă, să fie și șef de guvern.

Cel de-al doilea , fost șef de guvern și de partid, a trebuit să constate , cu durere desigur,

în special de la Gib [*banchetul -ptotest*] încoace , că nu mai poate dispune de partid.

nici să-și impună concepțiile și programul.

" Așa dar, doi oameni , fatal nemulțumiți de ceea ce se petrece azi,

și cari totuși ocupă locurile prime , în marea bătălie ce se pregătește cu afacerea Skoda,

tind să imprime caracterul luptei ce se pornește . Cum se poate explica acest lucru ?

[-----]

Maniu și Brătianu împing la încăerare partidele lor.

Se constată că există incitațiuni ca liberalii să ducă o luptă de distrugere a PNȚ ;

Incitațiuni identice pornesc spre naționali-țărăniști , că să ducă o luptă de distrugere a PNL.

Vaidiștii , sunt și ei mai porniți decât maniștii ... pentru o luptă violentă.

Iată două partide , care pretindeau că stau pe poziția apărării partidismului,

ca pivot al regimului în ființă, fiecare din ele fac tot ce este cu putință pentru a da apă la moară
acelora care nu visează decât la distrugerea partidelor. "

4.) **C.Leancă (PRȚ) , discurs la mesaj, 29 nov.'34**

(DAD, MO 5 , șed. din 29 nov.'34 , p. 49-50)

[LD : discurs radical țărănist , frustrant , a unui om , poate , de bună credință ,

dar cu o mentalitate narodnic -steristă. Un țărănist -marxist , fără s-o știe și să o spună .

Pentru el , toate partidele românești sunt străine de interesele " neamului " ,
nu sunt legitimate să conducă țara , nu urmăresc decât puterea și interesele.
Întru cât Grigore Iunian era liderul intereselor "maselor populare" , acest lucru nu-l mai spune.]

/ Sistemul de partide din România / rotativa guvernamentală /

/ PNȚ - partid care s-a îndepărtat de ideal și de masse /

/ PNL .Gh Brătianu , liberalismul - depășite de istorie /

/ LANC -Cuza ; PNA -Goga - partide rasiste /

/ Liga Argetoianu - nu ! /

/ PRȚ- Iunian - partid cu ideal, cu misiune /

Tradiția basarabeană - tradiția autentic țărănistă /

/ Nu va vota Răspunsul la Mesaj / Vezi doc. integral la fișier PTR

[-----]

Leancă / 29 nov.'34

▣ Partidele " mari" - de " rotativă " =

▣ Asociații de cointeresați

" Aș avea unele obiecțiuni nu numai în ceea ce privește felul cum s-a practicat la noi regimul
democrat și parlamentar. Aș avea unele obiecțiuni și în ceea ce privește ideologia sau
felul de construire și concepțiile care prezidează
la viața și la activitatea partidelor noastre politice.

" Am impresia că la noi , partidele politice se deosebesc de partidele politice din Occident.
Acolo , partidele politice sunt instrumente reale ale unor categorii sociale ,
reale și ele , cu anumite interese distincte.

La noi , aparența unor asociații de cointeresați.

Nu vreau să arunc cuvinte tari ca cele aruncate pe vremuri de Partidul Țărănesc :

< Săriți , hoții ! > Nu aceasta am în vedere când vorbesc de cointeresați.

De altfel , aceste cuvinte tari au fost svârlite pe urmă , nu știu cu câtă dreptate ,
și împotriva PNȚ

" În orice caz , mă gândesc la altceva : că în toată viața noastră publică , în toată îngrijirea noastră
de stat , în administrația județeană , ca și în cea actuală , în cooperatie astăzi ,
asistăm la același spectacol. Putem să spunem că nu avem cooperatie ,
cu toate că ne aflăm în fața unor permanente schimbări a legilor.

Același lucru se se întâmplă și cu legea administrativă.

Tot astfel se întâmplă și cu recrutarea organelor de control din învățământ.

" Când în toate domeniile vieții noastre , situația este aceea pe care am arătat-o ,

am impresia că aceste asociații [partidele] ridică anumiți oameni

care cred că pot profita de pe urma guvernării,

tind către cele două partide de guvernământ , spre rotativă ,

fiindcă aceasta le dă perspectiva unei permanente guvernări , prin rotația acelorași partide ,

încât atracția pentru partidele mari este cu atât mai mare .

" Dacă aceasta este situația , care ne-a adus în starea economică , financiară și morală

în care ne găsim , atunci , după mine , nu partidele acestea mari și de guvernământ ,

care au condus Statul exclusiv de la război încoace , și care au , deci ,

o parte mare a răspunderii , fiindcă nu au putut rezolva problemele și vindeca relele ,

nu ele sunt acelea care vor găsi soluțiile de îndreptare de azi înainte .

- Voce : Și d-ta erai într-un partid mare până mai ieri ! "

[-----]

" Fiindcă suntem la acest capitol , să trecem într-un mod foarte fugitiv la examinarea lui

completă ; dacă aceste partide [PNL , PNȚ] nu pot rezolva problemele ,

atunci care ar fi partidul care ar putea-o face ?

Să luăm în ordinea importanței numerice pe care o au în Parlament "

[-----]

Leancă / 29 nov.'34

▣ Partidul Țărănesc -Radical - Gr.Iunian

▣ Tradiția basarabeană

[LD : atenție cum definește , cumva " idealul basarabean" , de sorginte "narodnică" ;
atenție la "sterismul " pe care nu-l mai numește astfel .]

" Atunci, d-lor deputați , rămâne partidul nostru, Partidul Țărănesc -Radical,
care se deosebește de toate celelalte partide de la noi,
prin originea lui și prin scopurile pe care le urmărește .

" Prin origine, fiindcă pe când la noi partidele se înființează în vederea venirii la guvern,
pentru exploatarea puterii într-un interes străin de interesele țării,
noi suntem aceia care am plecat dintr-un partid când era la guvern ,
am plecat în opoziție, conștienți de lupta care ne așteaptă și de jertfele care ni se cer.
De sigur, se pot naște întrebări dacă lupta noastră va reuși sau nu ,
dar pe mine personal nu mă interesează lucrul acesta.

Eu , d-lor , sunt de părerea lui Moise Roitman , care îi spunea lui Vania Răutu ,
că *nici o picătură de forță morală nu se pierde*.

Am și eu credința că strădania noastră nu se va pierde.

" Dacă nu vom ajunge noi să vedem cu ochii realizarea idealului în slujba căruia ne-am pus,
dar măcar vom pune și noi părțica noastră , cărămida noastră, la acea clădire pe care vor
desăvârși-o acei care vor veni după noi. Din acest punct de vedere, ne vom fi făcut datoria.

Tradiția basarabenească

" D-lor , am dreptul însă , să nu mă îndoiesc
și ceea ce mă îndrituiește să nu mă îndoiesc în succes
reese din două momente pe care vreau să le evoc în fața dvs.

" Primul moment este reprezentanța [Sfatul] Basarabiei în momentul istoric.

Nu a fost o altă reprezentantă a păturilor de jos,

ca aceea din Basarabia în momentul acela.

În Rusia , pătura noastră suprapusă a fost atrasă de privilegiile pe care a știut
să i le dăruiească regimul țarist și a fost câștigată prin acel regim și în străinătate,
întrucât conducerea Rusiei constituia privilegiul unor cercuri restrânse.

" Această reprezentanță [Sfatul] nu a avut nici o experiență,

pe care o au oamenii de stat cari au avut o participație la treburile de stat ;

și nu a avut, poate , nici cultura și nici pregătirea suficientă

Pentru unii din noi, poate că nu era destul de clară nici ordinea noastră ,

nici istoria neamului nostru.

Dar d-lor ,sunt momente istorice când , adesea,ceea ce nu se înțelege cu mintea ,
se simte cu sufletul. Într-un moment istoric , acest instinct admirabil , popular
a știut să ducă corabia acestei provincii

în albia fluviului care ducea spre desăvârșirea idealului național.

" Este un fapt care mă îndrituiește să cred că există un sentiment ,
un instinct sănătos , în anumite momente istorice , care se impune și
acest instinct sănătos există la poporul nostru.

Tradiția țărănistă

" Al doilea moment.

Este unică , poate, forța Partidului Național -Țărănesc , în ajunul venirii la guvern.

Nu cunosc o altă forță care să fi avut asentimentul mai unanim al maselor.

Cine a condus aceste mase ?

Credința că acel partid , în adevăr, este un instrument pus în slujba intereselor lor.

Ce înseamnă aceasta , decât că există această înțelepciune la mase ?

Că conducătorii acestui nu au fost la înălțimea așteptărilor și aspirațiilor
acestor mase, este o altă chestiune.

Rostul PTR..

Dar ne găsim într-un moment de descurajare când sentimentul de încredere a scăzut.

" Dar tocmai aici vine rolul nostru, și de aceea am spus că noi ne deosebim de alte partide
și prin scopurile pe care le urmărim : pe când pentru alte partide , scopul este puterea,

pentru noi puterea nu este decât un mijloc de a ne realiza programul.

Și aici vine și rolul și datoria noastră să împrăștiem atmosfera gravă care apasă astăzi țara noastră și să facem să renască sentimentul de încredere a masselor populare în puterea lor . De vom reuși să facem lucrul acesta , ne-am făcut datoria .

" Acestea fiind observațiile mele, acestea fiind deosebirile dintre partidul nostru și celelalte partide, veți înțelege și dvs pentru ce noi nu putem să votăm Adresa de Răspuns la Mesaj " C.Leanca / 29 nov.'34

5.) C.Petrescu -Ercea (PNL) discurs la mesaj , 30 noiembrie '34

(DAD, MO 6 , șed. din 30 nov.'34 , p. 61)

[LD : un liberal pătruns de necesitatea, importanța și rolul pe care trebuie să-l aibă Parlamentul ca putere în Stat : putere legislativă și putere de control .

Simplu, clar , motivat , convingător.

Foarte judicioase sunt observațiile lui privind ponderea prea mare dată vieții partidelor și chestiunilor personale , în detrimentul operei de legiferare și de control parlamentar

Chiar dacă dezbaterile parlamentare sunt un izvor foarte bogat cu privire la partide

- avantaj pentru cercetarea istoricului -mărturisesc că sunt de acord cu el.

O pledoarie superbă,ca partidele să-și intre în rolul normal din sistemul democratic , parlamentar.

Despre acest Petrescu -Ercea , până acum , nu știu mai nimic.]

C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

▫ Scăderile Parlamentului

[-----]

o parte din puterea legiuitoare , o parte din deputați, ignorând atribuțiile lor, s-au amestecat în resortul puterii executive.

Aici au provocat discuțiuni pentru interese personale și pentru interese de partid, în contra legilor și regulamentelor, dispozițiuni care au defectat în mod grav mersul aparatului nostru de stat .

" În asemenea condițiuni, viața noastră parlamentară suferă orice critică.

În plus, în timp ce nu se studiau legile și în timp ce se confundau puterile statului,

Parlamentul a fost transformat într-o tribună de unde

s-au vidat toate chestiunile personale și toate litigiile de partid .

Și asta a scăzut în această adunare interesul discuțiilor, nivelul deliberărilor , a scăzut astfel prestigiul instituției. "

C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

▫ Criticile parlamentarismului

▫ Virtuțile parlamentarismului

" D-lor deputați, față de această stare de lucruri , natural,

s-au formulat critici aspre contra instituțiunii.

Au fost personalități care au preconizat suprimarea Parlamentului, ca instituție inutilă.

Fără a intra în examinarea aprofundată și detaliată a acestei grave probleme, să vă expun anumite considerațiuni pe care eu le cred concludente.

" D-lor deputați, forma de guvernare a popoarelor

nu este o chestiune care depinde de voința unor persoane,

oricât de capabile, oricât de ambițioase ar fi aceste persoane.

Forma de guvernământ a popoarelor depinde de cauze mult mai profunde decât de anumite dorințe izolate la dictatură.

Forma de guvernământ a popoarelor depinde de evoluția lor politică, depinde de starea lor culturală, de starea lor economică.

Ce ni se propune în locul Parlamentului ?

" Formule învechite, formule perimate ; formule care au fost bune pentru anumite timpuri ,

pentru timpuri apuse, care nu corespund însă timpurilor noastre .

Astăzi, când educația democratică , face să pătrundă principiile de libertate până în colțurile cele mai îndepărtate ale poporului ;

astăzi când trăim în veacul radiofoniei și a cinematografului vorbitor,

nu se poate vorbi în mod serios de dictatură.

" În al doilea rând, trebuie să se facă o distincțiune

între o instituție în sine și cei ce temporal o servesc.

Se poate întâmpla ca o instituție , în mod temporar , să fie rău servită.

Aceasta nu trebuie să atragă , în mod necesar, suprimarea ei.

Dacă biserica lui Christ , având drept doctrină cea mai perfectă regulă morală, regulă morală care realizează perfecțiunea , fiind de esență divină, este rău servită temporal, se poate cere oare suprimarea ei ?

" Apoi este de ajuns ca o primenire să se facă în rândurile acelor cari compun Parlamentul, este de ajuns ca să se dea un nou ritm vieții parlamentare de pe banca ministerială și de pe scaunul președințial, ca să se producă o schimbare în mersul instituției.

C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

▣ **Parlamentarismul - imperativ al regimului democratic.**

▣ **Parlamentarismul- instituție fundamentală a istoriei moderne românești**

[LD : o pledoarie exprimată sintetic și exemplar ; o demonstrație a paradoxului susținut de partidele pro-dictatoriale , care-și săpu , inclusiv ele, dreptul la existență și liberă exprimare . Pentru cine avea urechi de auzit și putere de rațiune !]

" Se mai invocă, d-lor deputați, exemple de aiurea. Fără să insist prea mult , trebuie să vă spun că , dacă cercetăm aceste exemple , ele se întorc în favoarea sistemului parlamentar.

Sunt unele state cari, după clipe tragice, se întorc rapid către instituția parlamentului.

Alte state care, este drept, au o aparență de înflorire sub o guvernare dictatorială, sunt încă în timpul experienței.

Au o aparență de înflorire , d-lor deputați, fiindcă ce putem ști noi , când vizităm o țară unde nu există libertate ?

Ce putem ști noi despre ceea ce se întâmplă cu păturile de jos , cu raporturile sociale, cu starea economică a unei țări , unde nu există puțința de a ne orienta singuri ?

De aceea considerăm , d-lor deputați, că ceea ce se petrece aiurea , sunt simple experiențe.

" Și atunci , se pune întrebarea : este timpul acum, în împrejurările în care ne găsim noi, să încercăm aceste experiențe ? Se pot preconiza schimbări de sistem , când trebuie să ne unim cu toții , pentru consolidarea României !?

Este timpul acum ca să încercăm experiențe , când însăși în trecutul nostru , avem probe care ne arată că sistemul parlamentar în țara noastră a dat rezultate excelente ?!

" Este banal să vă reamintesc că sistemul parlamentar a făcut România Mică , a pregătit România Mică ca să realizeze România Mare , că acest sistem a prezidat unirea tuturor românilor."

" D-lor deputați, în urma acestor considerațiuni , chestiunea ce se pune , singura chestiune ce se poate pune,

este aceea de a vedea cum se poate redresa sistemul parlamentar , cum se poate face din legiferare o adevărată operă legislativă,

cum se poate ajunge la un control parlamentar serios. "

C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

▣ **Parlamentarismul - rațiunea existenței partidelor**

" Aceasta depinde numai de patriotismul partidelor politice.

Partidele politice trebuie să-și spună că existența lor se justifică

numai în măsura în care ele sunt folositoare țării.

Partidele politice care sunt presupusul parlamentarismului și al democrației ,
ele dând unitatea , coeziunea, directivele lucrărilor noastre ;
partidele politice care au rolul de a activa de jos în sus ,
în sensul de a face cunoscut conducătorilor care sunt doleanțele și necesitățile masselor ;
partidele politice care au rolul de a activa de sus în jos ,
în sensul de a imprima păturilor celor mai îndepărtate ale poporului ideea de solidaritate ,
ideea de unitate, ideea națională ;
partidele politice care pot și trebuie să activeze în diferite moduri ,
fiind multe căile care duc la înflorirea patriei ;
partidele politice , însă , trebuie să cadă de acord , în mod hotărât , asupra unui punct :
acela de a face din legiferare și din control parlamentar , o realitate. "
" Atunci când puterea legiuitoare , putere majoră față de celelate puteri în stat ,
va funcționa în aceste condițiuni , va putea imprima întregului aparat de Stat ,
simțământul de dreptate, simțământul de legalitate, simțământul de moralitate,
și astfel să putem să înfruntăm cu succes nu numai crizele pasagere interne,
dar toate amenințările de afară " (aplauze prelungite pe băncile majorității)
C.Petrescu -Ercea / 30 nov.'34

6.) Organizare și dezbateri/ tablă de materie ; rezumate / Senat, 15nov.- 18 dec. nov.'34

(Alcătuit de I.T.Pop, funcționar la biblioteca Senatului)

[LD : culeg câteva informații pentru a scoate în evidență , o mai mare varietate politică în Senat ;
prezența unor șefi de partid , fără reprezentare în Cameră :

N. Iorga, Gr.Filipescu, ITh.Florescu, Iosif Jumanca ;

și pentru a semnala câteva prezențe marcante de partid , - DRIoanițescu , Gr.Gafencu,
MGOrganu, Tony Iliescu, Ștefan C. Ion , Iosif Jumanca, Elemer Gyarfás,
militari, cler, reprezentanți ai Camerelor profesionale și alte instituții naționale.

Regret, dar nu am putut fișa și dezbaterile la Senat !]

-Mesajul Regal , Cameră și Senat, 15 nov.'34

-Leontе Moldovanu - este reales prin aclamații unanime ca președ. al Senatului , 16 nov.'34

- Se organizează Biroul ,secțiunile ;se alege comisia de redactare a răspunsului la mesaj, 17 nov

- M.Mora , col. A.Solacolu -Troianu , discursuri la mesaj, 29 nov.'34

- Gr. Gafencu (PNT) , g-ral Arthur Văitoianu (PNL-g) , discursuri la mesaj, 30 nov.'34

- Comemorarea împlinirii a 16 ani de la Unirea Ardealului cu România , 1 dec.'34

Vorbesc : Leontе Moldovanu, L.Mrazec, Gral Văitoianu (PNL-g) , ITh.Florescu (PLD) ,

I.Mumuianu (LANC) , N.Iorga (PND) , Al.Lapedatu (ministr.Cultelor)

- Gr.Filipescu (P.Conservator) , discurs la mesaj , 5 dec.

- N.Miclescu (PND) , discurs la Mesaj, 7 dec.

- G-ralii P.Zotta, Ion Popovici , la Mesaj, 11 dec.'34

-Gr.Gafencu , comunicare privind cenzura și starea de asediu , 13 dec.

se plânge apoi de cenzurarea comunicării sale în ziare , 14 dec.

-N.Iorga , acuzațiile calomnioase la adresa sa din ziarul " România Nouă " , 15 dec.'34

Răspunde Eug.Titeanu .Polemică Iorga - Gafencu -Titeanu

N.Iorga , N.Penescu, CRMircea, discursuri la la mesaj, 15 dec.'34

-Senatorii depun Răspunsul la mesaj, 18 dec.'34

-Zilnic, sunt depuse la Senat , diverse proiecte de legi , modificări de legi etc etc. pentru avizare

7.) Leon Scridon (PNA-Goga) , discurs la Mesaj / stat național, autoritar, moral / , 4 dec.'34

(DAD, MO 8, șed. din 4 dec.'34 , p. 82-83)

[LD : Goga lipsește din parlament, deși este în țară.Mesajul său este transmis de Leon Scridon .
Fără echivocuri. Motivată prin starea internațională (germenul conflagrației mondiale)

și internă (anarhie, conspirații , demagogii) : antidemocrație , autoritate , ordine , guvern de mână forte . Altfel, spre deosebire de tonul discursurilor electorale, și a acțiunilor propagandistice din țară - de care ziarurile nu încetau să alarmeze opinia publică - Scridon recunoaște guvernului oarecare realizări, și nu este deosebit de agresiv în limbaj. dar , pe un ton ultimativ, respinge *Răspunsul la Mesaj*, cerând revizuirea Constituției, și instaurarea regimului preconizat de PNA]

/ Situația internațională /

/ Program PNA : Guvern de mână tare - nevoia de autoritate - regim de ordine /

/ Criza morală : indulgență culpabilă - nepedepsirea inovațiilor - nerezolvarea protecției muncii

/ Așa -zisa democrație : demagogie - cultul electoralului /

/ Ideologia PNA : ideea națională - ideea de autoritate - ideea morală /

/ Modificarea Constituției /Respinge Răspunsul la Mesaj /

Scridon / 4 dec.'

▣ Guvern de mână tare

▣ Nevoia de autoritate

▣ Regim de ordine

" Doliul întins asupra proaspetelor morminte nu ne-a împiedicat să scoatem din această lecție tragică învățăminte stropite cu sânge.

Am înțeles că pândesc în umbră la toate răspântiile vrăjmașe , turburătorii liniștei noastre scump plătite , urzindu-și planul lor criminal , la adăpostul unei prea îngăduitoare toleranțe.

" Un fals umanitarism acoperă cele mai distrugătoare gânduri, iar ucigașii își pregătesc loviturile lor îndrăznețe sub ocrotirea generoasei slăbiciuni a ospitalității .

" Suntem amenințați în propria noastră existență , **dacă nu luăm măsuri de apărare .**

Noi apărăm aici , convingerea noastră fermă , repetată ca un avertisment în atâtea rânduri , că **numai întărirea ideii de autoritate** , care să țină în frâu **tendențele anarhice** și **numai înstăpânirea unei guvernări de mână tare** ,

care să stârpească pentru totdeauna cuiburile conspiratorilor , sunt în stare **să asigure consolidarea Statului în cadrul unui regim de ordine,**

fără de care nu se poate închipui o epocă de înflorire și de consolidare națională ."

Scridon / 4 dec.'34

▣ Motivație : Starea internă

▣ Criza morală .

[LD : citit de Scridon , fraza este , fără îndoială , a lui Goga .

Descrierea simptomelor și stabilirea diagnosticului , reală, patetică, rafinată.

Patosul și îndemnul orgolios la trezire, poetic și orgolios.

Sigur , discutabile : calea , metodele și adjudecarea puterii]

" Tabloul stărilor din țară , din nefericire, nu-i mai îmbucurător.

Alături de supărătoarea criză economică, până la capătul căreia s-ar părea că mai avem de străbătut o lungă perioadă de zădărnici, s-a abătut asupra societății românești , o **criză morală** neasemănat mai gravă , ale cărei consecințe paralizante le întâlnim la tot pasul.

" Pătura noastră conducătoare , prinsă în obezile unei descurajări generale,

dă semne de vădită oboseală , înlocuind printr-un criticism înăcrit avântul constructiv

, de care în mod firesc ar trebui să se lase purtată , la început de viață nouă

în largile hotare ale Patriei întregite. La 16 ani după îndeplinirea unității noastre naționale,

ne înfățișăm cu neașteptate scăderi de voință și cu nevrednice manifestări de scepticism , ca și când am fi o țară învinsă, iar nu o puternică națiune,

care prin sacrificii eroice s-a ridicat deasupra nedreptății din trecut ,

tăindu-și cu brațe vânjoase o perspectivă de lumină spre mari realizări ale energiei creatoare."
[-----]

Pedepsirea vinovaților ...

" Avem însă, la rândul nostru, îndatorirea severă de a contribui la redresarea sufletească a României , oprind la vreme valul de îndoială și de renunțare , care crește neconținut la orizont .

Nu am avea dreptul să cerem altora jerfe pentru interesul obștesc , **dacă** am consimți din partea noastră printr-o indulgență culpabilă , să lăsăm **crime nepedepsite și ticăloși nepedepsiți** .

Toate pagubele aduse avutului Statului vor trebui să fie reparate ; toți vinovații vor trebui să-și ia răsplata , cu atât mai aspră cu cât făptuitorul a fost ridicat prin mijloace mai nedemne până sus pe scara ierarhiei sociale .

[-----]

Protecția muncii naționale ...

" ... în sesiunea trecută , datorită semnalului de alarmă pe care noi l-am dat de la această tribună , guvernul prezidat de dl George Tătăreanu a făcut să se voteze o **lege pentru ocrotirea muncii românești** .

În ceea ce ne privește , am fost mulțumiți cu începutul care s-a realizat , deși numai pe hârtie ; dar trebuie să constatăm , cu profundă tristețe că , nici până astăzi , rezultatele nu se văd , pentru simplu motiv că **principiile , recunoscute ca juste , nu e aplică** .

Legea , încorsetată în articole și paragrafe , își așteaptă încă **Regulamentul** care să o explice , iar regulamentul , după ce va fi gata , va mai aștepta puțin , la rândul lui , până **se va găsi omul** care să-l preschimbe în realitate . [LD : **acest om ar fi fost... Goga!**]
Scridon / 4 dec.'34

▣ **Așa- zisa democrație... versus**

▣ **Ideologia și programul PNA**

" Prefacerea pe care o dorim și o căutăm nu se va realiza nici o dată , cu mijloacele prea cunoscute și atât de repede învechite ale **asa - zisei democrații** de la noi .

Aici nu se mai cere **o schimbare de regim** , ci **o radicală transformare de ideologie** .

Nici o îmbunătățire nu va fi posibilă , fără înlăturarea definitivă a **demagogiei** care a zăpăcit atâtea capete , și fără înmormântarea deplină a aceluia **cult al electoralului** care pune necurmate obstacole de-a- curmezișul unei guvernări active .

" Partidul Liberal de la 1918 încoace , prin întreaga lui activitate , a alimentat la rândul său această demagogie , practicând deopotrivă cultul electoralului , cu teama nemărturisită ca nu cumva să se dea bătut în această luptă de concurență pe frontul votului universal ."

" Noi , în ceea ce ne privește , suntem în largul nostru să tragem concluzii din păcatele pe care le vedem desfășurându-se înaintea noastră , căci pe deasupra tuturor fluctuațiilor de popularitate , înfruntând toate riscurile risipite în jurul urnelor ,

ne-am propovăduit credința noastră în cele trei mari principii mântuitoare pe care nădăjduim să le ducem la biruință :

ideea națională , ideea de autoritate și ideea morală .

" Iată **trepiedul vital al existenței noastre românești** ,

înaintea căruia vor trebui să se subordoneze toate celelate concepții doctrinare

și vor trebui să se închine toate celelate interese particulare , oricât ar fi de respectabile "

Scridon / 4 dec.'34

▣ **Modificarea Constituției !**

" Pe drumul pe care am orbecat până acum , **nu se mai poate merge** .

La o viață nouă , se cere **o haină nouă** .

Noi nu vedem puțința de renaștere a României de astăzi

fără o schimbare temeinică a așezărilor noastre constituționale.

" De aceea, în așteptarea marilor prefaceri, care să consacre faptul istoric al învierii noastre naționale , mărturisim deschis că nu mai așteptăm nimic de la metodele folosite până acum.

" Partidul Național Agrar declară, prin urmare că nu poate vota Răspunsul la Mesaj "

Leon Scridon / 4 mart.'34

8.) Ștefan Mihăescu (PNȚ) , discurs la mesaj , 5 și 8 dec.'34

Victor Iamandi - intervenții polemice.

(DAD, MO nr.9 , din 5 dec, p. 112- 116 ; MO nr. 10 , din 8 dec., p. 139-142)

[LD : Ștefan Mihăescu încadrează economia social-organizată ,

în Statului țărănesc național , pe care PNȚ năzuia să-l făurească.

Nu știu dacă discursul său a avut girul conducerii PNȚ ,

Sentimentul meu este că , în prima zi a discursului ,

argumentarea lui ținea să-l denumească comunism evolutiv ,

După trei zile, etichetarea respectivă dispare ... luându-i locul

etichetarea de conomie social -organizată , în cadrul statului țărănesc național .

Reușește, în final , să facă oarecare ordine în aceste concepte

Atenție la delimitarea de celelate formule de stat - liberal, neoliberal, comunist, dictatorial -

și , remarcabil , felul cum stabilește alăturarea celor două trunchiuri ,

țărăniștii -prin delegare -intelectuali plecați din lumea satelor

și ardelenii - prin experiență - căliți în lupta națională.

Colorările, supratitlurile, sublinierile , semnele, îmi aparțin .]

Document integral - fișier PNȚ XI

Mihăescu / 5 dec.'34

▣ Intervenționismul de stat

[LD : în Cameră erau vreo 20 deputați, fiind absenți confracții .

Dacă l-am fișat , am făcut-o mai mult pentru a arăta atmosfera parlamentară,

vulnerabilitatea doctrinară a PNȚ și intervențiile lui Iamandi .

Mihăescu , inginer, industriaș român, tehnocrat , cu admirație și vederi de stânga ,

întrevede ajungerea la comunism pe calea evoluției , nu a revoluției .

Tot discursul este construit pe această demonstrație.]

" Actualul guvern este lipsit și de autoritate politică și de concepție economică .

(întreruperi PNL) Guvernul actual nu are autoritate politică , pentru că PNL

este lipsit de unitate și pentru că este lipsit de șef ! (întreruperi PNL)

" Șeful dvs nu mai este ascultat . Dvs, guvernul, sunteți lipsiți de autoritate politică ,

pentru că PNL nu mai are ideal .Și fără ideal și fără credință, nu se poate guverna nici în timpuri

normale , cu atât mai puțin în timpuri așa de grele ca cele de astăzi ! (întreruperi PNL)

Politica Intervenționistă ...

" Guvernul este lipsit și de o concepție economică precisă și clară.

Guvernul și PNL pretind că fac o politică liberală !

În realitate , politica care o face este o politică intervenționistă , haotică și tiranică.

[-----]

Șt.Mihăescu / 5 dec.'34

▣ Comunismul rusesc

▣ Stânga intelectuală

▣ "Comunismul " evolutiv

[LD : nu contează că este o simplă șuetă parlamentară ; că în parlament mai rămăseseră

vreo 20 de oameni .. Importantă este existența problemei, lansarea întrebărilor

și faptul că ea se putea discuta liber ...]

[-----]

-Iamandi : Este o formulă. Nu știu însă dacă **în Rusia comunismul mai este în forma lui inițială**. Acolo s-a făcut experiență .Nu știu însă dacă acolo, s-a ajuns la formula de fericire pe care o recomanzi d-ta; să-ți spun drept ,eu nu am auzit până acum această teorie ...

-Mihăescu : Nu se poate face o comparație între ce este în Rusia și ce am susținut eu. Eu am spus că nu sunt de părere să facem **o experiență de comunizare, ca în Rusia. Comunizarea**, eu cred că va putea veni mai repede , **prin progresul tehnic**, decât prin dictatura proletariatului...

-Iamandi : **Marx** spunea că în 10 ani, **societatea capitalistă se va prăbuși**. Dar au trecut de atunci de 7 ori 10ani, și **societatea capitalistă nu s-a prăbușit ...**

-Mihăescu : Eu nu pot fi făcut vinovat de ceea ce spunea **Marx...**

[-----]

-ACCuza : Concluzia ?

-Mihăescu : " Concluzia este următoarea : **nu prin bombe revoluționare trebuie să urmărim noi comunismul** . Eu am credea

- și **acei intelectuali** mulți din țara noastră și foarte mulți în alte țări care își irosesc energiile să pregătească aceste **bombe revoluționare** și **fac multe crime și multe măceluri**

și îndură și multe suferințe și ei și semenii lor ; **acești generoși , care cred că salvarea și fericirea omenirii va veni de la comunism ,**

să părăsească **subteranele de conspirație** și să se mute în laboratoriile luminoase ale științei , pentru că **la comunism se va putea ajunge mai repede prin evoluție , decât prin revoluție ,se va putea ajunge prin muncă pusă în serviciul tehnicii și științei . "**

-V.T.Prelipceanu : Dle Mihăescu , **acesta este punctul de vedere al Partidului Național -Țărănesc ?** Vedeți, este un lucru foarte important, pentru că **dvs întrevedeți un viitor comunist .**

-I.Hudiță : Dle Prelipceanu, Partidul Național -Țărănesc este foarte mare , și toate opiniile sunt libere...

-Mihăescu :Dle Prelipceanu , d-ta înțelegi foarte bine că acestea sun discuții teoretice și nu pot constitui **puncte de program** pentru un partid de guvernământ ...

[**cere și obține amânarea discuției , prin lipsă de forum...**]

peste 3 zile ... **continuă și adâncește ideile avansate.**

La fel de eclectic , dar nu mai folosește termenul de **comunism**, ci de ... **economie națională social-organizată, ca o formă a " statului țărănesc "**.

[-----]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

▣ Stat țărănesc ?

[LD : chiar dacă întortochiat și confuz, Mihăescu ajunge, totuși, să schițeze câteva componente ale aceluia preconizat **stat țărănesc** , pe care alți național-țărănești nu au făcut-o până atunci.

Așa că ... iată-l făcându-și datoria față de partidul în care s-a înregimentat, parcă... după o imaginată tragere de mânecă din partea colegilor ...]

" Dacă actualul intervenționism de stat este destinat prăbușirii ,

înseamnă asta că economia noastră va evolua spre **economia liberală clasică ?**

Nicidecum ! Acest lucru nu este nici posibil nici de dorit [-----]

Dar dacă proprietatea individuală , care stă **la baza capitalismului clasic**,

nu mai este așa de necesară, asta înseamnă că economia noastră **se îndreaptă spre o economie comunistă ?**

Nicidecum ! Acest lucru nu este nici cu putință și nici nu este înțelept !

Nu este cu putință să ne îndreptăm spre economia comunistă

deoarece statul nostru este un stat de țărani

ținând cu misticism , fiecare, la bucata lui de pământ,
așa că ar trebui eforturi și suferințe enorme
pentru a-i face să renunțe la proprietatea individuală.

Dar aceasta nu este nici înțelept , deoarece România este o țară mică,
căreia nu-i este permis să facă experiențe sociale așa de îndrăznețe ,
cum este **experiența comunismului**. Să așteptăm rezultatele **experienței rusești !**
Nu este înțelept și pentru un alt motiv : pentru că eu am credința că

omenirea va ajunge la abolirea proprietății individuale, **mai degrabă prin evoluțiune,
decât pe cale de revoluțiune**

" Am credința că dacă progresul economic și tehnic va continua cu ritmul de azi,
abundența bunurilor și produselor va fi în curând așa de mare ,
încât proprietatea individuală nu va mai fi dorită nici de continuitate, nici de individ.

" Am credința că fericirea pe care unii o așteaptă de la **comunismul revoluționar,**
o vom avea mai degrabă de la evoluțiunea creatoare a științei și tehnicii.

De aceea eu cred că economia noastră națională
nu se îndreaptă spre **o economie comunistă revoluționară.**

[-----]

" Ei bine, **dacă** plecăm de la aceste postulate,
forma de organizare viitoare a economiei noastre naționale rezultă de la sine.

În domeniul politic, Statul nostru va fi un stat liberal și democratic
însă cu asigurarea ordinei publice.

În domeniul economic al producției , economia națională viitoare
se va caracteriza prin inițiativa privată , organizată de stat .

În domeniul distribuției bunurilor , el se va caracteriza
prin urmărirea progresului și justiției sociale.

" Cred că denumirea ei cea mai potrivită este de **economie socială organizată.** "

[-----]

" În ce privește politica de industrializare a țării , în momentul de față,
suntem în situația fericită că întreaga opinie publică și toate partidele politice
sunt de acord că țara noastră trebuie să se industrializeze .

În această epocă de autarhizare generală,
este evident că și România trebuie să se industrializeze.
Economia socială organizată , pe care am preconizat-o, are,
în această privință, o formulă clară.

Dar fiind conjunctura favorabilă pentru industria mare,
statul nu are nevoie să încurajeze această industrie.

Statul are o singură datorie
să încurajeze cooperativele de producție și industriile țărănești ,
care sunt necesare pentru a ridica nivelul satelor noastre .

În ce privește industria mare,
statul are datoria doar de a le împiedica să se cartelizeze.

[-----]

" Este de datoria PNȚ ca să lupte pe toate căile pentru a repartiza mai just venitul nostru național.
Prin repartizarea mai justă a venitului național , prin micșorarea dobânzilor,
a impozitelor, a prețurilor mărfurilor industriale,

vor profita nu numai **țărani** - la care , în prima linie , se gândește PNȚ -
vor profita toate clasele sociale : lucrătorii din fabrici, intelectualii, liberii profesioniști, funcționarii
statului, funcționarii particulari, absolut toate clasele sociale ,
afară de o mână de privilegiați."

[-----]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

▣ **Statul Țărănesc Național**

▣ Statul liberal.

▣ Statul neoliberal

"D-lor deputați, **economia social-organizată**, pe care am avut onoarea să v-o expun, o opunem nu numai actualului sistem intervenționist, tiranic și steril, dar o opunem și **liberalismului cointeresărilor**, după care oftează aripa bătrână din partidul liberal; o opunem și **neo-liberalismului sonor dar gol**, pe care îl propagă d. lamandi, în numele aripei tinere a partidului liberal o opunem și **economiei bolșevice, a suferințelor inutile;** o opunem, în fine, **și oricărei dictaturi**, fie că ar veni cu decret, fie că ar veni prin lovitură de stat, fie că ar veni de la dreapta, fie că ar veni de la stânga."

"Dlor deputați, **imi dau seama că realizarea economiei social-organizate, în Statul Țărănesc Național, este o operă foarte grea.** Sunt însă sigur că Partidul Național Țărănesc va reuși să o realizeze, pentru că el are forța, pe care i-o dă vigoarea feciorilor de țărani care au plecat de curând de pe brazda strămoșească, unită cu energia frunțașilor din provinciile alipite, oțeliți în grele lupte naționale cu stăpânirile străine. " Am credința că PNTJ va reuși în opera aceasta grea, pentru că are elenul și tăria sufletească pe care i le dau aducerile aminte, încă vii, a suferințelor din satele noastre. Iar dacă unii dintre noi vom uita poruncile cu care am plecat din satele noastre, sau vom obosi în lupta grea pe care o avem de purtat, sunt sigur că **țărănimea ne va trimite noi falange de luptători, care să ne aducă aminte de datoria noastră, să ne îmbărbăteze în luptă și, la nevoie, să ne înlocuiască.**"

Șt.Mihăescu / 5, 8 dec.'34

9).N.Drăghici (PNL- deputat de Tulcea), discurs la mesaj , 8 dec.'34

Victor lamandi (subsecretar de Stat) - replică

(DAD, MO 11, șed. din 8 dec.'34 , p. 143 - 152) [Doc.integral- fișier PNL IX](#)

[LD : Bănuesc - fără dovezi - că el poate fi considerat ca făcând parte din gruparea " bătrânilor" , poate loial lui Dinu Brătianu.

Sau pur și simplu este un nemulțumit , un acrit , un "fost" ...

În spatele câtorva propoziții ironice și a câtorva reprize de ilaritate , se întrevede însă situația dificilă și confuză în care se afla partidul liberal la un an de la preluarea guvernării și de la asasinarea lui Duca :

împărțit în tabere , pe grupări, pe ranguri, pe generații ...

Culmea este că acest Drăghici , care cândva făcuse parte dintr-o " bisericuță de stânga" a PNL ,acum contesta dreptul tinerilor de a forma grupări , ceea ce indică , realitatea obiectivă a conflictului dintre generații.

Eu, ca istoric, știu că nu a fost doar atât.

Din pepiniera elitelor tinere de la " **Părerii Libere**" și " **Grupul H**" , treptat-treptat , Tătărescu - și prin el Carol II - va selecta o "garnitură de încredere" , un "stat major" , un "rezervor" de cadre devotate .

În momentul 1934, se consuma începutul acestui proces, care va culmina , în 1938, cu **părăsirea PNL ... și sprijinirea dictaturii regale .**

Fără a acorda "certificate de dreptate" eu trebuie să consemnez realitatea clipei .

Ori, explicațiile date de lamandi au fost convingătoare . După explicațiile lui

și intervențiile altor colegi ... când Drăghici a perseverat cu îndoiala ,

parlamentarii majoritari au părăsit incinta în număr mare- ceea ce nu s-a mai întâmplat ! - și

Drăghici a fost înfrânt și descumpănit.]

Drăghici /

/ Autoprezentare / situația internă a PNL /

/ Retro : Acțiunea pentru votul universal /

/ Monarhia-Regele Carol II -Camarila /

/ Politica externă : relațiile cu URSS - pericol comunist ? - Comisia Europeană a Dunării /

/ PNL : "bătrânii " -" tinerii" /*Părerii Libere* / *Grup H* /

/ Partidele opoziției : mici -anti-rotativă / mari- agitații inutile, premature /

/ PNȚ : dezastrul guvernării /

/ Activitatea guvernului : Conversiunea -pozitiv / starea de asediu și cenzura - negativ /

desființarea subsecretarilor de stat /

/ Parlament - parlamentarism /

/ Va vota Răspunsul la Mesaj /

Victor Iamandi /

/ *Părerii libere* =stânga intelectuală militantă / inițiată de Duca / alăturareDinu Brătianu /

/ Grup H = grup parlamentar activ /

/ Congresul județean PNL - Iași /

/ Dezavuarea criticilor lui Drăghici /

Drăghici / 8 dec.'34

(Este primit cu aplauze)

▣ Autoprezentare

▣ Grupări în PNL

" Dle președinte, d-lor deputați, aplauzele cu care am fost primit la tribună ,
invederază că dvs nu mă considerați aici ca pe un vorbitor prezumțios ,
ci mă considerați ca pe un om de treabă , care nu are nici veleitatea unui tânăr
care vrea să se producă și nici a unui bătrân care se simte obligat să vorbească .

" N-am râvnit niciodată și nici nu râvnesc la demnitatea de a fi ministru și nici chiar subsecretar
de Stat , cu atât mai mult cu cât

sunt partizanul desființării acestor subsecretariate ." (*ilaritate*)

" Nu fac parte , d-lor deputați, nici din < *grupul H* > și nici din grupul < *Părerii Libere* >

(*ilaritate*) Sunt pur și simplu un *liberal sadea* , cum sunt cei mai mulți dintre dvs,
a căror păreri poate le reperezint la această tribună, considerându-mă un fel de procurator al
dvs , bine-nțeleș rămânând să se vadă la sfârșit dacă v-am falsificat sau nu semnătura "

(*ilaritate*) Ca vârstă , de asemenea, nu sunt interesant , fiindcă nu mă alinez

nici în rândul energiilor mari , la care ar face apel dl Tătăărăscu,

nici în rândul celor mai bătrâni , la înțelepciunea căroră ar face apel dl Dinu Brătianu. "

(*ilaritate*) [-----]

-N.C.Popescu : Așa cum se spune de *grupul H* de acum ; erați *grupul H* de atunci .

-INDrăghici : Deoarece mă provocați, vă promit că voi reveni asupra acestui *grup H*,

pentru că este o mică diferență : atunci gruparea noastră , pe care Mitiță Sturdza

o numea *bisericuță*, *avea o idee* ;pe când acum, în ce privește *grupul H*,

mi s-ar părea că *el are mai mult o tendință*

-N.C.Popescu : Ești greșit ! [-----]

Drăghici / 8 dec.'34

▣ Bătrânii liberali

▣ Tinerii liberali : " *Părerii Libere* " " *Grupul H* "

" De la trecuta sesiune și până acum, au apărut evenimente noi pe firmamentul politic al țării ,
atât în PNL cât și în opoziție. În Partidul Liberal s-au încheșat anumite *grupări politice* .

Una dintre ele se cheamă "*Părerii libere*" ...

- *Hurmuz Aznavorian* : Dle Drăghici, este o organizație literară și politică,
veche de 6 ani, nu este o improvizație de moment.

- **Drăghici** : Va să zică nu este cu un caracter politic, este cu un caracter literar. Atunci n-am să-mi permit să fac decât nițică literatură (**ilaritate**)

Nu prea pricep și aș fi doritor și de un răspuns :

ce înseamnă aceste " Părerii libere " ?

Este cineva care să împiedice vreo părere ?

- **Constantinescu -Bordeni** (PNL-g) : Cenzura !

- **Drăghici** : Dar acum 6 ani nu era cenzură.

Este necesară o grupare care să descătușeze vreo părere ? Iar în partidul nostru liberal, este vreo forță sau vreo prostie care să împiedice părerea cuiva ?

Greutatea nu este să ai părerii libere, ci să ai părerii (**ilaritate**)

Și cred că noi, liberalii, toți avem părerii : sunt cel puțin părerii înscrise

în Programul partidului nostru, Național Liberal, și care se cheamă părerii liberale !

"Trebuie să menționez că am luat cunoștință de persoanele care alcătuiesc această grupare , și, fără să pronunț nume proprii , recunosc că sunt membri foarte distinși care o alcătuiesc.

Însă vă mărturisesc că eu unul **nu înțeleg nici sensul și nici rostul** .

" Un alt eveniment politic recent în partidul nostru liberal, este apariția grupului H .

Aici sunt și mai nedumerit . Eu am crezut mai întâi că grupul H

are ceva antagonist cu Garda de Fier, și fiindcă litera H este o porțiune

din grătarul [**LD : este adevărat că semnul Gărzii era #**]

care alcătuiește semnul Gărzii de Fier, mi-am închipuit că în această luptă , frântura grătarului a fost adoptată ca un semn distinctiv la butonieră.

- **M.Macoveșcu** : dvs faceți o confuzie .Nu este vorba de o grupare politică.

Este gruparea parlamentară H , d-le Drăghici .

Este un grup de parlamentari din majoritate .

- **Șt.Mihăescu** (PNȚ) : Care se iubesc între ei în mod deosebit ! (**ilaritate**)

- **Drăghici** : Acesta dă un caracter mai select grupării , dar nu dă, pentru mine, o explicație semnului.

Am auzit că gruparea H și-a luat această emblemă de la ora H , ora atacului.

Atunci m-am îngrijorat , am spus : în contra cui se duce acest atac ?

În contra cui se va porni el ? ... se putea să fie contra cuiva care îmi este drag

și la care țin, pentru că am și eu simpatiile mele , ca unul mai vechi în acest partid.

Alții însă mi-au spus că H reprezintă litera de la scara din pasajul Imobiliara ,

unde se adună gruparea . (**ilaritate**)

Niște țărani din Galați , când m-au auzit pe mine vorbind în glumă despre niște tineri că or fi de grupul H , au spus prefectului :

< *dle prefect , are dreptate dl deputat Drăghici, îs buclucași* > .

"Tot nelămurit am rămas și cu Părerii libere și cu Grupul H .

Mă gândeam să mă duc la congresul de la Iași, deși am fost invitat , așa printr-o

invitație stereotipă , evident ca toată lumea. După ce s-a amânat de vreo două ori,

, din cauze independente de voința inițiatorilor,

mi-am făcut o reflexie,am încercat o explicație, și mi-am zis că poate

ambele grupări ar fi trebuit să-și fixeze aceeași zi de congres .

Tinerii aceștia din Partidul Liberal , atât de la Părerii Libere cât și de la Grupul H ,

am bănuț că consideră guvernul ca o adevărată biserică ,

fiindcă, d-le ministru, v-ați ales ca zi de congres ... "Intrarea în Biserică " ..

Victor Iamandi / 8 dec.'34

▣ Părerii libere , grup H = "Stânga"PNL

[**LD** : Iamandi , pe tipic parlamentar, a motivat intervenția cu punerea lui în cauză.

În realitate , Iamandi era " de serviciu" pe banca ministerială din Parlament, și ... realmente , ca fost parlamentar, îi plăcea să intervină cu explicații, replici, polemici.

Nu cred să fi fost cu desăvârșire sincer (invocarea lui Duca, a lui Dinu Brătianu)

După cum etichetele politice vor corespunde doar parțial și relativ tendințelor

pe care încerca să le definească și să le reprezinte.]

" D-le Drăghici , fiindcă m-ați pus în discuțiune direct , deși nu aveam nici un moment intențiunea de a vă întrerupe din interesanta dvs expunere , dați-mi voie să precizez două lucruri .
"Că în Partidul Liberal pot exista, ca în orice organism viu, diferite curente.

Nu există , însă , decât o singură disciplină și o singură unitate de acțiune.

Ceea ce numiți dvs grupări, nu au înaintea lor
nici un fel de scop personal și nici o năzuință cu caracter arivist .

Gruparea "Părerii libere " la care v-ați referit dvs

și care a fost prezidată de regretatul și în veci neuitatul nostru șef Duca,
nu a fost și nu este decât o grupare din care fac parte toți acei care voiesc să militeze
pe tărâm intelectual , pe tărâmul ideilor și pe tărâmul stimulațiunii în această direcție , cu
evident răsunset în acțiunea politică.

Ceea ce numiți dvs gruparea H , nu sunt eu chemat să dau o explicație asupra ei.

Știu însă atât , că acel mănunchi de parlamentari , care au ajuns să se numească,
la un moment dat , gruparea H , au dat acestui Parlament , în sesiunea trecută,
una din contribuțiile cele mai reale, și pentru înfăptuirea Programului partidului,
și pentru menținerea disciplinei și unității majorităților parlamentare în această incintă.

Dacă dvs credeți că o acțiune de întrecere între elementele partidului,
pentru atingerea unui scop superior care să se răsfrângă asupra întregii organizații politice
din care facem parte , constituie o slăbiciune, dați-mi voie să nu fiu de acord cu dvs ."

- Voci de pe băncile majorității : Nici noi !

- Victor Iamandi : " Totdeauna în Partidul Liberal au existat curente de idei.

Evident , nici nu poți să ceri unui partid să fie rigid , să aibă o omogenitate de gândire ,
de simțire și de acțiune , fixată într-un calapod de viață.

Însuși șeful nostru de astăzi , dl Dinu Brătianu , la Ateneu, în cuvântarea pe care a ținut-o
definind pozițiunea pe care Ion Duca a avut-o în Partidul Liberal,

a spus că Duca a stat totdeauna la stânga Partidului Liberal.

Dacă dvs vă amintiți ce a însemnat gruparea " generoșilor" ,

foștii socialiști care au intrat în 1900 în Partidul Liberal ,
știți că acea grupare a devenit suportul ideologic și politic al partidului ,
acea pe care s-a sprijinit Ion Brătianu ,ca să ducă partidul la realizarea
marilor reforme , exproprierea și votul obștesc .(aplauze la majorități)

"Astăzi, pentru că și-a găsit cineva din opoziție [Ștefan Mihăescu , PNT]

, care să spună că eu reprezint o anumită grupare pe această bancă ,
cred că nu este nevoie să fac nici o desmințire în această privință ,
pentru că cei 20 de ani de activitate în rândurile PNL , mă dispensează de orice explicațiune ,în
ce privește atitudinea pe care am avut-o față de programul și doctrina acestui partid.

(aplauze unanime pe băncile majorității) [-----]

Victor Iamandi / 8 dec.'34

▣ Dezavuarea criticilor lui Drăghici

[LD : Drăghici este zdrobit . Majoritățile îl dezavuiază . Disciplină de partid ?

Democrație parlamentară ? Unde este granița ?

Eu, însă ,m-am lămurit cât de cât ce a fost cu aceste grupări .]

" Și eu cred că faceți un rău serviciu partidului când veniți , cu ocazia unei cuvântări

la Mesaj , să discutați o chestiune care nici nu există de fapt,

când prin acțiunea care s-a desfășurat de pomenitele grupări,

partidul n-a avut decât de folosit - pentru că dvs trebuie să știți că cea dintâi

dovadă de tărie a unui partid stă în dinamismul său , în acțiunea pe care o desfășoară ;

fără acțiune, un partid este sortit să piară. Și când într-un partid sunt oameni care înțeleg să-i
dea viață , să amplifice acțiunea de guvernământ a partidului,

dvs să veniți să faceți critici , dublate de un sentiment de ironie.

Nu cred că această discuție își avea rostul , mai ales la o discuție așa de importantă , ca cea de
la Mesaj ." (Vii aplauze pe băncile majorității)

-N.C.Popescu : Dle Drăghici, dacă ai fi știut d-ta că la această grupare H ,

compusă din 120 deputați și 80 de senatori , șeful nostru, d-l Dinu Brătianu, a venit , când s-a închis sesiunea parlamentară trecută, ca să-și exprime mulțumirile sale și să ceară să fie înscris în acest curent de stânga al Partidului Liberal, atunci n-ați mai fi vorbit așa cum ați vorbit." (**Vii aplauze pe băncile majorității**)

-**INDrăghici** : Dle Poescu , îmi pare bine că ai intervenit d-ta ca

să-l susții pe dl ministru Iamandi ... (**întreruperi, protestări, la majorități**)

-**Hurmuz Aznavorian** : Dle Drăghici, prelungiți ironia peste limita cuvenită . Vi s-au dat explicații .

-**Drăghici** :Eu mă mulțumesc cu declarația d-lui ministru Iamandi și iau act că este o simplă coincidență între Intrarea în Biserică și unele intrări în guvern." (**întreruperi, protestări, la majorități**)

-**Victor Iamandi** : Dle Drăghici, nimeni n-a servit Biserica PNL cu mai multă dragoste și cu mai multă credință , decât cei de la Iași ." (**Vii aplauze pe băncile majorității**)

Eu vă rog foarte mult să renunțați la latura aceasta a cuvântării , fiindcă nu are nici un rost. Aceasta este o chestiune pe care , dacă vă interesează atât, puteți să o discutați la club" (**o parte din deputații majorității părăsesc incinta**)

-**Șt.Mihăescu** (PNL) : Grupul H se mișcă (**sgomot mare ...**)

-**Drăghici** : Dle ministru, mă rugați să închei acest capitol .Este inutil ;

dvs mi-ați răspuns după ce eu îl încheiasem. " [-----]

Drăghici / 8 dec.'34

Partidele din opoziție

Efervescență inutilă și prematură

[LD : după perdaful tras de Iamandi, cu sala golită de suport parlamentar, nu cred că i-a fost ușor lui Drăghici să continue .O face totuși.]

Dlor sunt evenimente politice și la opoziție care trebuiesc semnalate.

Opoziția se gândește cu simpatie la eventualitatea schimbării de regim.

Și aici, partidele de opoziție se împart în două categorii :

cele mici sunt contra " rotativei " , iar cele mari sunt pentru soluțiunea - zic ele - logică .

" De-aș fi rege , evident , eu aș fi pentru soluția logică , pentru ca nici un imponderabil

să nu intre în schimbarea de regim , decât voința colegiului electoral.

Iată că lucrul acesta l-a înțeles destul de bine dr Lupu care, deși reușise să aibă întotdeauna un destul de mare contingent de parlamentari, s-a încadrat totuși în PNL .

Și eu cred că a făcut foarte bine , după cum cred că

a fost o greșeală politică ,din partea d-lui Gheorghe Brătianu ,

că n-a înțeles același lucru , atunci când Duca s-a dus și l-a oferit colaborarea ,

lucru de care ar fi folosit nu numai partidul , dar ar fi folosit mai cu seamă , țara. "

[-----]

-**Drăghici** : În partidele de opoziție , se manifestă o oarecare efervescență inutilă și prematură, fiindcă -cred eu - suntem abia la începutul guvernării iar pe frontul opoziției nu este nimic interesant ,

nimic care să ne aducă vreo grijă pentru situația acestui regim. "

Drăghici / 8 dec.'34

Partidul Național Țărănesc

[LD : insinuări îndoielnice, vulgare, în loc de vreo analiză; de altfel sare de la una la alta ...]

-**Drăghici** : S-a petrecut un eveniment oarecum trâmbițat : recăsătoria Maniu -Vaida ...

-**Eugen Titeanu** (subsecretar Interne) : Au divorțat ieri seara ,

vă anunță Ministerul de Interne(**mare ilaritate**)

-**Drăghici** : Eu nu-i felicitam pentru această recăsătorire ; deoarece căsătoria după divorț...

-**Rizescu -Brănești** : E o ciorbă reîncălzită...(**mare ilaritate**)

-**Drăghici** : da , ca o mâncare încălzită ; și este chiar oprită după dreptul comun.

Apoi este o căsătorie în extremis , în care deși nu știu cine este mireasa , în orice caz vedem că mireasa nu avea o trenă imaculată , țesută din principiile curate ale vreunui partid politic, ci din mușama care se rupe în fâșii de pe afacerea Skoda (**aplauze la majorități**) [-----]

S-au adus grave învinuiri partidului nostru și guvernării noastre de către deputații țărăniști. Eu consider că acei care ar trebui să-și bage capul în cenușe și să nu aducă nici un fel de învinuire unei guvernări care , deocamdată , este obligată să repare ceea ce au stricat țărăniștii , sunt tocmai reprezentanții PNT.

PNT, doar se știe, a distrus comerțul, a distrus creditul, a făcut cel mai prost serviciu agricultorilor ...

Tot partidul acesta , care îndrăznește să vorbească în numele democrației, a înscris în analele sângeroase ale țării "Lupenii " și "Grivița".

Altădată Grivița era un simbol , prilej de orgoliu național, pe când astăzi în urma evenimentelor de la Atelierele Grivița , a ajuns un cuvânt de rușine , care va păta de-a pururi conștiința Partidului Național-Țărănesc.

-Crăciun Șerbănescu : Vreți să vorbiți de ororile inutile de la 1907 ?

-Drăghici : În 1907, dvs nu erați în politică.

Eu vorbesc de politica cu care sunteți solidari și vinovați.

Politica prin care ați distrus toată economia națională, ați distrus ideea de autoritate și

ați compromis prin Skoda însăși reputația țării.

INDrăghici / 8 dec.'34

10) dr.M.Isăcescu (PȚ - Constanța - fără Lupu) , discurs la Mesaj, 10 dec.'34

(DAD, MO 12, șed. din 10 dec.'34 , p. 164- 170)

[LD: Un discurs, într-adevăr , la Răspunsul la Mesaj . Doc.integral-fișier PȚ

Venit din partea unui partid mic, de curând decapitat de șef - prin plecarea dr Lupu cu masiv grup parlamentar- nu știu dacă trebuie să regret că nu au mers și ei la fuziunea cu PNT sau că ... prin programul propus , continuă acel țărănism generos , chiar dacă utopic, provocând la meditație clasa politică.

Lipsă introducerea - probabil referitoare la Monarhie.

Subtitluri, sublinieri, colorări,semne, îmi aparțin]

/ Politica externă - acord și rezerve /

/ Programul agrar - țărănesc al PȚ :

Obștii Agricole - Creditul Agricol - Casă de Asigurări /

/ Programul de sănătate al PȚ : organizare , norme , instituții /

/ Reforma administrației publice : descentralizare , despoliticianizare /

/ Legea răspunderii ministeriale = răspundere morală /

specularea votului universal, relaxarea morală, corupția

/ Programul economic al PȚ : Restabilizarea / Cooperația / Comerț exterior / industria națională

/ Armata /

/ Realități și deziderate locale : Constanța ; Dobrogea

străini ; drumuri ; poduri , c.f.r. , senator musulman ;

/ PȚ cere urgent : modificarea legii electorale ! /

/ Nu va vota Răspunsul la Mesaj /

11.) Vasile Lepădatu (PNT) , discurs la Mesaj, 11 dec.'34

(DAD, MO 13, șed. din 11 dec.'34 , p. 198- 199)

[LD : în așteptarea deciziilor de la nivelul "de sus" ...național-țărăniștii aveau de grijă doar să țină " focul aprins " : să plece guvernul !

Rev."Parlamentul românesc " nota în acele zile : "Apropierea Maniu-Vaida a fost iluzorie, neânțelegerile între cele două perechi de șefi au sporit ."]

V. Lepădatu - Vict Iamandi / 11 dec.'34

▣ Guvernul și partidul național-liberal

▣ Guvernarea și partidul național țărănesc

[LD : În loc de confruntare de doctrină sau politici, se schimbă săgeți și critici reciproce ...
De la început până la sfârșit. Nici nu mai apucă să-și spună altceva !
Printre rânduri, aluzii]

Prin Mesaj, guvernul anunță tot felul de legi.

Noi nu punem nici o speranță în aceste legi , menite să îndrepte situația din țară , deoarece partidul și guvernul nu are unitate .

Dinu Brătianu , șeful partidului , trage de mânecă pe dl prim-ministru , ori de câte ori acesta vrea să realizeze ceva.

-Vict lamandi : De ce vă ocupați de noi !? V-aș recomanda să vă duceți în str. Corabia , unde se ține marele Șanhedrin al partidului dvs.

-Lepădatu : Ce o fi la noi la opoziție , este o problemă internă de partid, care se va rezolva...

-lamandi : Dvs voiți să speculați o chestiune care nu există. În PNL nu au existat , nu există, și nu vor exista disensiuni , ci va fi acea unitate internă ...

-Lepădatu : Nu vedeți că majoritatea dvs zâmbește ? ...

-lamandi : La noi pot fi mișcări de idei , dar nici o dată nu poate fi anarhizarea acțiunii generale, cum se întâmplă la dvs. Eu am crezut că dvs veți evita să aduceți acest capitol în discuție, pentru că vă dezavantajează...

[LD : să fie o aluzie la acțiunea antimonarhică a lui Iuliu Maniu ?

să fie o aluzie la presiunile făcute asupra lui Carol , pentru schimbarea guvernului ?]

Vă întreb : la cine este partidul ? la d-l Maniu , la Bădăcin , care astăzi crede că poate să-și permită luxul unei anumite acțiuni , cu un anume caracter ,

sau la dl Vaida , la Valea Seacă , sau la Mihalache , la Topoloveni, sau la dl Mirto, ori la dl Răducanu, ori aiurea ? Recunosc că dvs aveți mase în partid, care vă sunt devotate ; dar aveți un stat -major care este în complectă anarhie .

-Lepădatu : Partidul nostru este acolo unde este șeful partidului nostru, Ion Mihalache (aplauze la pNT) Puteam să vin și eu cu discursul d-lui Tătărăscu din 1932...

La dvs acum într-o parte este partidul și șeful, în ală parte guvernul și prim-ministrul...

-lamandi : La dvs , atunci , partidul era în jurul d-lui Maniu și guvernul în jurul d-lui Vaida . Iar în jurul unor miniștri, erau grupulețe .

Activitatea guvernării dvs de un an și jumătate a fost icoana vie a zburcării interne prin care ați trecut

-Lepădatu : Eu vă răspund atâta : vă urez ca în guvernarea aceasta să realizați cât am realizat noi în guvernarea noastră ... Am realizat lucruri importante ...

-lamandi : Să ne ferească Dumnezeu ! [-----] Nu speculați, nu faceți demagogie

[-----] Sunteți creați din demagogie ... Dvs veniți să ne luați în zeflema...

În 5 ani dvs nu ați făcut cât am făcut noi într-un an

-Lepădatu : Nu ați rezolvat nici o problemă mare ... singura soluție este plecarea dvs de la guvern care se va împlini cât de curând.

Lepădatu / 11 dec.'34

12.) Iosif Willer (PNM) , discurs la Mesaj, 11 dec.'34

(DAD, MO 13, șed. din 11 dec.'34, p. 205-206)

[LD : în acele zile, la Societatea Națiunilor, se dezbătea *Memoriul iugoslav* privind complicitatea Ungariei în atentatul de la Marsilia. Nicolae Titulescu, în numele Micii Înțelegeri , ține un discurs virulent contra revizionismului maghiar , prilej cu care atinge și problema minorităților. Pe de altă parte , în luna decembrie se desfășuraseră ample acțiuni sub egida *Ligii Antirevizioniste* .

Mesajul și *Răspunsul la Mesaj* nu cuprindeau nici un pasaj privind minoritățile .

În finalul discursului el propune concret : comisie parlamentară care să pregătească reglementarea problemei minoritare]

/ Partidele și problema minoritară /

/ Soarta maghiarimii - în funcție de situația internațională ?! /
/ Maghiarii - ostatici de război ?! /
/ Situația maghiarimii / Răspunderile maghiarimii /
/ Guvernele și reglementarea statutului minorităților /
/ Propunerea PM: Comisie parlamentară ptr. lege (sau reglementare) privind minoritățile /
Iosif Willer / 11 dec.'34

▣ Partidele și problema minorităților

" D-le președinte, d-lor deputați, ani de ani , cu ocazia discuției la Mesaj, reprezentanții tuturor partidelor se perindă la această tribună , pentru a-și desvolta concepția lor politică .

Cu acest prilej, majoritatea folosește ocaziunea pentru a-și manifesta în mod solemn credința ei în guvern, opozitia , pentru a enumera greșelile și omisiunile guvernării , făcute de majoritate , pe care o găsește neaptă de a conduce cârma țării.

" Chiar și partidele popoarelor minoritare au luat parte totdeauna la această discuție , înșirând doleanțele și revendicările cele mai arzătoare , redactate în forma unei declarații concise.

" D-lor, examinând în mod cumpătat drumul bătut până acum , atât de majoritate cât și de minorități,

trebuie recunoscut că aceasta nu ne-a adus la nici un rezultat .

Guvernul nu s-a întărit prin gloriificările partizanilor ,

dar nici nu s-a resimțit de atacurile elocvente ale adversarilor și nici declarațiunile noastre n-au schimbat întru nimic starea popoarelor minoritare .

Un singur glas nefavorabil în presă , un singur atac intolerant , ne-a făcut mai multe pagube , decât au putut folosi protestele noastre ;

și, deoarece atacurile devin tot mai dese, iar atmosfera politică tot mai apăsătoare ,

și soarta minorităților devine din ce în ce mai deplorabilă "

-Leon Grigorescu (PNL) : Așa priviți dvs situația minorităților din Țara Românească ?

-Willer : Dle deputat , vă rog să așteptați cu răbdare până la sfârșitul cuvântării mele, și pe urmă să faceți critica pe care o credeți de cuviință. "

[-----]

Iosif Willer / 11 dec.'34

▣ Partidul Maghiar : lege pentru minoritari !

[LD : trebuie să-i dau din nou dreptate .Dar este și vina lor .

Partidele minoritarilor , cu mici excepții, totdeauna s-au arătat preocupate numai de interesele lor specifice, fără a se manifesta preocupate de interesele generale ale țării]

" Conducătorii diferitelor fracțiuni [partidele românești] sunt vizați și consultați , chiar și în chestiuni mici de detaliu , părerea fiecăruia este importantă ,

însă partidele minoritare , care reprezintă masa de milioane , nici o dată ,

de nici un guvern , timp de 15 ani, nu au fost chemate la masa verde.

Trăim în stat , fără ca cineva să fie curios , oare cum trăim ?

Această neglijare jignitoare , ne dispensează de orice responsabilitate ,

dacă frazele de apropiere declamate de obicei, cu ocazia festivităților,

rămân foarte departe de trista realitate a vieții zilnice. "

" Schimbarea anuală a normelor de guvernare , întreruperile dese în funcționarea aparatului de stat , reînnoirea neîncetată a plângerilor ei, înrăutățirea stării poporului,

ne-a luat speranța ca , pe lângă sistemul actual, să putem ajunge la o îndreptare .

" D-lor, dacă în adevăr dorim să rezolvim această problemă, spre mulțumirea tuturor , trebuie să o scoatem din luptele mărunte ale vieții politice , din jocurile funeste ale târguelilor electorale și toate partidele guvernamentale trebuie să cadă de acord

asupra principiilor unei politici minoritare umane și unitare ,

făgăduind că , o dată ajunși la cârmă, vor respecta cu toții aceste principii .

" Prin urmare , în numele și din încredințarea Partidului Maghiar,

am onoarea a vă propune să binevoiți a compune

o comisie de anchetă parlamentară cu concursul tuturor șefilor de partide.

Această comisie să asculte propunerile președinților partidelor minoritare ,

examinând **dacă** aceste propuneri concordă cu interesele Statului sau ale națiunii române și să prezinte Parlamentului ori guvernului , proiecte de legi ori măsurile guvernamentale pe care le va găsi nimerite , pentru a putea asigura popoarelor minoritare

o viață suportabilă și o conviețuire armonică cu poporul majoritar al acestei țări. [-----]

" Statele pot încheia tratate internaționale care , în aparență , le pun la adăpost în contra atacurilor din afară , **totuși** suntem de părere că este o adevărată sinucidere , atât din partea poporului majoritar , cât și a minoritarilor ,

dacă în locul unei împăcări sincere , vor continua cu atitudini dușmănoase , pentru că așa nu vom putea rezista în contra presiunii forțelor incomparabil mai tari.

" **În caz că** onorata Cameră ar fi dispusă să primească propunerea noastră de importanță istorică , cu onoare vă rugăm să binevoiți a o menține și în textul la Răspunsul la Mesaj ."
Iosif Willer / 11 dec.'34

13) Leon Grigorescu (PNL) , discurs la mesaj, 12 dec.

Al Radian, Armd.Călinescu - intervenții polemice

Vict.Iamandi - intervenții polemice în dezbateri ;

(DAD, MO 14, șed. din 12 dec.'34, p. 223-226)

[LD : nu știu absolut nimic despre acest liberal . Este primit cu vii aplauze la tribună

și se gândește la cercetătorul de mai târziu , încât mă simt îndatorată să-l ascult.

Va fi un prilej de meditație , privind posibilitatea de a face " istorie contemporană "

Din păcate , Grigorescu (probabil tânăr...) nu spune prea multe ,

pentru că , din nou , Iamandi , apoi Radian și Călinescu , se intercalează în dezbateri , o monopolizează , căzând iarăși în polemică , săgeți reciproce , gâlceavă , și Grigorescu ... asistă !

Dar mi se pare interesant să urmăresc evoluția lui Iamandi și Călinescu - aprigi apărători , atunci , ai guvernării prin partide - deveniți peste 4 ani ... aprigi inamici ai aceluia sistem , colaboratori ai regimului lui Carol] Doc. integral- fișier PNL IX

/ 5 ani de viața politică : regimurile politice , 1928- 1933 /

Prima guvernare PNȚ - guvernul de tehnicieni - a doua guvernare PNȚ /

[polemică Iamandi-Radian- Călinescu]

/ Moravuri publice - moravuri politice - destrămarea sufletească /

/ Mișcările extremiste - Garda de Fier - asasinarea lui IGDuca /

/ Mișcările anarhice - Terorismul /

/ Starea de asediu ; Cenzura /

/ Libertatea democratică ... versus ... dictatura și anarhia /

/ Libertatea opoziției : presă , parlament , congrese , întruniri /

/ Răspunderea guvernării : stare de asediu , cenzură /

Grigorescu / 12 dec.'34

▣ Viața politică între 1928-1933

" D-le președinte , d-lor deputați . pentru cercetătorul care ar voi să cuprindă dintr-o singură privire viața noastră politică dintre anii 1928 și 1933 , sarcina nu este deloc ușoară : diversitatea evenimentelor , ineditul lor , repercusiunile lor adânci și atât de dureroase asupra stărilor economice și sociale , toate acestea dau epocii o complexitate din care cu greu se pot desprinde și rezuma trăsăturile ei caracteristice.

Cu toate aceste dificultăți , găsesc însă necesar ca , la începutul cuvântării mele , să arunc asupra acelei epoci o foarte scurtă privire rezumativă .

1928-1930. Prima guvernare PNȚ....

" În centrul evenimentelor și în primul plan găsim prăbușirea unei legende.

Partidul Național -Țărănesc , care în timpul opoziției , prinsese rădăcini adânci în mase și pe care mistica populară îl înconjurase în mari nădejdi și numeroase simpatii , de îndată ce a fost încercat la guvern , a constituit o mare deziluzie.

(aplauze la PNL ; întreruperi la PNT)

" Atât de slabe rezultate a dat prima guvernare național-țărănistă, **încât** de pe urma ei s-a ajuns ca , printr-o greșită generalizare , să se compromită însuși principiul guvernării de partid.

Consecința politică s-a produs imediat, la 1931, când ne-am trezit cu un guvern în afară de partide, guvernul tehnicienilor.

-M.Ghelmegeanu : Sprijinit de cine ?

-V.Serdici : Fără sprijinul dvs, acest guvern nu putea fi instalat !

1931-1932.Guvernul de "tehnicieni" ...

-L.Grigorescu: Interesează evoluția ideilor , interesează că s-a putut ajunge la un guvern în afară de partide , datorită felului cum ați guvernat .

Această experiență, dinainte condamnată , prin viciile sale intrinsece , cu toate bunele intenții ale d-lui profesor Iorga , n-a putut să dureze.

A fost scurtată însă și cu binevoitorul concurs al unui fost om de partide, devenit subit tehnician de ocazie. Trebuie să-i recunoaștem d-lui Argetoianu că, prin felul cum a guvernat , d-sa a făcut tot ce omenește a fost posibil , atât pentru a descredita formula, cât și pentru grabnica ei lichidare.

[-----]

- Vict.Iamandi :: Sunt chestiuni definitiv lămurite și explicate . Șeful nostru de pe atunci, Ion Duca, a dat explicații și înainte de alegeri, în care am fost cartelați cu dvs, și a doua zi după constituirea Parlamentului. Noi am intrat atunci în cartel , nu pentru a da o satisfacție, poate ultima, d-lui Argetoianu , ci pentru a salva ceva mai superior decât o persoană.

Ceea ce ni se impută de pe băncile PNT , că noi am adus guvernul de tehnicieni , este un neadevăr. Prin prezența noastră în alegerile din mai 1931, și prin prezența celor 80 de deputați liberali în Parlamentul Iorga -Argetoianu, noi am salvat însăși ideea de partid

și v-am dat dvs, PNT, posibilitatea , în 1932, să reluați locurile pe aceste bănci , și să stabiliți continuitatea politică parlamentară a partidelor !

(aplauze prelungite la PNL) Acesta este adevăratul înțeles al cartelului electoral din mai 1931. Nu încercați să răstălmăciți evenimentele , a căror promovare o cunoașteți și al căror caracter vă este iarăși cunoscut , numai pentru un simplu succes trecător în această incintă, d-le Radian. În ce privește binefacerea pe care d-l Argetoianu ne-ar fi făcut-o prin acest cartel, îi lăsăm această consolă ultimă pentru bătrânețele politice ale d-sale " (aplauze la PNL)

Amestecul regelui Carol ...

-Al.Radian : Țin să precizez : guvernarea tehnică , dacă a fost necesară, a fost nu din vina PNT, care , după cum spuneți dvs , compromisese ideea de partid, ci pentru că exista , în momentul acela, o carență de guvernare de partid.

Alte împrejurări cu caracter istoric [aluzie la Carol - Duca]

împiedicau venirea dvs la guvern.

Deci nu slăbiciunea PNT și modul lui de a guverna , au adus tehnicienii la guvern .

Acesta este un fapt pe care nu eu trebuie să-l confirm ,

e cunoscut de toată lumea și istoricește stabilit .

[-----]

-Armand Călinescu (PNT) : Eu nu știu dacă guvernul tehnicienilor a venit într-un moment în care era sau nu era această carență a partidelor ;

dar știu un lucru - și cred că asupra acestui lucru vom fi cu toții de acord -

că guvernul tehnicienilor a avut și o parte bună : anume, că a compromis definitiv ideea guvernului de tehnicieni . (ilaritate, aplauze la PNT)

-Victor Iamandi : Nu știu dacă ceea ce a determinat venirea la cârmă - la 19 aprilie 1931 - după ce eșuase tratativele pentru formarea unui guvern național - tratative pe care le dusesese d-l Titulescu - nu știu dacă ceea ce a adus guvernul Iorga -Argetoianu la cârma Statului a fost determinat de ceea ce dvs numiți o carență istorică a Partidului Liberal.

Nici nu vreau să discut această chestiune. [-----]

Noi am avut toate ponoasele guvernării dvs. [-----] v-am dat girul [-----]

apoi ne-am reluat libertatea [-----] nu încercați să faceți istorie , sau dacă o faceți ,
puneți față în față , toate faptele așa cum s-au produs.Căci dvs. nu ați făcut cartelul din 1931 ,
de dragul nostru.DI Argetoianu nu are simpatie pentru nimeni
[-----]

Leon Grigorescu / 12 dec.'34

▣ Mișcările extremiste .

▣ Dizolvarea Gărzii de Fier.

▣ Asasinarea lui Duca

În acest mediu atât de prielnic curentelor de destrămare socială ,
au putut prinde tot mai mult teren mișcările extremiste.

Deja guv.Vaida s-a văzut obligat să recurgă la măsuri excepționale ,
și să reprime sângeros **mișcarea comunistă de la Atelierele c.f.r .**

Iar în ultimele zile ale regimului trecut , s-a produs o puternică recrudescență
a mișcărilor extremiste de dreapta

[-----]

Leon Grigorescu / 12 dec.'34

▣ Starea de asediu, Cenzura

" D-lor deputați, grozăvia uciderii lui Duca ne-a arătat că prima și marea poruncă a vremii
era restabilirea ordinii și a autorității .Țara are nevoie de liniște ,
țara are nevoie de disciplină. Împământarea asasinatului politic la noi ?!

Ce alt semnal de alarmă trebuia să mai așteptăm pentru ca să ne concentrăm toată grija și toată
stăruința în jurul acestei mari probleme ,

problema ordinii , de care depinde însăși existența Statului ? Era , oare, d-lor deputați, acesta
momentul potrivit pentru a renunța la măsurile excepționale ?

Care guvern , în locul nostru și în condiții asemănătoare , ar fi renunțat la ele ?

Nu am renunțat nici noi , ci le-am păstrat mai departe , căutând ca, prin menținerea lor ,
să nu se producă nici o perturbare în viața publică

și nici în desfășurarea normală a vieții de toate zilele.

" Cenzurii " i s-a rezervat rolul de a priveghea ca nu cumva slova tiparului
să contribuie la otrăvirea spiritului public ,

iar starea de asediu a rămas ca o sabie a lui Damocles
pentru amatorii de pescuit în ape tulburi.

" Pentru ce continuăm să menținem măsurile excepționale de astăzi , când,
grație vigilenței guvernului liberal , ordinea și autoritatea au fost restabilite ?

[-----]

Leon Grigorescu / 12 dec.'34

▣ Libertatea opoziției

▣ Presă , Parlament, congrese , întruniri

[LD : Grigorescu abordează aici un aspect foarte interesant
al libertăților democratice , în general , și al celui românesc, în special :
folosirea a două "partituri" în lupta politică :

una în Parlament (ca spațiu al dialogului și confruntării deschise) ,
alta în congrese, presă, întruniri (ca scene ale monologului , atacului și demagogiei).

De asemenea , sunt interesante considerațiile și exemplele lui privind
măsurile excepționale - starea de asediu , cenzura - ca măsuri de ordine .]

" Am întrebuiința noi cenzura , pentru a opri criticile îndreptate împotriva partidului nostru ?
Oricine ar răsfoi colecția ziarelor Dreptatea [PNȚ] , Ordinea și Mișcarea [PNL-g] , Țara
Noastră [PNA] etc , ar găsi acolo un întreg arsenal de critici , de insulte și invective

la adresa noastră , tipărite fără ca cenzura să se fi atins de ele.

" Mai mult decât atât , partidele de opoziție au la dispoziție această tribună , pentru ca aici , în ședință publică , cu dezbaterele reproduse ad-literam în Monitorul Oficial , să-și formuleze în deplină libertate , toate criticile pe care le găsesc de cuviință.

Aici , în Parlament , nu se poate pretexta nici un fel de cenzură.

Dar care din criticile , cari ni se aduc de la tribuna parlamentului , nu se găsesc deja dezbătute , pe larg și pe toate fețele , în coloanele oficioaselor de partid ?

" Dar noi vedem că lucrurile se petrec tocmai dimpotrivă și că opoziția , și mai ales o anumită opoziție , atât de agresivă prin întruniri , prin congrese și prin presă , aceeași opoziție este mult mai puțin războinică și , adaog , mult mai prudentă în lăuntru acestei Adunări.

[-----]

Responsabilitatea guvernării ...

" Aproape toți cei care ne atacă pe chestiunea măsurilor excepționale , când au avut ocazia de a se găsi pe banca ministerială , le-au aplicat și dâșii .

Le-a aplicat PNȚ ;

le-au aplicat guvernele din care făcea parte și d-l Argetoianu , în deobște cunoscut ca temut reacționar și partizan al politicii de mână forte , actualmente proaspăt - aș vrea să cred că și sincer - convertit la frumusețea ideologiilor democratice ;

și , dacă memoria nu mă-nșeală , protestările de azi ale d-lui Goga , nu prea concordă cu opiniile și practicile sale de odinioară ,

de pe vremea când se găsea d-sa înscăunat la Ministerul de Interne. " [-----]
Leon Grigorescu / 12 dec.'34

14.) CCGiurescu (PNL-g) , discurs la Mesaj , 12 dec.'34

Vict.Iamandi , Eug.Titeanu , G.Hogea , - intervenții polemice

(DAD , MO 14 , șed. din 12 dec.'34 , p. 229- 242)

[LD : Activitatea guvernului în lumina "ideii naționale" , a "statului național unitar" . Atacă toate chestiunile prin prisma acestor concepte , dorind să demonstreze că PNL 1 s-a îndepărtat de ele și că PNL2 este adevăratul continuator .

Demonstrarea se transformă într-o răfuială , condimentată cu bârfe , lovituri , reproșuri , din care nu avea de pierdut decât sistemul democratic partidist .

Sublinierile , supratiturile , colorările , îmi aparțin]

Document integral- fișier PNL-georgist

/ Ideea națională , statul național unitar - în programul de guvern al PNL 1 /

/ Unificarea administrativă : legislația moștenită ; legislația PNL ; legislația PNȚ / (intervenție Iamandi)

/ Unificarea legislativă : codurile (precizări Iamandi)

/ Realitatea demografică : Bucovina ; Moldova dintre Prut și Nistru ; Maramureș ;

ținutul secuiesc ; Dobrogea ; Cadrilaterul (intervenție C.Hogea)

/ Politica demografică : colonizarea românească /

/ Realitatea demografică a orașelor : orașele străine /

/ Politica demografică a orașelor : colonizarea ! /

/ Români peste hotare : Macedonia , Albania , Grecia , Serbia /

/ Primatul ideii naționale : burghezie românească ! /

/ Primatul ideii naționale : protecția muncii românești ! (polemică Titeanu)

/ Politica de Stat național a PNL : tradiție , continuitate , abandonare /

(polemică Giurescu -Iamandi)

/ Complicitatea georgiștilor cu Garda de fier (polemică Giurescu-Iamandi) /

/ Dizolvarea Gărzii de Fier (polemică Giurescu -Iamandi)

/ PNL-1 PNL-2 : colaborări și compromisuri (polemică Giurescu - Iamandi)

/ Naționalism ? Antisemitism ? (polemică Giurescu -Titeanu -Iamandi)
/ Primatul ideii naționale : simțul patriotic ; *Arca de Triumf* (intervenție Titeanu)
/ Statul național unitar - istorie și perspective ; semnale de alarmă /
/ Lipsa solidarității naționale ; respingerea *Răspunsului la Mesaj* /

Giurăscu - Iamandi / 12 dec.'34

▣ **Politica de Stat a PNL**

polemică înveninată

▣ **Tradiție și continuitate.**

[LD : polemică provocată de Giurăscu , este adevărat . O căuta cu lumânarea de când a început discursul . Titeanu nu a căzut în capcană.

Iamandi , însă , nu se poate abține și face, din nou, discurs în discurs.

În polemică , se delimitează explicit fixarea " paternității" georgiste ,la propriu și politic, care renegă pe Vintilă Brătianu , IG Duca și Gh.Tătărăscu , cronicizând ruptura din 1930 , din orgoliu și ambiție. De asemenea, se afirmă fără echivocuri , vinovăția georgiștilor în crearea atmosferei morbide care a dus la asasinarea lui Duca.]

-Giurăscu : Dle președinte sunt mulțumit de această declarațiune a d-lui Titeanu , în partea ei finală, fiindcă îmi dovedește că , în adevăr, și d-sa crede hotărât că această politică începe de la ICBrătianu,

că , în materie de politică națională , tot acolo trebuie să ne îndreptăm.

Spun aceasta fiind că anumite manifestațiuni din ultimul timp , îmi dădeau mie impresiunea că politica PNL nu mai începe de la Ion I.C.Brătianu , ci ceva mai dincoace.

-Iamandi : Dvs ați făcut o anumită insinuare ...

-Giurescu : Nu o mică insinuare ...

-Iamandi : O mare insinuare ...

-Giurescu : Nu am făcut nici o insinuare , am spus-o deadreptul .

Mie nu-mi place să umblu cu insinuări .

-Iamandi : Politica noastră de Stat nu începe de la Ion ICBrătianu , ci începe cu Ion Brătianu , care a făcut războiul independenței și Regatul .

Această politică a fost continuată decenii de-a rândul de PNL, sub conducerea tuturor bărbaților politici al căror nume îl cunoașteți.

De la 1927 și până astăzi, să-mi dați voie

să protestez cu toată hotărârea împotriva afirmațiunii dvs

că PNL s-ar fi găsit în carență față de ideea națională

și că succesorul lui IICBrătianu, Vintilă Brătianu,

și succesorul lui Vintilă Brătianu, Ion Duca ,

ar fi fost în afară de tradiția naționalistă, naționalistă, de sigur, însă, reală și serioasă, lipsită de demagogie și de accente , care să ne ducă la acțiuni nesocotite.

Protestez împotriva afirmațiunilor dvs. că, din acest punct de privire,

noi ne-am fi găsit în afară de tradiția istorică și de interesele permanente

ale acestei țări, pe care PNL le-a apărât întotdeauna. (**aplauze prelungite la majorități**)

Complicitatea cu Garda de Fier...

" Dvs , dle Giurescu - deși eu nu vreau să înveninez discuțiunea - sunt obligat însă

să vă spun că am impresia că încercați să repetați articolele ce s-au scris

în ziarul dvs " *Mișcarea* " , în timpul celor 45 de zile scurse de la 15 noiembrie

și până la 29 decembrie , când s-a produs asasinarea lui Duca,

articole care au contribuit într-o măsură însemnată la crearea atmosferei morbide ,

care a înarmat brațul ucigașului de la Sinaia . (**aplauze la majorități ; proteste georgiști**)

Am să vă servesc documente de complicitatea în această direcțiune.

mai ales, d-ta dle Constantinescu -Bordeni să fii prudent ! (**întreruperi, zgomot**)

-N-Constantinescu -Bordeni : Dle ministru, vă rugăm să nu ne amenințați !

lău act că ne provocați !

-lamandi : Am să viu cu documente aici și am să vă dovedesc tovarășia dvs electorală și politică cu Garda de Fier. (întreruperi, zgomot)

Este păcat de înălțimea cuvântării dvs , d-le Giurescu, pe care o coborâți prin asemenea insinuațiuni ... că, de la 1927 ,tradiția politică a PNL nu mai începe cu Ion I.Brătianu ...

-CCGiurescu : Dați-mi voie să pun lucrurile la punct. Dacă m-ați cunoaște, ați ști că nu umblu cu insinuațiuni, când am ceva de spus , o spun răspicat și deadreptul. Prin temperament, nu umblu cu insinuațiuni.

Așa dar, când am făcut această afirmațiune, mai întâi, ca să precizăm lucrurile, nu mi-a trecut prin gând să contest patriotismul lui Vintilă Brătianu.

-lamandi : Ați mai făcut un pas, și v-ați oprit la Vintilă Brătianu, dar numele lui Ion Duca, acela nu vă convine, și de aceea , nu pomeniți de el. Ei bine, noi aceasta nu o putem admite , pentru că cel dintâi care a cunoscut pe Ion Duca și pe lângă care a lucrat 30 de ani, a fost Ion Brătianu, și atunci când Ion Brătianu vedea în Duca pe succesorul lui firesc la conducerea PNL , n-aveți dvs dreptul , care , mă iertați -n-aveți cine știe ce legătură cu Partidul Liberal
[CCGiurescu - Vict.lamandi](#) / 12 dec.'34

▣ PNL1 - PNL2

▣ Colaborări și compromisuri

[LD : nu știu , între cei doi, care este mai afurisit, care este mai rău, mai cârcotaș.
Nu mai știu nici care dintre ei avea dreptate. Știu un singur lucru : că ura lor este nestăpânită, că-și spun reciproc cele mai grave acuze , și că, după 1938, vor lucra în același front !
Și că și lamandi își va abandona partidul și pe Dinu Brătianu , și Giurescu își va abandona partidul și pe Gh.Brătianu !]

-Vict.lamandi : ... eu cunosc educația dvs intelectuală , directivele care v-au condus pe dvs, acestea aparțin altei metode decât aceleia a PNL- n-aveți autoritatea să ne dați lecții asupra direcției pe care trebuie s-o urmăm și asupra felului în care noi înțelegem să aducem omagiu înaintașilor noștri .
(aplauze prelungite la majorități)

-CCGiurescu : Dle ministru, mă surprinde iritația dvs , iar pe de altă parte, mă surprinde că dvs cunoașteți așa de bine structura și educația mea intelectuală. Eu credeam că atunci când cineva pășește hotărât într-un partid politic, când în fruntea acestui partid politic, se găsește Gheorghe Brătianu , când dovedește prin lupta electorală și politică pe teren și în Cameră, intrând în această Cameră ,d-le ministru - și dvs știți bine împrejurările în care am intrat - nu ca membru al unei majorități, ci luptând pentru acest scaun de deputat și câștigând în sânul PNL de sub președinția d-lui Gheorghe Brătianu , o anume situație, nu se pot face afirmări ca ale dvs .

-Vict.lamandi : Nu vreau să discut condițiunile în care v-ați ales.

-CCGiurescu : Țin să vă declar că așteptăm cu cea mai vie curiozitate documentele la care vă referiți și că suntem gata să discutăm oricând , cu oricine, în orice condiții , acea colaborare la care v-ați referit și am să vă demonstrez care a fost realitatea .
Fixați dvs o oră și o zi pentru această chestiune .

-Vict.lamandi : Am să vă dau răspunsul când voi vorbi la Mesaj .[-----]

Garda de Fier...

De ce contestați dvs un adevăr pe care îl știe toată lumea ? Din cele 150.000 voturi , pe care le-ați întrunit la alegerile din dec.'33 , cel puțin 50.000 au fost ale Gărzii de Fier, care fusese dizolvată și din rândurile căreia s-a ridicat asasinul lui Duca ...

-C.Zamfirescu (georgist ?) : Și dvs ați primit 100.000 !

-lamandi : Întrebă pe fratele d-tale la R.Sărat ...

-Constantinescu -Bordeni (georgist) : N-aș vrea să vă urez să aveți atâția adepți câți membri ai Gărzii de Fier sunt la Prahova...

-lamandi : De ce ai scris scrisoarea aceea ?

-Constantinescu -Bordeni : Am să explic, nu te grăbi...

-Iamandi : Am să dau o lămurire mai precisă a afirmației că Garda de Fier v-a votat . Am să dau cazul d-lui prof. Mehedinți care s-a ales deputat la Piatra Neamț. În alegerile 1932 (guv.Vaida) , ați avut 1.800 voturi , iar la alegerile'33 ... 4.300 , într-un județ unde erați inexistenți politicește , județul în care , în '31 (guv.Iorga) se alesese Corneliu Codreanu.[-----]

-CCGiurescu : "Nu contestăm că voturi ale Gărzii de Fier au venit și pentru noi. Nu contestăm .(**exclamații** ...) Da ! Da !

-Vict.Iamandi : Dle Giurescu , ați avut voturi ale Gărzii de Fier în alegeri, iar după alegeri , prietenii dvs politici au asistat pe asasini până la Casație , în toate împrejurările , nu din exercitarea unei simple profesii, ci dintr-o tovărășie permanentă de convingeri cu cei care au asasinat pe IG Duca la Sinaia. (**aplauze la majorități**) Sunteți singura grupare politică care ați dus până la capăt complicitatea cu asasinii "
Dizolvarea Gărzii ...

-CCGiurescu :... Vă așteptăm să veniți cu documentele dvs[-----]
în momentul când dvs ați dizolvat , după părerea mea , ilegal, ceea ce constituie un primejdios precedent pentru viața publică...

-Vict.Iamandi : D-ta spui ilegal . Casația a spus că este legal.

Dacă ești mai presus decât forurile competente , ce să fac !

Comisia care a discutat asupra legalității actului nostru de guvernământ , de la 9 decembrie 1933 , a avut în fruntea ei pe unul dintre cei mai integri și distinși magistrați ai țării , pe d-l Dimitrie Lupu, președ. la Curtea de Casație .

Această Comisie a recunoscut valabilitatea și legalitatea actului guvernamental.

-Giurescu : Este o chestiune **dacă va recunoaște și opinia publică** a țării .

-Iamandi : Opinia publică a țării, cea sănătoasă, nu stă alături de asasini .

-Giurescu : Dle ministru - și cu aceasta închei paranteza - vreau să știu dacă dvs , în urma acestei dizolvări, pe care mențin și susțin că a fost ilegală , și vom vedea dacă și opinia publică și viitorul va avea aceeași opinie despre actul dvs.

-Iamandi : Bine, cel puțin , că mărturișiți , care va fi evoluția viitoare a grupării din care faceți parte dvs, ca să știm și noi cu cine avem de-a-face ..

-Giurescu : Mă rog. Nu ne supără nici amenințările ...

-Iamandi : Dvs ați călcat tradiția lui Ion Brătianu și pretindeți că sunteți membru al PNL!

-Giurescu : Tocmai , pentru că știu ideile și tradiția lui Ion Brătianu ,

pot să spun că Ion Brătianu a făcut la 1848 acțiune de revoluție .

-Iamandi : Aceea era revoluție pentru ideea de libertate ,

și nu pentru asasinarea oamenilor cari apăra libertățile publice .

Regret că d-ta te-ai coborât până acolo , încât să-l legi pe Ion Brătianu , revoluționar în 1948, în numele ideii de libertate ,

de asasinii lui Ion Duca și de prietenii asasinilor lui.[-----]

Mă mir că dvs , ca istoric , veniți și dați asemenea interpretări unor acte istorice, ca cel de la 1848 .

-Giurescu : Eu am vorbit de dizolvare, nu de asasinat !

-Constantinescu -Bordeni : Dl ministru Iamandi este pornit împotriva noastră.

Mi-a spus mie, acum două zile, că vrea să dea în noi la *Mesaj*...

-Iamandi : Nu! Eu te-am prevenit și am spus că interesul dvs nu este să veniți cu chestiuni iritante la această tribună .Eu am avut un ton conciliant , v-am prevenit pe cale particulară. [-----]

D-ta ești vechi liberal și erai în dizidență , în 1930, când s-a întâmplat defectiunea d-lui Gheorghe Brătianu . Te-ai dus la el numai pentru că erai în conflict cu organizația de la Prahova, a d-lui Nicolaescu.

Reia-ți locul în partid, și renunță la aventura în care te-ai angajat .

(**aplauze la PNL-1 ; întrepreri la PNL - 2**)

-Constantinescu -Bordeni : De câte ori ne atăcați, partidul nostru sporește.

Continuați zi de zi atacurile. Opinia publică știe că sunteți mic de statură , dar un vulcan de ură "(**aplauze la opoziție**)

-lamandi : Ura și perfidia s-o căutați în partidul dvs , sus de tot, la acela care vă conduce .
Îl cunosc eu mai bine decât dvs. "

-C.Giurescu :... așteptăm pe dl lamandi cu documentele și țin să fac următoarea declarație categorică , nu avem , în activitatea noastră politică, sub conducerea d-lui Gh.Brătianu, nimic de ascuns , nimic de regretat . Ca să se știe , odată pentru totdeauna. "
[-----]

CCGiurescu - Eug.Titeanu - Vict. lamandi / 12 dec.'34

▣ Răfuieli inter- liberale

▣ Naționalism ?! Antisemitism ?

[LD : Toată aceste aluzii etniciste , atunci când se citau nume , mie îmi sugerează o străvezie ipocrizie xenofobă, cu accent antisemit, pusă la bătaie, după împrejurări , ca la vânătoare : fiecare cu evreul lui compromițător ; fiecare cu un strigăt antisemit, cândva , în tinerețe ; fiecare cu un răboj . Scos la suprafață , după trebuință.

Pe mine mă interesează această polemică doar pentru datele biografice ale acestor liberali. De data aceasta, Titeanu. Cum voi reuși eu din atâtea cioburi să le reconstitui traectoria politică ...este destul de greu.

Oamenilor acestora li s-a frânt cariera politică și viața , sub comuniști, după care a urmat aproape jumătate de secol de tăcere !]

Eug.Titeanu :În ce privește efectul de ședință pe care dvs l-ați încercat citind numele acestea străine sau de rezonanță prea puțin românească, eu v-aș aminti un singur lucru , destul de dezagreabil pentru dvs .Vă intitulați " Partid Național Liberal" , faceți aici etalaj de naționalism integral și desfășurați tricolorul la această tribună , vă pretindeți depozitarii exclusivi ai tradiției de demnitate liberală, sunteți exponenții celui mai intransigent naționalism pe care îl opuneți , printr-o subtilă - și talmudică aș putea zice - perfidie , atitudinii noastre ; dar , atunci când citați nume , așa cum le citați , eu remarc un lucru : pentru întâia oară în istoria PNL , incluzând și toate dizidențele pe care le-a avut în trecut acest partid , în presa grupării dvs își permite , în pagina întâi a unui oficios , să dea lecții de lialism , un publicist care semnează cu pseudonimul Sergiu Milorian ! Etnicismul acestui profesor de liberalism,vă rog să mi-l certificați dvs.; eu cred că este de natura acelui etnicism pe care îl citați la industriile din Ardeal , când vorbeați de Neuman .

Dvs , ca istoric , - și toți colegii dvs - când vă vedeți condamnați de a lua lecții de liberalism de la Sergiu Milorian , dați voie puținătății mele și umilului liberal , care sunt, și care am slujit și sub Ionel Brătianu, și sub Vintilă Brătianu , și sub regretatul Ion Duca , și sub al patrulea șef , Dinu Brătianu, să vă spun că așa spectacol nu a văzut nici în instituțiile noastre și nici în presa liberală, unde , totdeauna , a existat un criteriu de selecțiune românească . (aplauze la majorități)

-Constantinescu -Bordeni : aș vrea să știu data când v-ați înscris în PNL .

Eugen Titeanu , autobiografie ...

-Titeanu : Vă răspund imediat .Linia vieții mele politice este extrem de simplă. Vă dau imediat și data și toată biografia politică. Eram ziarist și publicist independent.

Atitudinea mea era o atitudine națională de dreapta , de când am fost student. Am ieșit din frământarea națională a Universităților.

Nici o dată n-am putut să cred că am găsit o mai justă și mai logică încadrare a politicii mele ideologice , decât înscriindu-mă în PNL .

M-am înscris în august 1926 ,

părăsind redacția ziarului naționalist de pe atunci, "Cuvântul " .

Sunt 8 ani de atunci , în care am avut o singură atitudine !

-Giurescu : v-ați înscris în 1926, când a plecat Ion Brătianu de la putere ...

-Titeanu : Eu m-am înscris în august ' 26 , iar PNL a venit la putere în aug.'27 .

-lamandi : DI Titeanu s-a înscris în PNL , în1926, când era în opoziție, deci are certificat bun !

-Bordeni :eu vreau să stabilesc o dată : vreau să știu dacă d-l ministru Titeanu a făcut portretul lui Duca , publicat în " Cuvântul " , înainte sau după înscrierea în partid ?

-Titeanu : Este foarte simplu. Portretul regretatului Duca a constituit , de fapt, petiția mea de înscriere în PNL, pentru că lui Duca îi plăcea literatura polemică și Duca este acela care , pe calea aceasta , m-a cunoscut și m-a felicitat .
Opt ani de atitudine invariabilă , îmi dau , cred, un drept la cetățenie în PNL

Dar mă întreb : câți ani îi vor trebui d-lui Sergiu Milorian - profesorul dvs de liberalism - pentru a intra în acel criteriu de selecțiune , pe bază de naționalism, de care face caz dl prof.Giurescu ?! [-----]

-CCGiurescu : eu îl cunosc pe dl Titeanu , mai dinainte , din timpul studiilor la Paris, și mă surprinde cum d-sa poate să ridice o asemenea chestiune .

Este primejdios, d-le Titeanu, fiindcă dvs faceți dintr-un salariat al ziarului nostru, un exponent . Dați-mi voie să nu primesc lecțiunea dvs în această privință , fiind că aș fi mai în măsură să vă fac eu proces, dacă m-aș referi nu la un simplu salariat al unui ziar , ci m-aș referi la senatori de ai dvs, care se numesc Bercovici , aidoma cu senatororii național- țărâniști care se numesc Zipstein.

(ilaritate, aplauze la majorități)

-Vict.lamndi : Dle Giurescu , pentru că d-ta vorbești de senatorii noștri, să-mi dai voie să întreb pe șeful dvs de azi , [Gh.Brătianu] pe vremea când era simplu șef de organizațiune la Iași, câți evrei a pus , în 1929, pe lista pe care a prezentat-o în alegerile municipale de la Iași ? Au fost , mi se pare , vreo 12.

Nu numai atât , dar a făcut un cartel cu Uniunea Evreilor Pământeni și cu alte asociațiuni evreești.

Vedeți, eu cred că v-ați schimbat părerile nu din convingere , pentru că și evreii , ca și ceilalți minoritari , sunt cetățeni români și trebuie să-i tratăm ca atare . "
[-----]

-Eug.Titeanu : Dacă lui i se reproșează că este liberal doar de 8 ani , atunci ce să se spună de Giurescu care este liberal doar de 3 ani ?!

-CCGiurescu : Cei 3 ani de liberalism , în opoziție , în împrejurările în care a luptat , fac cel puțin cât cei 8 ani ai lui Titeanu !

[-----]

-Vict.lamndi : Sunteți orice , afară de liberali !

-CCGiurescu : Viitorul va arăta aceasta ..

[-----]

CCGiurescu / 12 dec.'34

Primatul ideii naționale

Solidaritate națională !

[LD : poate de bună și sinceră intenție a fost cuvântarea lui Giurescu ; dar nu-l poate absolvi ... aversiunea și intoleranța față de PNL1.

Omeneste vorbind , în cazul lui , poate fi vorba de faptul că intrat doar de 3 ani în PNL, era conștient că numai la georgiști putea să-și asigure o ascensiune notabilă.

Un argument la această ipoteză, a fost și faptul că ,numai peste alți 4ani, îl va părăsi pe Gh.Brătianu și se va pune la dispoziția lui Carol .

În lumina ideilor avansate, însă, poate fi considerat un naționalist luminat ,

Preocupat doar de soarta țării, a unității și apărării ei.

Pentru un istoric, acest lucru ar fi explicabil.]

" Vă rog să vă puneți o singură clipă această ipoteză [a războiului]

și să vă dați seama din ce fond adânc de îngrijorări

a ieșit cuvântarea aceluia care a avut cinstea să vă vorbească.

Ea nu a plecat, așa cum spuneam la început , nici din considerațiuni meschine de partid, nici din considerațiuni personale; eu n-am avut în vedere , atunci când am vorbit , decât de interesele superioare și permanente ale acestei țări, ale acestui neam, în fața cărora trebuie să dispară tot ce ne separă, să nu rămâie decât tot ceea ce ne unește .[-----]

" Am durerea să constat că, cel puțin pentru moment , nu există această integrare .

Dacă ea se va produce mâine, voi fi cel dintâi s-o recunosc.

Dar întrucât în momentul de față , nu există,

declar că nu putem să ne asociem și să votăm acest Răspuns la Mesaj "

(**aplauze la PNL -georgist**) CCGiurescu / 12 dec.'34)

15.a) D.Căpățâneanu (PNȚ) , discurs la Mesaj, 12 dec.'34 .

(DAD, MO 14, șed. din 12 dec.'34 , p. 220- 221)

[LD : Discurs " de serviciu " : moderat și stereotip în analiză și argumente, sever în concluzie : guvernul trebuie să plece !]

/ Parlamentarismul postbelic ; votul universal /

/ PȚ, PNȚ - exponent politic al maselor, al intereselor țărănești /

/ PNL - " armonia socială " / PNȚ - "solidarism social " /

/ PNL " Fosta-i lele ! " / PNȚ - apărător al celor ce trudesc. /

/ Respinge Răspunsul la Mesaj / Doc. integral - fișier PNȚ- XI

Căpățâneanu / 12 dec.'34

▣ **PNL - " fosta-i lele ! "**

▣ **PNȚ - apărător al celor ce trudesc.**

PNL este în complet deficit pe această latură .

furtul urnelor din 1922 ; seria de ilegalități ce le-a patronat ; aservirea administrației și jandarmeriei ; atentate repetate la libertățile cetățenești ; devierea parlamentarismului ; nesocotirea legitimității PNȚ la guvernare ;

" Se poate spune cu drept cânt despre PNL , pentru tot trecutul lui și pentru forma lui de viață actuală : < *Fosta-i leleo !* >

De astăzi înainte , viața acestui stat curge pe alt drum,

drumul valorificării muncii, în favoarea celor ce trudesc. " (**aplauze la PNȚ**)

De aceea.... Nu va vota Adresa

D.Căpățâneanu / 12 dec.'34

15.b) Radu Matei , Reportaj parlamentar, 12 dec.'34

("Lupta " , 14 dec.'34,Reporter - Radu Matei)

[LD acest comentariu ... este un eșantion-dovadă de faptul că românii, politicieni și ziariști, nu știau să prețuiască regimul parlamentar,

libertatea opiniilor, confruntarea de idei, dată de un regim democratic !

Reporterul de atunci, lipsit de competență și de probitate ... este pescuitor de poante , de nimicuri , care , desigur , nu lipseau.

Numai că ceea ce asculta el atunci, eu citesc după stenograme...

Mie , după atâta timp cât a trecut , discursurile mi se par deosebit de interesante, uneori fascinante, alteori agresive , deseori partizane , dar ... totdeauna necesare, clarificatoare, pentru guvernarea țării ,pentru viața și educația politică a reprezentanților națiunii, și , prin ei, a electoratului.]

/ Succesul d-lui Titulescu la Geneva a avut un mare ecou și în Adunarea deputaților.

La propunerea lui Pamfil Șeicaru , deputații au hotărât să trimită o telegramă

" celui mai strălucit purtător de cuvânt al României " , o telegramă omagială,

pentru marele serviciu făcut țării.

Desigur, în curând, va răsună în incintă și glasul dlui Tătărăscu , ca să scoată în evidență rolul, mare rol , pe care și cu prilejul tragic al asasinării Regelui Alexandru , Nicolae Titulescu l-a jucat în aeropagul unde se fac eforturi uriașe pentru menținerea păcii în zbuciumata Europă...

Va fi o ședință înălțătoare , pe care o așteptăm cu toții , și noi și țara .

/ Discuțiile la Mesaj ? Ați mâncat vreodată *chewing-gum* ?

Numai atunci veți înțelege ce este , în realitate, discuția Răspunsului la mesaj.

Prilej de vorbă care se întinde , se întinde, amenințând să nu se mai sfârșească nici o dată.

/ Majoritarii laudă actele guvernului ; opoziția le critică .

Tinerii vor să-și arate talentul (când îl au) , alții îndrăzneala .

Cele mai elementare adevăruri sunt rostite cu emfază , doctoral ...

În incintă este plictiseală ; cum încep discursurile , sala se goleşte ..

/ Pe banca ministerială se sacrifică doar Victor Iamandi și Eug.Titeanu ;

/ Șefii de partide se țin în rezervă. De ce? Nu putem înțelege .

În lista oratorilor la Mesaj, lipsesc : I.Mihalache, Vaida-Voevod , Iuliu Maniu, dr.Lupu,Octavian Goga , George Brătianu...

/ Au vorbit la Mesaj, Paschievici, Căpățâneanu, Leon Grigorescu, și Giurescu

Echipa de sacrificiu a parlamentarilor , mereu prezentă în incintă, a ajuns la saturație.

Radu Matei / 12 dec.'34

16.) Situația în PNȚ . Maniu, Vaida, Mihalache , 12 -13 dec.'34

("Lupta " , 14 dec.'34)

[LD : astfel se explică de ce , la Mesaj, iau cuvântul deputați PNȚ din linia a II-a !

Ce reprezentau cele " două linii" ale PNȚ (Maniu , Vaida) ...nu se spune...

Oicum , în acele zile circula *Memoriu lui Maniu*]

Întrunirile și consfăturile cari au avut loc în ultimele zile în cercurile național-țărăniști , după sosirea lui Vaida în Capitală, nu au dus la o clarificare a situației în conducerea PNȚ .

Problema în dezbatere : tactica ce trebuie s-o adopte PNȚ

în lupta pentru răsturnarea guvernului PNL .

Partidul are de ales între tactica lui Maniu și rezistența lui Vaida ,

ambii având de partea lor grupuri de partizani .

Situația ar urma să se clarifice cu prilejul discuției la Mesaj , la care Maniu a fost anunțat printr-un *Comunicat* al sfatului parlamentar PNȚ , printre oratori .

Numai că , de la publicarea aceluia Comunicat , nu s-a mai produs nici o manifestare oficială a conducerii PNȚ , încât nu este sigur dacă Maniu va vorbi.

Maniu nu a participat la ședința sfatului parlamentar ,

întrunită la club PNȚ , sub conducerea lui Mihalache ;

Întrebat de reporter, dacă a fost convocată Delegația Permanentă - cum au anunțat unele ziare- Mihalache a declarat că se va ține dacă Maniu și Vaida mai rămân în Capitală ;

PNȚ / 12 -13 dec.'34

17.) Iuliu Maniu, *Memoriul* privind relațiile lui cu MSR Carol II , 13 dec. '34

(BCS, Colecții Speciale, Mss 21.833 - Fd. Braniște)

[LD : A circulat sub formă de manuscris, în mai multe exemplare , în culisele politice.

Ar fi fost prezentat sub formă de expunere la o ședință PNȚ

Un asemenea exemplar a fost lansat de Stelian Neagoe la o sesiune științifică la ISISP .

Unii istorici l-au considerat apocrif. Pe un exemplar s-ar fi găsit adnotările lui Averescu care-l contrazicea. Deci îl iau în considerație cu toate rezervele, coroborându-l cu alte documente. Mie mi se pare destul de credibil.

5 ani de străduință pentru a-l readuce pe Carol pe Tron, Dumnezeu știe cu ce gânduri !

4 ani și jumătate , la trântă cu Carol, cu Elena Lupescu, cu camarila,

sperând să poată guverna și aplica programul PNȚ !

10 ani , cu profunda dorință de a împiedica PNL să revină la putere !

Dar difuzarea acestui *Memoriu* în dec.'34 ce viza ?

Atragerea atenției lui Carol asupra datoriei ce o avea față de PNT ?
Ultimatumul lui Maniu privind Elena Lupescu și camarila ?]
Doc.integral - fișier PNT XI
/ Convingeri monarhice și dinastice /
/ "Chestiunea Carol " - Consiliul de Coroană din 1925 ; pro-Carol /
/ 1926-1927 . Demersurile lui Maniu pentru readucerea lui Carol în țară /
/ Misiunile la Carol : Popovici, Iunian , Ciolan, mr.Precup, mr.Nicoară /
- condiționare : fără Elena Lupescu !
/ 7- 8 iul.1930 .Planurile lui Maniu privind revenirea lui Carol :
protocol - loc în Regență - primirea - ghinionul .
/ 8 iul.1930 Concluzii : Restaurația - operă a lui Maniu, a PNT /
/ 1930- 1931. Guvern Maniu /Mironescu / Maniu /
Maniu -Carol - PNT- Camarila
Ratarea încoronării - Lupeasca la Foișor - Maniu între Sovata și Viena
/ 1931-1933 .Guvern Iorga -Argetoanu / Guvern Vaida / Guvern Maniu /
Maniu -Carol - Camarila
Iul.Maniu / 13 dec.'34

18.) I.Hudiță (Cameră) ,DRloanițescu (Senat), Comunicare :

arestarea lui Petre Constantinescu - Iași , la Chișinău , 12, 13 dec.'34
(DAD, MO 14, 12 dec.'34, p. 244 ; DS, MO 13, 13 dec.'34, p. 125)
Comunicarea este adresată ministrului de Război .

- I.Hudiță : " Ca rezultat al unei campanii de defămare , lipsită de orice justificare ,
autoritățile militare din Chișinău au arestat de 15 zile pe profesorul Constantinescu -Iași.
Ca protestare contra acestei arestări abuzive, prof. N.Constantinescu -Iași
a declarat de la început greva foamei.

Nici unui membru al familiei nu-i este permis să-l vadă.

Avocatului Paraschivescu -Bălăceanu , i s-a refuzat intrarea în închisoare .

" Această arestare și punere în secret e cu atât mai scandaloasă ,
cu cât este vorba de un profesor universitar , un intelectual de mare valoare , cu reputație
științifică definitiv consacrată , atât în cercurile intelectuale din țară , cât și din străinătate.
" E o concepție profund greșită , de a se crede că prezența lui , ca și a altor intelectuali , în
mișcarea muncitorească , poate constitui o primejdie.

Din contră , modul de luptă ca și metodele de acțiune și de instruire a acestei muncitorimi,
se vor resimți de o influență binefăcătoare din partea acestor intelectuali.

" Protestând contra regimului nedrept la care este supus profesorul Constantinescu ,
îl rog pe d-l ministru al Apărării Naționale să dispună eliberarea lui imediată
și să aplice sancțiuni severe autorităților militare abuzive din Chișinău.

" Totodată , rog să mi se pună la dispoziție , prin biroul Camere, dosarul privitor la această
arestare , pentru a vedea dacă nu e cazul să dezvolt o interpelare "

I.Hudiță / 13 dec.'34

19.) A.C.Cuza (LANC) , discurs la mesaj, 14 dec.'34

Vict.Iamandi , Eug.Titeanu , Valeriu Pop (subsecretari de stat) ș.a. - intervenții polemice .
(DAD, MO 16, șed. de vineri, 14 dec.'34, p. 284-296)

[LD .Punctul cardinal : "România a românilor !" ; naționalism antisemit integral ,
manifestat în toate domeniile vieții economice, sociale, politice, morale , diplomatice .
Subordonat lui , ca un fir roșu, indiferent de problema abordată, anti-partidism ,
izvorât din neîncrederea în guvernarea prin partide , pe care le consideră incapabile să rezolve
problem națională. Împotriva guvernărilor de dictatură sau de mână forte ,
deși are admirație explicită pentru Hitler și Mussolini.

Paradoxală , vocația lui parlamentară - ca expresie democratică a reprezentativității
prin partide , cu condiția alegerilor nefalsificate . Politică externă anti-titulesciană ,

orientată spre Germania . Altfel, consecvent, perseverent, orator de marcă, spirit polemist stârnind ilaritate în parlament pe teme de antisemită !]

Titlurile, sbitlurile semenele, colărările , îmi aparțin. Doc.integral -fișier LANC

/ Regim parlamentar ; autoportret parlamentar /

/ Consecvența doctrinei antisemite : LANC 1923 /

/ Programul guvernului ; PNL ; lamandi PND / PNL (1916) /

/ Reforma administrativă : critică regionalism /

/ Consiliul Economic Superior ; Camerele profesionale /

/ Legea învățământului profesional : critică antisemită /

/ Răspunderea ministerială ; Controlul banilor publici /

/ Reforma învățământului religios ; reforma ortodoxiei : fără Vechiul Testament /

/ Reforma cooperăției : naționalizare ! /

/ Armata / cazul Antonescu / naționalizarea : afară ofițerii evrei /

/ Cenzura ; Eug.Titeanu - regimul cenzurii : carte, presă, ordine /

/ Politică externă - anti- titulesciană : tratatul cu URSS (Basarabia, tezaurul , comuniștii) ,

Liga Națunilor ; alianța cu Germanaia / Valer Pop - replică /

/ Problema națională : antisemitism integral / partidel și evreii /

/ Sistemul partidelor - descompunere; formule : stat țărănesc, stat corporatism /

/ Regim parlamentar ; nu dictatura partidelor ; nu dictatură regală /

/ LANC : Statul Românesc al României Românilor. /

[-----]

ACCuza / 1892 -1923 - 1934

▣ Liga Apărării Naționale Creștine

▣ Consecvența unei credințe.

" În sfârșit, a venit pe urmă anul 1923. După război, partidele s-au întrunit să voteze Constituția. Constituția care a fost votată la 28 martie 1923. Pe când dvs erați la discutarea Constituției, a acestei Constituții care acordă drepturi jidanilor și care apasă greu asupra răspunderii dvs, noi, când dvs votați în această Adunare , în care erau iarăși am fost împiedicat să pătrund, eu înființam la Iași "Liga Apărării Naționale Creștine" , pentru ca să putem rezista consecințelor pe care prevedeam că le va avea o asemenea Constituție.

" Astăzi suntem pe același teren. De la 1892 și până astăzi, în acest Parlament ,

am propovăduit aceleași convingeri , am avut aceeași directivă , am susținut același ideal.

(aplauze LANC) Astăzi, când vin, împreună cu prietenii mei , formând LANC,

vă rog să constatați că Liga nu este partid , că nu urmărește absolut nici un interes de partid, și că eu nici o dată nu am urmărit nici un interes personal . "

lamandi în PND, PNL ...

lamandi : Dar ați creat Partidul Naționalist -Democrat ...

ACCuza : Acela l-am făcut cu dl Iorga și, când s-a dus dl-Iorga, s-a dus și partidul ...

Gh.Cuza : și partizanii...

ACCuza : Și partizanii, între care cel dintâi dl lamandi...

lamandi : Exact . Eu m-am înscris în 1916 în PNL

Bordeni (georgist) : În 1919 ...

lamandi : Întreabă-l pe prietenul d-tale , dl Toma... La 18 iulie 1916

Bordeni : Eu știu mai mult decât atât ! Dl Toma te-a cunoscut , și a doua zi te-ai înscris în partid ! Am să iau dovada de la dl Toma.

- ACCuza : " Am avut convingerea , pe care o avem și acum,

că numai pe baza unei doctrine, a unei teorii , se pot îndruma interesele țării ;

acela care este lipsit de doctrină și de teorie, acela nu poate să facă altceva

decât să comită greșeli , căci este lipsit de lumina științei"

[-----]

ACCuza / 14 dec. '34

▣ Problema jidănească

▣ Atitudinea partidelor politice .

Ei bine, d-le ministru, acesta este plan, nu mai este o întâmplare .

Și atunci vă întreb : vă poate lăsa indiferenți această chestiune ?

Nouă nu ne este indiferentă și de aceea am ajuns să ne constituim în *Liga de Apărare Națională* , căci ne-am dat seama de primejdia care ne amenință.

" Ce fac partidele ? Nimic. Pentru că dacă ar fi făcut ceva , nu ajungeau aici.

O lege cum a fost legea de protecțiune națională , e ținută în cartoane.

De 6 luni de zile nu faceți nimic. [-----]

Starea de lucruri de astăzi se datorește partidelor , cu dictatura lor, această stare de lucruri va dăinui. Care este concluzia ? Numai LANC , pe baza doctrinei și a programului ei, poate să salveze această țară. Ne luăm răspunderea aceasta . " (aplauze LANC)

" Până acum , dvs , adică partidele, ori de câte ori ceream măsuri de apărare

ne invocați exemplul străinătății. Ei bine, d-lor, astăzi străinătatea ne-a luat-o înainte.

Germania stă în fruntea mișcării de rezolvire a problemei jidănești , prin eliminarea jidanilor , la care se aliază și celelalte țări !

Afară de dvs , partidele din România ! " [-----]

ACCuza / 14 dec. '34

▣ Descompunerea partidelor .

" Ultima problemă este problema constituțională. De unde rezultă această problemă ?

Rezultă din faptul că .partidele sunt într-o totală descompunere .

Atât Partidul Liberal , cât și Partidul Naional-Țărănesc sunt într-o totală descompunere , precum este în descompunere sistemul de guvernare al partidelor , el însuși.

-G.Măcărescu (PNT) : S-a observat la alegeri !

PNT ?

-ACCuza : Când dvs aveți în partid 4 directive , a d-lui Maniu, a d-lui Vaida , a d-lui Mihalache și a d-lui dr.Lupu - partizanii d-lui dr.Lupu împărțindu-se în două , unii la dvs., alții rămânând lupiști fără Lupu (**ilaritate**) - desigur că acest partid este în descompunere .

Liberalii ...

" În ce privește PNL , și pe acest partid îl găsim împărțit , fie în gruparea H ,

fie prin gruparea " *Prin noi înși-ne* " , iar , pe de altă parte ,

d-l George Brătianu are și d-sa partizanii d-sale, chiar în Partidul Liberal.

În această situație , din cauza acestor dezorganizări ale partidului dvs, mă întreb : care va fi guvernul de mâine ?!

În această situație , din cauza acestei dezorganizări ale partidului dvs., mă întreb : care va fi guvernul de mâine ? Partidul Național-Țărănesc cred că n-ar putea să vină.

- C.Zamfirescu (PNL-g) : Dar dvs când veți deveni cancelar ce veți face ?

- **Cuza** : Voi aplica programul LANC .D-lor , eu vă pun întrebarea : când veți veni la guvern , oricare din dvs, în ce mod veți putea face alegeri ? Veți putea face alegeri cinstit și fără violență ? Vă desfid .Fie că ar conduce alegerile d-l mareșal Averescu, fie că le-ar conduce dl Argetoianu , nimeni nu va fi în stare să facă alegeri libere .

- C.Zamfirescu (PNL-g) :De ce ? Nici dl George Brătianu ?

- **Cuza** : Dar ce crezi d-ta că țara se svântează de dragoste pentru

d-l George Brătianu ?(**ilaritate**) Să fim serioși !

Eu susțin că nici un partid nu este în stare să facă alegeri fără violență.

- **Măcărescu** : Dvs veți putea face alegeri libere ? Iată soluția (**ilaritate**)

Stat corporatist ?!

- **Cuza** : Din cauza acestei dezorganizări a partidelor , a intervenit în capul românilor un fel de ameteală , că fiecare se crede predestinat a fi reformatorul constituțional al acestei țări.

Un cunoscut fost ministru , să-l numim așa precum se cheamă, deși nu este în mijlocul nostru,

d-l Mihail Manoilescu , după toate nevoile și necazurile noastre, vine să ne propună

statul corporativ ,adică bazat pe corporații. Însă când va veni d-sa și-i va pune la bază ,

nu alegerea națiunii , ci alegerea corporațiilor , știți care va fi rezultatul ?

Că aici, în Camera aceasta, jumătate vor fi jidani, membri ai corporațiilor. (**ilaritate**)
Așa că marele bărbat de stat Mihail Manoilescu este extraordinar în concepțiile lui,
când voiește să jidănească parlamentul românesc
.Aceasta înseamnă imediat " *statul corporativ* "

Stat țărănesc ? !

" A doua formulă știți care este ? Este național-țărăneștilor .Cum se numește statul său ?
Statul țărănesc, fără să ne precizeze ce înțelege prin Stat țărănesc.

Formula însă este o formulă de demagogie superioară (**ilaritate**) Și de ce ?

Pentru că țaranul înțelege și nu înțelege că Statul țărănesc însemnează că ei, țaranii,
vor pune mâna pe Stat ! (**ilaritate**) Dar țaranul nu înțelege ce este posibilitatea statului
țărănesc .Și aceasta este o imposibilitate ! (**ilaritate**)

La Iași, nu un oarecine, ci fostul ministru, profesorul universitar, d-l Costăchescu,
fost președinte al Senatului este preocupat -știți de ce ? - ca nu cumva jidanii să vadă
în Statul țărănesc un *Stat antisemit* ! Credeți că glumesc ? Iată ce spune dl Costăchescu
cu propriile cuvinte, în ziarul " *Ziua*" din oct.'34 :

< În ordinea temerilor provocate de logica statului țărănesc, vine și aceea a populațiunii
evreești, care se întrebă dacă Statul țărănesc nu va fi un stat antisemit.

Răspund la această temere, că pot asigura de un lucru : pătura intelectuală,
care stă în fruntea acestei mișcări, nu este și nu poate fi antisemită.

În statul țărănesc, unde se estimează că va fi un stat federalism de clase,
nu este loc pentru agitații împotriva minorităților etnice.

Țin să dau acest cuvânt de liniște, pentru că țărănimea, care n-are cultură și civilizație,
are în schimb bună cuviință.>

" Prin urmare - se grăbește unul din conducătorii statului țărănesc, să dea asigurări jidanilor : *fiți
liniștiți, că nu vi se face nimic* - populațiunea evreească poate fi liniștită .

Și aceasta spusă la o ședință solemnă a PNȚ în capitala Moldovei !

Așa înțeleg național-țărăniștii interesele nației românești

.Dar n-ar fi nimic, în teorie . Practic, dl Costăchescu, la Iași, înființează statul cu jidani.

(**ilaritate**) . Vă citesc după aceeași dare de seamă : După amiază, a fost inaugurat

[? Sanatoriul ?] Cuza Vodă, organizat de Eduard Rudeblom și Carol Crater.

Au vorbit d-nii Costăchescu, Rang, Rudeblom, dr.Segal-Caritas, rabin șef Iacob,

Milton Lehrer, Leon Șloimovici, I.Bercovici, Schwartz, etc etc (**ilaritate**)

S-a ales noul comitet [enumeră..] Prof.Costăchescu a făcut un important expozeu

în care a examinat de aproape și a dat câteva lămuriri

privind formula statului țărănesc...

" D-lor, Fantastic, cu desăvârșire fantastic ! Știți de ce ? Pentru că dvs spuneți că sunteți Partid
Național Țărănesc, adică partid național și al țaranilor, și faceți politică cu jidanii împotriva
intereselor țării noastre . Iată deci ce este " statul țărănesc".

ACCuza / 14 dec. '34

▣ **Regim parlamentar de dictatură națională.**

▣ **Regim parlamentar al dictaturii de partide**

[LD : ACCuza atrage, efectiv, în capcana retoricii sale pe ... democrați, care-l și aplaudă,
proclamând credințele lui în " regim parlamentar", după care explicând cum îl vede,
toarnă "dușul rece" : regim parlamentar de dictatură națională !

Pentru a explica cum urma să fie acest regim, el descrie modelele lansate
în Italia, Germania, Spania, amestecându-le în creuzetul doctrinei cuziste .

Pentru că, paradoxal, el nu vrea nici dictatură regală (nenorocirea din Spania !),
nici dictatură personală (nu avem un Hitler, Mussolini !),

dar ... nici dictatura partidelor (ca la noi !), ci... respectarea regimului parlamentar .

Iar în ce privește cum acesta funcționa la noi, avea dreptate !

Pornește de la un articol al lui Ștefan Tătăreanu (fratele premierului !)

din " *Veghea* " care milita pentru respectivele modele.]

Nu vă cer decât un singur lucru : să lăsați Parlamentul

să funcționeze așa cum trebuie și să aplicăm regimul parlamentar în realitatea lui ;
pentru că noi nu am avut regim parlamentar,
ci am avut regim de dictatură a partidelor .

Este regim de dictatură a partidelor, când vine Regele și numește un șef de guvern și îl însărcinează să formeze Parlamentul prin alegeri de partid.

Șeful guvernului face Parlamentul, dar acesta nu mai este Parlament !

În această falșificare a regimului parlamentar , rezidă toate suferințele noastre ;

de aici pornesc toate suferințele noastre (aplauze generale)

Câtă vreme nu vom face ca să se aplice regimul parlamentar ,

nu putem ieși din haosul acesta ; fiindcă va fi pururi abuzul guvernării fără control,
abuzul guvernării de dictatură a partidelor .

Noi ne ridicăm contra dictaturii partidelor, noi cerem Regelui , care este factorul constituțional superior , să încredințeze viitoarele alegeri magistraturii . (aplauze LANC) ,

magistrații să prezideze alegerile , iar alegerile să fie libere. "

Dictatură regală ?!

" Guvern de mână tare , cum spunea cineva zilele trecute ?

Guvern de mână tare , adică MSRegele să-și ia răspunderea ,

ca să numească pe cine știe cine, care ar veni să guverneze cu mână tare ?

Dar guvernul de mână tare duce la anarhie .S-a văzut în Spania.

Desființarea partidelor ?

Ideea de desființare a partidelor, ca măsură definitivă, este o absurditate ?

Ea se poate aplica momentan , cum s-a făcut în Germania,

de Hitler și de Mussolini în Italia , învestiți de națiile lor cu depline puteri .

Dar nu mă poți desființa pe mine , și pe doi-trei prieteni, să gândim într-un fel anume.

Nu poți să desființezi un partid de doctrină, în aspirațiile și ideologia lui.

Prin urmare, cei care vin să facă asemenea propuneri , sunt niște oameni care nu se gândesc mai departe și părerile lor nu au nici o valoare.

" Noi cerem păstrarea Parlamentului, cerem MSRegelui alegeri prezidate de magistrați
[-----]

ACCuza / 14 dec. '34

▣ LANC: " Statul Românesc al României Românilor"

" Iar în ce ne privește pe noi, din LANC, noi luptăm pentru guvernul nostru și pentru Statul nostru românesc, pentru " Statul Românesc al României Românilor ."

_Dvs ați adus țara la Sfatul Românesc al României jidanilor și

noi voim să desființăm Statul acesta al dictaturii partidelor , unite cu jidanii "

(aplauze LANC)

ACCuza / 14 dec.'34

19.) N.S.Ionescu (PNL) discurs la mesaj / problema minorităților / , 16 dec.'34

Iosif Willer (P.M) - intervenții polemice

(DAD, MO 18, șed. din 16 dec.'34, p. 364- 368)

[LD: nu știu cine era acest Ionescu , decât că era avocat în Ardeal și vechi parlamentar

Lucra la Sighet .Fusese cândva prefect și a fost președ. Comisiei interimare la Tg.Mureș

(până la alegeri) .Era deci dintre liberalii administrației românești, cunoscător al situației .

El dă o replică la propunerile minorităților maghiară și germană, de alcătuire a unei

Comisii parlamentare, care să statueze regimul minorităților.

Considerând-o o schimbare de tactică , datorată situației delicate în care se afla Ungaria ,

după discutarea *Memoriului iugoslav* (asasinatele de la Marsilia) , Ionescu dezavuiază

atitudinea minorităților de la noi, remarcând noutatea solidarizării germano-maghiare]

Doc. integral - fișier PNL

/ Problema minoritară.Replică lui Roth și Willer /

/ Partide minoritare ? Nu! /

/ Cerințele minoritare - limbă, presă, școala, biserica - satisfăcute /

/ Minoritari în guvern : Nu! /
/ Minoritarii : cetățeni privilegiați. Ex. /
NS Ionescu / 16 dec.'34

▣ Problema minoritară

▣ Replică lui Roth și Willer

Se urcă cu jenă la tribună , deoarece dezbaterile trenează de 3 săptămâni, dar dorește să sublinieze o chestiune care a evoluat pozitiv. Problema a fost pusă decisiv de către reprezentanții minorităților , Ludwig Roth (germani) și Iosif Willer (unguri) .

" Cine s-a ocupat de chestiunea minoritară, de la 1918 până astăzi, observă o schimbare de metodă.

La început, minoritățile aveau un ton războinic, nu stăteau de vorbă cu guvernele noastre , întrebau metoda care , după cum se vede astăzi, n-a dus la nici un scop, a reclamațiilor la Liga Națiunilor, pentru toate lucrurile de nimic, sau metoda congreselor minoritare , în care oameni ca dl Brandsch spuneau că nu dătesc declarațiuni de loialitate față de Statul Român, pentru ca mai apoi să facă parte din guvernul Iorga ;

de la aceste metode , au ajuns la simple declarațiuni , făcute la aceste dezbateri de către cei doi reprezentanți , care , într-un chip surprinzător, au absolut același conținut .

Aceste declarațiuni, în aparență împăciuitoare, sunt, după părerea mea, cu mult mai periculoase decât atitudinile războinice de care am avut parte până acum, din partea minorităților, și, după cum voi avea onoarea să vă dovedesc pe scurt, găsesc că propunerea care se face prin declarațiunile minorităților , este inutilă , ilegală și periculoasă. [-----]

-Ionescu : Constată că la câteva zile după Geneva, s-a venit cu acea propunere , în aparență pașnică, în fond periculoasă , de anchetă parlamentară , care ar urma să cerceteze dacă statul român și-a făcut datoria față de minorități, și să dea acea "Magna Charta a Minorităților".

cum spune Hans Otto Roth într-un articol di "Tageblatt" de la Sibiu -

-Willer : Regretă că, deși s-a străduit să învețe foarte bine românește ,nu a fost înțeles. El ar fi dorit ca în acea Comisie să ia parte șefii de partide, " ca să ne înțelegem cu toții în privința liniilor mari ale unei politici minoritare directe ...

-Ionescu : Când actualul prim- ministru [Tătăărăscu] era senator opoziționist , în 1926 -1927 [guv.Averescu] a spus : chestiunea minoritară trebuie scoasă de la ordinea zilei , ca o problemă de supralicitare a tuturor partidelor care se perindă la guvern și ar trebui ca în chestiunea minorităților , partidele românești să aibă o politică unitară. Ori este o mare deosebire între ce a spus dl Tătăărăscu și ceea ce spuneți dvs. Nu ca partidele românești să aibă o poziție unitară , dar că această politică să ne-o indicați dvs. , astăzi, dacă noi , ca stat , ne-am îndeplinit obligațiunile care ne-au fost impuse prin Tratatul minorităților !

-Willer :Va să zică dvs nu sunteți dispus să ne ascultați !

[-----]

NS Ionescu / 16 dec.'34

▣ Partid minoritar ?

" Eu contest o valabilitate legală partidelor bazate pe naționalitate , în Statul Român, cu care stăm de vorbă de la putere la putere, adică minoritatea maghiară pe de o parte, prin organe pe care nu le are în chip legal, să stea de vorbă cu Statul Român.

Eu contest o valabilitate legală partidelor bazate pe naționalitate .

Partidele bazate pe naționalitate n-au drepturi de a exista într-o țară , pentru că atunci înseamnă să constituie un fel de popor aparte.

Cu cine , prin urmare să stau de vorbă ? Cu Partidul Maghiar sau cu Partidul German , cu biserica reformată sau cu biserica luterană ?

Ca ce ? Ca personalitate juridică , care poate discuta cu Statul ?

Prin urmare , iată că și din acest p.d.v. nu putem să admitem nici o discuțiune și nici instituirea unei comisii parlamentare .

Dar care sunt doleanțele dvs ? Sunt câteva .

-Willer : Dacă nu sunteți dispuși a ne asculta , de unde știți care sunt ?

[-----]

SN Ionescu / 16 dec.'34

▣ Minoritari în guvern ?

Mai este o cerință a d-lor, care a fost exprimată voalat în discursul d-lui H.O.Roth .

Partidului german l-a fost plăcut să-l aibă pe Brandsch în guvernul Iorga,

și ar vrea ca situația să se repete.

Ghiță Pop (PNȚ) a fost în Lituania și Letonia unde se practică,

dar nu a prezentat un *Raport*

La noi, această experiență a dus la rezultatul că nu sunt mulțumite nici minoritățile,

nici guvernele care primesc asemenea subsecretari de stat , sau asemenea miniștri minoritari.

De ce ? Pentru că minoritățile acuză pe cel ce intră că trece de partea guvernului și părăsește pe frații săi pentru anumite avantaje de putere .

Dovadă, dl Brandsch care , de când a fost subsecretar de Stat a tăcut cu desăvârșire ,

nu mai vorbește nici la congresul minoritarilor de la Geneva, și nu mai publică nimic

în ziarele germane . Iar guvernele sunt nemulțumite , pentru că domnii acești au pretenția

de a se permanentiza la guvern , ar fi niște miniștri permanenți ...

SN Ionescu / 16 dec.'34

▣ Minoritari = cetățeni privilegiați

Sa făcut o greșeală enormă din partea partidelor politice , încurajând o politică de veșnicpertractări cu minoritățile , în speranța celor câteva mii de voturi .

În primul rând, partidele politice le acordă , fără luptă , locuri în Parlament,

pe listele guvernamentale , făcând diferite cartele electorale.

În al doilea rând, organele fiscale ale statului, le strâng dările către biserici ,

În al treilea rând, li se îngăduie să se folosească de averea așa-numitei "universități săsești "

care este o comunitate de avere , care a fost luată de la poporul român

cu obligațiunea să se întrebuițeze spre folosul tuturor locuitorilor de pe teritoriul acelei regiuni.

Ori ea este acum întrebuițată exclusiv în folosul sașilor.

Legea ungurească, care favoriza oarecum elementul românesc, este călcată în picioare de

aproape de 20 de ani, nu se mai fac alegeri pentru dieta universității săsești,

pentru că astazi majoritatea ar fi de partea românilor , și în acest caz această avere ar trece de

la sine în mâna Românilor .

Ei bine, aceasta este o dovadă evidentă de favorizare și noi vom cere să se aplice

Legea de la 1876 a lui Coloman Tisza (**vii aplauze la majoritari**) , pentru ca , în chipul acesta ,

să se dea elementului românesc averea răpită de sute de ani și , în felul acesta ,

să înceteze persecuțiunea nu a minoritarilor , ci a propriilor noștri frați. "

(**vii aplauze la majoritari**) SN Ionescu / 16 dec.'34

20.) Alexe Procopovici (LANC) , discurs la mesaj, 16 dec.'34

(DAD, MO 18, șed. din 16 dec.'34, p.? ...)

[LD : este complementar discursului lui Cuza, adâncind necesitatea solidarității naționale ,
peste tot ce separă partidele.]

Alexe Procopovici / 16 dec.'34

▣ Solidaritatea națională

" Niciodată de la război încoace discuția la Mesaj nu și-a luat cursul într-o mai aprinsă

învolverare de adeversități, și într-o atmosferă mai agitată decât de această dată.

De dincolo de hotare adie suflul unor îngrijorări de toată gravitatea.

Lumea este obsedată parcă de viziunea aproape apocaliptică aceea ce ar putea fi mâine ,

poimăine , un nou conflict armat.

Zgomotul surd al tuturor îndoielilor , dezamăgirilor, nemulțumirilor și amărăciunilor , răbufnește când într-o parte , când în alta a țării.

Toate acestea ar trebui să ne impună , ca altă dată, o colaborare a tuturor minților luminate , a tuturor temperamentelor echilibrate și a tuturor energiilor creatoare .

" Sistemul nostru politic de după război n-a fost capabil să realizeze armonia aceasta .

În alte țări , au creat-o totuși sau masele însăși , prin înțelegerea lor pentru dificultățile enorme ale acestor ani din urmă, sau mai ales,

voința neînfrănată a unor bărbați mari de Stat ,

vizionari ai unei noi ordine naționale în țările lor ,

izbutind să le prindă în elanul și în entuziasmul înfăptuirilor [**Aluzie la Hitler , Mussolini**]

" Sub acest raport , este foarte caracteristică pentru stările de la noi ,

fărămițarea care se petrece în sânul partidelor ce au guvernat mai mult în această epocă

de după război. Am fost și mai suntem martorii unor feroce vrăjmășii în sânul acestor partide ,

martorii constituirii de diferite grupări și grupulețe ,

care țin cu tot dinandinsul să afișeze nota lor distinctă ."

" Proclamăm nevoia solidarizării tuturor,

dar ne mișcăm pe linia diferențierii neântreprupte dintre noi.

Individualismul , care stilează personalitatea și îi dă sclipiri particulare ,

ca și capacitatea de a îndeplini funcțiuni sociale deosebite , este un factor generator

și cât se poate de util vieții. În domeniul artelor, al științelor, al cugetării abstracte în genere,

rolul individualismului este covârșitor .

" În economia vieții politice de toate zilele , însă, menite să întărească coeziunea națională , trebuie să ne găsim înainte de toate

în căutarea a tot ceea ce aproape , unește și unifică.

Partidul însuși , oricare ar fi el , trebuie să fie în acțiunea sa,

expresiunea unei desăvârșite unități de vederi și de concepții .

" Dacă ar fi să caracterizeze regimul actual, cum n-aș ajunge la concluzia că

reprezintă un sistem de vădite tendințe de consolidare a Statului .

dar , în același timp, și un sistem de evidentă pulverizare a forțelor naționale ?

Pare paradoxală această afirmație.

De mult însă cetățeanul nu se mai poate desbăra de senzația că

Statul și Națiunea nu mai sunt una,

că Statul și Națiunea nu umblă pe aceleași căi.

[-----]

În satele noastre, în rândul generațiilor tinere, printre intelectuali ,

bucuroși altădată de a-și vedea de îndeletnicirile lor, fără să coboare în arena politică ,

- și m-am numărat și eu printre ei - pătrunde mai mult credința că Statul nostru,

întemeiat exclusiv pe realitatea trecutului nostru românesc , creștin, ortodox,

că Statul acesta . a cărui spiritualitate au cizelat-o vizionarii mari ai neamului nostru ,

nu mai este prins îndeajuns în chingile unei discipline morale și naționale,

coresponsătoare evoluției ei istorice și aspirațiilor acestui neam ."

Alexe Procopovici / 16 dec.'34

21.) C.Tătăranu (PNL, raportor la Mesaj) discurs final la Mesaj, 17 dec.'34

Madgearu, Călinescu - clarificări polemice.

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 375- 380)

[LD : deputat de R.Sărat. Se străduiește destul de onest să radiografeze situația țării , pe care o raportează la soluțiile avansate de partidele din opoziție.

Este în impas față de formula *statului țărănesc* , provocând la oarecari clarificări din partea național-țărăniștilor, după care ... totul se transformă în penibila ciorovăială, " noi " - " voi"]

Document integral - [fișier PNL](#)

/ Monarhia - pivotul solidarității naționale /

/ Încrederea în guvernul PNL /

/ Avertismentele prezentului : asasinatul politic , revizionism , război /
/ Generațiile / pericolele extremismului : internaționalist (stânga) - naționalism (dreapta)
/ Partidele mici : PRȚ / PNL-g / LANC /
/ PNȚ - " statul țărănesc " : concepția proprietății -comunistă ; lupta de clasă ;
formulă electorală /
/ Programele PNL versus PNȚ : romantism versus realism ;
politici sanitare ; agrare ; școlare
/ Parlament - reformarea metodelor /
/ Administrație / alegeri locale / despoliticianizare /
/ Politica externă /
/ Răspunsul la Mesaj - fixarea răspunderilor : armonie socială ; solidaritate națională /
Tătăranu / 17 dec.'34

▣ Avertismentele prezentului

▣ Solidaritate și națională.

[-----]

Două morți tragice , care reprezintă două avertismente ,
de care suntem obligați să ținem seama.

Suntem obligați să ținem seama și să ne revizuim credințele noastre în destinele neamului
nostru, pentru ca să determinăm acea solidaritate de care vă vorbeam adineauri,
singura cheazășie a evoluției noastre normale .

Trebuie să ne revizuim propriile noastre atitudini, să ne păstrăm acele instituții chezașe
ale normalei noastre dezvoltări. În special să ne ferim să slăbim acea solidaritate socială
prin spectacolul unui parlamentarism determinat de preocupări , de promovări personale.

" Dacă în epoca imediat postbelică , când fiecare își căuta locul definitivei așezări ,
această politică de frământări sociale , pentru promovare personală , a putut fi posibilă,
astăzi, când acest popor s-a așezat definitiv în alveola lui geografică ,
această politică devine din ce în ce mai perimată și mai imposibilă.

Astăzi poporul ne cere să ne priponim convingerile pe doctrine precise, pe doctrine pipăibile,
pe care să le poată controla și pe care să le poată selecționa. "

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ Generațiile.

▣ Pericolele

" Generația din care fac parte, generația războiului, are în special avantajul de a fi căpătat
din focul acestui război , un simț al realității infinit mai dezvoltat .

Acest simț al realității , produs din epuizarea totală a oricărei sete de risc și de aventură ,
dar care a păstrat , în schimb, o sete masivă de chietudine, de siguranță, de dezvoltare pașnică,
de consolidare a ceea ce a câștigat cu atâta trudă și cu atâta sânge.

Revizionismul ...

Cei ce își închipuie că atitudinea noastră este produsul unei timidități, se înșală.

Vom ști să arătăm că dacă cei veniți după noi , înșelați poate de prea marea apropiere
a sublimului din război și însetați de război, pentru că vor încerca să se atingă de acest sfânt
patrimoniu, vom ști să le arătăm că știm să fim tot atât de implacabili ca în focul cel mare "

(aplauze la majorități)

Extremismul de stânga și de dreapta

" Acei care își închipuie că pot fi naționaliști , rămânând incultți și bicusnici,

acei care -și închipuie că internaționalismul înseamnă

să-ți urăști în primul rând pe proprii tăi frați și să-ți dezorganizezi propria ta celulă

, se înșală , pentru că naționalist sau internaționalist ,

dacă vrei să meriți un loc în colectivitatea mare a omenirii ,

trebuie să-ți întărești propria ta celulă pentru a contribui cât mai efectiv

la procesul cel mare de progres și civilizație" (**aplauze la majorități**)
Tătăranu / 17 dec.'34

▣ Sistemul de partide .

▣ Partidele mici

Mici prin reprezentarea parlamentară și prin ecoul pe care-l au în masele populare .

" Partidele mici s-au desprins la noi din cele două partide mari.

Deci au împrumutat ca doctrină, în mare parte, doctrina matcă.

Este deci dificil sau poate inutil să fac o analiză specială pentru fiecare din ele ,
cu atât mai mult cu cât o mare parte din formulele care au fost determinate la această despărțire
s-au perimat în timp și nu mai prezintă astăzi decât un interes istoric.

P.Radical țărănesc - Iunian...

" Într-adevăr, și *formula buretelui* în materie de lichidare a datoriilor ,

ca și *formula rotativei* Băncii Naționale , în sistem monetar ,

s-au perimat una prin aplicarea atât de masivă și impetuoasă a legii conversiunii datoriilor,
iar celaltă prin experiențele atât de concludente pe care alte țări le-au făcut .

Nu voi contesta însă rolul pe care l-au avut în mecanismul nostru politic, pentru că amândouă,
exagerate fiind și excentrice , ne-au permis ca , servindu-ne de ele ca puncte de reper,
să găsim linia de mijloc , linia adevărată și potrivită problemelor ce se puneau. [-----]
am putut stabili formula care să împace atât bine cele două tabere , care să ne aducă la legea
care a putut fi aplicată cu o atât de unanimă acceptare ."

PNL-gerogist ...

" Pe Partidul Georgist , pe care îl socotesc un episod întunecat în istoria atât de luminoasă a

Partidului Liberal (**întreruperi, protestări la PNL-g**) coroborat și cu faptul că

doctrina lor este pur și simplu doctrina noastră și care , lipsită în ultimul timp de altă țintă,

s-a menținut pe poziția ridicolă de gardian al doctrinei noastre .

socotesc inutil să răpesc atențiunea aceste Camere , ocupându-ne prea mult de el "

(**vii aplauze la PNL ; dezaprobări la PNL-g**)

LANC

" Partid mic, dar de mare tradiție, la partidul respectatului nostru decan de vârstă,
la Partidul Cuzist ...

-**ACCuza** : Nu este partid, este Ligă. Liga are numai interesele ideilor , ale programului și
ale doctrinei sale. Oricând dacă un partid ar vrea să-l aplice, Liga l-ar ceda, și i-ar sprijini.

-**CTătăranu** : Sunt fericit să recunosc LANC meritul incontestabil că ,
prin exagerările doctrinei sale , ne-a ferit , pe de o parte, să cădem în șovinismul steril
și destrăcător, iar pe de altă parte, să întărim veghea necesară pentru menținerea
elementului ciment al națiunii noastre .

Cred că sunt în asentimentul dvs, aducând d-lui Cuza un sincer omagiu (**aplauze**) ,

omagiu pentru perseverența cu care o viață întreagă s-a ținut într-o credință

și pe un drum rectilin, deși știa- sunt convins - că la capătul drumului

nu îl așteaptă beneficiile puterii .

-**ACCuza** : Știam foarte bine ...

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ Partidul Național -Țărănesc

▣ Statul țărănesc

" Ajung la doctrina PNȚ , doctrină întruchipată în ultima vreme într-o formulă proaspătă ,
formula Statului țărănesc. [-----]

-**Tătăranu** : Dle Călinescu eu sunt fericit că , pentru lămurirea opiniei publice ,
am căpătat cel puțin această nouă afirmație precisă și clară.

" Dar vă întreb atunci, de ce-i ziceți *stat țărănesc* ?

Dacă nu vreți eliminarea nici unei alte clase, atunci de ce această nouă titulatură ,
de ce această nouă șaradă politică, pe care o asvârliți în fața opiniei publice și

refuzați cu încăpățănare , din voință sau neputință , a da o explicație cât de cât acceptabilă ?
[-----]

E tardivă formula . Ea a fost consumată de noi prin împroprietărire și vot universal .

Formulă electorală...

Constatând deci, că pe nici unul din aspectele discutate nu ați putut găsi deslegarea acestei șarade , oare aș putea eu fi găsit vinovat , dacă mi-aș permite să cred că această nouă formulă nu este decât pur și simplu o nouă formulă electorală, care să înlocuiască pe cealaltă , pe care ați perimat-o, prin cei 5 ani de guvernare ?

-Madgearu : Îți dau întâlnire la viitoarele alegeri , ca să vezi dacă formula este perimată ...

Programul " țărănesc " / Programul liberal ...

-Tătăranu : Coborând de pe planul teoretic pe plan practic, să vedem dacă cel puțin aplicarea doctrinei pe teren , vă îndreptățește să veniți astăzi cu formula statului țărănesc.

DI.Mihalache pretindea, într-un discurs ținut la Câmpulung,

că pătura țărănească are nevoie de îndeplinirea cât mai grabnică a trei postulate mari , pentru deplina ei dezvoltare :

1. Sănătatea fiziologică , printr-o bună politică sanitară ;

2.Sănătatea materială, printr-o politică agrară ;

3.Sănătatea morală , printr-o politică de învățământ primar .

[-----]

Romantism politic...

Realism politic...

-Tătăranu : " Am văzut că politica dvs pe teren practic este aproape nulă și se soldează numai cu legiferarea muncii orășenești a d-lui Ionaițescu .

Este cel puțin bizar pentru un partid care se numește cu încăpățănare " țărănesc "

Eu recunosc la dvs- poate din cauza tinereții dvs - o tendință foarte marcată

de romantism politic.DI Mihalache este un mare poet social .

Eu știu că d-sa mângâie ideea unei clase țărănești frumoase , sănătoase, culte

și bogate . Dar uită , cu imaginația d-sale bogată și romanțioasă ,

că aceasta depinde , în primul rând, de puterea de realizare și

nu de puterea de imaginație.

Deosebirea dintre dvs și noi , este că la dvs este o tendință permanentă de sărituri dispartate și individuale de sus, spre utopie și cu căderea pe punctul de plecare ,

pe când la noi, este tendința încordată ca, împreună cu tot poporul ,

să mergem înaintea spre progres. [-----] În aceste condiții , dați-mi voie să mă întreb ,

dacă formula nouă , formula pe care ne-o serviți astăzi cu atâta emfază ,

dar cu atâta sărăcie de explicațiuni , mai poate servi ca steag sau,

dacă nu reprezintă o simplă și ieftină formulă de alegeri .

Și dacă și pe aceasta o veți perima mâine, cu ce veți mai veni pe urmă ? "

[-----]

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ **Răspunsul la Mesaj .**

▣ **Răspunderile**

" În credința că solidaritatea socială de care azi , mai mult ca oricând, poporul are nevoie ;

că solidaritatea națională în jurul Coroanei va fi și azi și mâine o realitate ;

în credința că vom găsi la acest neam posibilitățile de a învinge greutățile ,

convins că această țară nu aparține nici unui om, nici nouă, nici dvs,

nici generațiilor azi în viață - căci noi nu suntem decât deținătorii vremelnici ai destinului ei ,

suntem mandatarii trecutului în slujba viitorului - și că ne vom face pe deplin datoria,

trecând acest sfânt patrimoniu , moștenire a trecutului ,

în mâna celor ce vor veni după noi , cu aceste considerațiuni vă rog să binevoiți

a vota proiectul de *Răspuns la Mesajul Tronului* " (**aplauze prelungite la majorități**)

C.Tătăranu / 17 dec.'34

22.) **Vict.Iamandi (PNL, subsecretar de Stat) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'34**

Virgil Madgearu , Armanad Călinescu , dr.Lupu , - intervenții polemice
(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 381- 397)

[LD: discursul lui Iamandi este un impresionant tur de forță în istoria politică a perioadei postbelice. Dar nu este un bilanț glorios, ci este o veritabilă reglare de conturi cu adversarii politici ai PNL , tare pe poziții după primul an de guvernare .

Metodic și necruțător, Iamandi face procesul adversarilor politici
- pune la zid PNL-georgist ; critică , lăsând o șansă la rotativă, PNȚ -
proces în care clarifică toate aspectele legate de tradiția, realizările, doctrina și programul PNL .
Miza pare a fi oferta binevoitoare : acceptarea , rotativei celor două partide
" guvernamentale " , dar cu condiția ca PNȚ....

Punctual, meciul este dominat și pare câștigat de Iamandi .Dar ...

Reușește performanța ca , după un discurs amplu, presărat cu polemici și paranteze ,
să nu pomenească decât formal numele lui Dinu Brătianu, ca conducător al PNL .

Sincer sau la fel de formal, Iamandi preferă să invoce spiritul tutelar al lui IG.Duca .

Exceptându-l pe Tătăreanu , pe care îl apără de anume critici,

Iamandi nu vorbește despre guvern, despre miniștri , încât discursul său

este mai degrabă de lider de partid, deseori ca p.d.v. personal, nu ca guvernamental..]

Sublinieri, problematizări, supratitluri ,colorări , îmi aparțin

LD: Vezi obligatoriu : [Doc.integral](#), [fișier PNL IX](#)

/ Iamandi -Madgearu (polemic) : disfuncții, conflicte în PNL și PNȚ /

/ Iamandi -Madgearu (polemic) : Situația din PNȚ /

/ PNL-gorgist / gh.Brătianu -Iamandi / Gh.Brătianu -PNL / Brătianu -Restaurația /

/ PNL-1 -Carol II / PNL-2 Carol II / Gh.Brătianu -Garda de Fier /

/ PNȚ - etape, evoluție, doctrine, guvernări / PȚ- PNR -PNȚ /

/ Iamandi -Lupu (polemic) : *stat țărănesc* /

/ Regim democrat : stare de asediu - cenzură /

/ Autoritatea de Stat - libertatea democratică /

/ Liberalismul românesc - intervenționismul de stat - regimul proprietății /

/ Sarcinile guvernării PNL- Răspunderile /

[Vict.Iamandi](#) / 17 dec.'34

▣ P.N.Ț

LD : este interesant că Virgil Madgearu - care nu luase cuvântul la Mesaj -

îl secondează, îl sâcâie, îl contrazice (cum a făcut și el oratorilor la mesaj !).

[„Pe fond, ambele partide pierd din prestigiu și credit , prin discreditare reciprocă.

După "despoliticianizarea" atitudinii față de monarhie, armată, politică externă ,

după "despoliticianizarea" administrației (susținută de Tătăreanu și Tătărănu) ,

Iamandi propune "despoliticianizarea " școlii prin scoaterea de sub influența politicului ,

de sub tutela politicilor de partid , ceea ce înseamnă, implicit , recunoașterea consecințelor
amestecului nefast al acestora .

Sună bine, frumos, logic, numai că ... face această propunere o dată ajuns PNL la guvern !

Se ridică cel puțin două probleme : programul cărui partid devine acceptat "național" ?

Care ar mai fi rolul partidelor (al diferențelor și nuanțelor) în mecanismul de guvernare ?]

" Discuția mesajului , deși a ținut atât de mult ,

deși de la această tribună s-au perindat nenumărați oratori ,

a fost lipsită în anul acesta de cuvântul cel puțin al reprezentanților autorizați

ai opoziției celei mai numeroase din această Cameră , ai PNȚ .

" Din această cauză, suntem puși în situația de a nu cunoaște exact

care sunt opiniile acestui partid de guvernământ asupra tuturor problemelor importante

și de astăzi și de mâine ale Statului nostru,

și suntem siliți să constatăm că din diversitatea opiniilor și a contradicțiilor

- adesea ori constatate - nu am putea ajunge la convingerea

că PNȚ se găsește în măsură de a putea să-și spună cuvântul cu toată hotărârea

și asupra situației politice și asupra obligațiilor pe care această organizație

înțelege să și le ia în fața țării " [-----]
Vict.Iamandi / Virgil Madgearu / 17 dec.'34 , retro '28-'33

▣ Concepția economică a lui Madgearu / PNT

▣ Politici economice

[-----]

Dvs, d-le Madgearu, sunteți responsabil de întreaga ruină economică și financiară a țării " (aplauze prelungite la PNL)

-Madgearu : Verdictele dvs nu plătesc nici o ceapă degerată (protestări la PNL)

[-----]

Nu am stimă pentru opera pe care ați realizat-o, pentru că nu o văd nicăeri . (protestări la PNT) Dvs , timp de 6 ani, ați atăcat pe toate fronturile politica noastră economică și financiară.

De multe ori , vehemența v-a umbrit calitățile pe care le aveți ; iar nedreptatea și metodele ce le întrebuițați

v-a transformat în cel mai antipatic om politic pe care îl are Țara Românească (aplauze la PNL) Ați preconizat o politică economică și financiară diametralmente opusă politicii noastre .

Ați ironizat formula " prin noi înșine " ; ați aruncat cu noroi împotriva noastră.

Și când ați venit la guvern , la 1928,

iarăși recunosc, cu verdictul unei mari popularități a țării,

ați încercat câțeva vreme, să vă puneți în practică programul dvs,

iar către sfârșitul guvernării , când ați văzut că rezultatele sunt dezastruoase ,

ați început, încetul cu încetul, să cedați

și să acceptați o bună parte din programul economic al PNL

[-----]

-Madgearu : Nu ați avut nici o dată un program (protestări la PNL) .

[-----]

-Madgearu : Să nu mai vorbiți decât în umele conștiinței dvs personale, dacă aveți una , dar nu în numele conștiinței țării

Nu reprezentați nimic până acum în politica țării aceștia , ca să vorbiți în numele conștiinței țării (proteste la PNL)

[-----]

Vict.Iamandi / Virgil Madgearu / Petre Andrei / 17 dec.'34

▣ Politici școlare

-Iamandi : DI raportor adusesse în discuțiune chestiunea politicii dvs școlare.

Era pentru dvs o datorie elementară , partid de mase, care pretinde a reprezenta în forma

cea mai completă , interesele și năzuințele țărănimii ,

ca să continuați măcar politica școlară lăsată moștenire.

Dvs erați datori să faceți asta cu atât mai mult cu cât înșăși conducătorul dvs , Ion Mihalache,

era nu numai unul din admiratorii și prețuitorii marelui Spiru Haret

[-----]

Dar în loc de asta dv ați întrerupt ceea ce făcusem noi,

și n-ați realizat nimic pozitiv pe cont propriu.

Ați compromis problema obligativității învățământului pimar (aplauze la majoritari)

după cum ați făcut imposibilă penetrațiunea elementelor de la sate

în școala secundară (aplauze la majorități)

pentru ca să avem dezechilibrul numeric pe care îl avem azi în liceele din anumite părți

ale țării și care constituie motive de speculațiune și agitațiune

pentru acei care caută să pescuiască în ape turbure ."

[-----]

Vict.Iamandi / Virg.Madgearu / 17 dec.'34

▫ Muncă și ocrotiri sociale

[-----]

Eu cunosc problemele muncii , am apreciat strădania d-lui DRloanițescu ,
însă nu pot să uit că înainte de a se produce această strădanie a d-lui DRloanițescu ,
a existat strădania foarte serioasă , constructivă și pe terenul îndrumării ,
și din punctul de vedere al ideilor, pe care a lăsat-o Gheorghe Mărzescu .

[-----]

Evident, o reformă cu caracter operator în toate direcțiile , care privește viața unei clase sociale ,
nu se poate face de la o zi la alta , dar sursa de unde au pornit după aceea
toate reformele în această direcțiune , aparține PNL . (**Vii aplauze la PNL**)

[-----]

Partidul dvs - am să mă ocup mai târziu de atitudinea pe care
o aveți față de clasa muncitorească - Partidul dvs n-a avut vreme nici să-și fixeze atitudinea ,
nici să întreprindă , și în anii de opoziție, și la guvern, o examinare serioasă a acestei probleme ,
pentru a se putea spune că , într-adevăr, aveți o politică precisă muncitorească.

Și dacă dl Madgearu spunea adineauri despre onoratul domn Cartoian
că este reprezentantul PNT , eu recunosc că este așa , dar dați-mi voie să spun că
dl DRloanițescu a făcut la Ministerul Muncii ,
nu atât o politică a PNT, cât o politică a sa personală .

-Madgearu : **Aceasta este așa ...**

[-----]

[Vict.lamandi](#) / [Virg.Madgearu](#) / 17 dec.'34

▫ PNL / PNT

▫ Disfuncții, conflicte

-lamandi : N-aș vrea să introduc în această afirmare a mea nici un fel de intrigă politică ,
dar pentru că dl Madgearu se mira, țin să-i amintesc că , la un moment dat,
se vorbea de înființarea unui partid al muncii , al cărui șef să fie d-l DRloanețescu .

-Madgearu : Așa se vorbesc multe. Se vorbește , de pildă,
că dvs sunteți cu dl Tătăărăscu , contra d-lui Dinu Brătianu
(**ilaritate la PNT ; întreruperi la PNL**)

-lamandi : D-le Madgearu, eu te-aș ruga să nu încerci discuțiuni cu mine
în direcția aceasta .

-Madgearu : Dar d-ta de ce încerci discuții cu mine pe partea cealaltă ? (**ilaritate**)

-lamandi : Eu vorbesc în privința unor fapte petrecute , fiindcă , dacă ați vrea
să încercați o discuțiune cu mine asupra evenimentelor zilei , v-aș întreba :
ce se petrece la ora aceasta la dvs ? (**mare ilaritate , vii aplauze la PNL**)

-Madgearu : La care , d-le lamndi , eu te-aș ruga să-mi spui
ce s-a petrecut aici în Cameră între d-ta și dl Dinu Brătianu ? (**ilaritate**)

[-----]

[Vict.lamandi](#) / [Virgil Madgearu](#) / 17 dec.'34

▫ Situația din PNT

-lamandi : **Eu doresc - și să se ia act că fac o declarație cinstită - că partidul dvs**
să fie un instrument de guvernare cât mai omogen , cât mai disciplinat și cât mai serios.
Întrucât facem parte din clasa conducătoare a țării ,

indiferent de ceea ce crezi d-ta asupra valorii dorințelor mele ,
eu sunt un partizan adânc convins al guvernării prin partide serioase .
Partidul dvs , dacă este un partid de mase ,

în schimb este un conglomerat din punct de vedere al conducerii .

-Madgearu : **Aceasta este părerea d-tale !**

-lamandi : Eu vă doresc , pentru a ieși din această fază de incoerență și de dubiu,
în care vă găsiți, în ce privește statul dvs major, **să aveți disciplina , armonia,**
și solidaritatea , care se găsesc în rândurile Partidului Liberal

-Madgearu : **Să ne ferească Dumnezeu ...**

[-----]

Vict.Iamandi / / 17 dec.'34

▣ Administrația

▣ Legea administrativă

_Sună bine, frumos, logic, numai că ... face această propunere o dată ajuns PNL la guvern !

Se ridică cel puțin două probleme : programul cărui partid devine acceptat "național" ?

Care ar mai fi rolul partidelor (al diferențelor și nuanțelor) în mecanismul de guvernare ?

[LD : dacă din p.d.v. al consolidării unirii , teza liberală are deplină justificare ,

în ceea ce privește glorificarea , impunerea , extinderea, constrângerea, forțarea ,

generalizarea " modelului regățean" administrativ , cred că a fost nefericită .

În fond, care era acest model ? Ce tradiții avea ? Ce tare și ce mentalități ?

Oare să fi fost acest model " național" , forma perfecționată ,idealul administrației românești ?

Și oare chiar avansarea doritei despoliticianizării administrative nu era , pe fond,

dorința liberalilor de a-și asigura un aparat funcționăresc fidel ?]

- Iamandi : Administrația pe care am dat-o noi țării este cea mai serioasă, cea mai capabilă și cea mai corectă , în comparație cu cea din ultimii ani. (**aplauze la PNL**)

[-----]

PNL a fost împotriva acelor directive care , traduse în fapt, ar fi dus la o adevărată

federalizare. Proiectul de Constituție al PNT , al cărui studiu introductiv a fost

opera profesorului Stere , prevedea un sistem de federalizare ,

cu păstrarea completă a autonomiilor provinciale, ca unități organice.

" Noi ne-am ridicat împotriva acestui sistem și am susținut atunci ceea ce astăzi a intrat

în conștiința publică, că la noi, în România, nu poate exista decât o singură tradiție ,

în ceea ce privește administrația țării , aceea pe care o reprezintă Vechiul Regat. [-----]

Provinciile de peste munți, Ardealul, Banatul, ca și Bucovina și Basarabia , deși acestea din urmă se găsesc în altă situație, nu au avut o tradiție administrativă națională românească.

Aceste provincii au aparținut unor state străine și, prin urmare , din acest punct de privire,

toate instituțiile lor , nu sunt nici produsul concepțiilor românești și

nici nu s-au dezvoltat în spiritul nostru național.

S-au putut încetățeni unele obiceiuri , s-au putut stabili unele norme ,

însă instituțiile din aceste provincii nu reprezentau

nici una din caracteristicile esențiale ale tradiției noastre naționale ,

care , chiar dacă au fost, s-au pierdut în decursul secolelor de impilație.

Și de aceea, dacă avem un început de tradiție administrativă românească ,

către care trebuie să ne îndreptăm toată atenția și care trebuie să constituie în permanență

principiul călăuzitor, acea tradiție nu este decât aceea din Vechiul Regat ."

[-----]

Vict.Iamandi / / 17 dec.'34

▣ Partidul Național Țărănesc

▣ Etape, evoluție, doctrine, programe, guvernare

" Să-mi dați voie să mă ocup foarte pe scurt de onorații noștri adversari ,

recunosc, serioși, singurii care ne stau în față : de Partidul Național-Țărănesc.

Evident, PNT a ajuns să fie un factor politic de mare importanță ,

pe care noi, din loialitate, trebuie să-l recunoaștem ca atare.

" **Dacă** guvernarea PNT nu s-ar fi petrecut în condițiile care s-au petrecut [**criza ?**] ,

și **dacă** de pe urma ei ar fi ajuns în opoziție unitar,

cu o doctrină la fel și cu un program minimal la fel, cu o coeziune sufletească nedesmințită,

evident că n-ar avea nici un rost să mă ocup de situația sa internă și de criza prin care trece

astăzi. Aspectul pe care l-au luat în vremea din urmă frământările acestui partid

și diversitatea directivelor sale, mă obligă să stăruie foarte pe scurt asupra opozității pe care PNT o ocupă în politica țării.

Partidul Țărănesc .1918- 1919...

" În 1918, și-au făcut apariția în viața noastră publică dl Mihalache în Muntenia, ca simbol al țărănimii , aducând bagajul teoretic pe care d-sa îl dezvoltase la revista învățătoarească "Vremea Nouă" , în anii de dinaintea războiului , iar în Moldova, la Iași, s-a constituit o grupare a muncitorilor sub conducerea profesorului universitar Bujor, care avea ca secundanți pe dl Costăchescu și pe dl Borcea.

" Aceste două grupări s-au contopit începându-și acțiunea timid și în indiferența opiniei publice.

S-a întâmplat greșala politică a d-lui general Averescu de a nu se prezenta în alegerile generale din 1919 .

De pe urma acestei greșeli, noul partid a recoltat un număr de mandate , care a fost o surpriză chiar pentru d-lor !

Trebuie să fim leali și să recunoștem că , față de ceea ce reprezenta conglomeratul politic al generalului Averescu , chiar dacă s-ar fi prezentat la alegerile din 1919, tot Partidul Țărănesc , până la urmă, ar fi rămas în arenă.

Pentru că , **chiar dacă** partidul dvs reprezintă o exagerare și cădeați adesea în demagogie, mai ales atunci când erați în faza de izbucnire inițială , **chiar dacă** vă mișcați în acest cadru, însă înfățișați, fără doar și poate , o realitate socială ;

pe câtă vreme gruparea politică a generalului Averescu , nu reprezenta decât o popularitate , sprijinită pe un mit trecător și care s-a risipit chiar mai repede decât orice așteptări.

Partidul Țărănesc ... Stere, Lupu ... , 1922-23 ...

" La 1922, în momentul când noi urcam treptele guvernării , Partidul Țărănesc căuta dibuind să-și fixeze poziția sa doctrinară.

Proiectul de Constituție - despre care vă vorbeam - elaborat de dl Stere și precedat de studiul introductiv făcut de d-sa, aș putea spune că , mai mult decât tot ce spusese dl Madgearu , în vremea aceea , constitua suportul doctrinar al dvs.

Erau exagerări ; dar trebuie să recunoaștem că și făuritorul acestui program, dl Stere, plecase din Partidul Liberal , unde stătuse peste 20 de ani la extrema stângă ;

iar ca animator , în această vreme, îl aveați pe dr.Lupu , care și d-sa își avea primele începuturi politice , care i-au dat posibilitatea să-și afirme personalitatea , tot în Partidul Liberal.

" Am putea spune prin urmare că, din punct de vedere ideologic, dvs, prin autorii inițiali ai doctrinei și ai acțiunii [**Mihalache**] , v-ați situat mult mai la stânga decât pozițiunile pe care le ocupau acești doi oameni politici în Partidul Liberal.

PT + PNR , 1924-'26...

" De unde începe acțiunea dvs și diferitele încarnări teoretice ?

Începe din momentul în care v-ați dat seama că politicește creșteți în opinia publică , ați înțeles că, la un moment dat, veți ajunge să obțineți răspunderea guvernării.

" Pentru a vă întinde organizația pe tot cuprinsul țării, și pentru a vă asigura o preponderență în provinciile de peste munți, ați început acele faimoase pertractări cu Partidul Național din Ardeal, care s-au sfârșit abia în iunie 1926, după ce, cu câteva luni mai înainte , se formase guvernul Averescu. Fuziunea ați făcut-o numai pe hârtie.

" Partidul Național din Ardeal, reprezenta, fără doar și poate , o însemnată forță politică ; **dar** din punctul de vedere al esenței sale interioare , el nu avea decât un caracter de negațiune, moștenire a rolului pe care îl îndeplinise în monarhia habsburgică , unde nu avea drept țintă, până la Unire, **decât** a apăra cu orice preț , interesul românesc amenințat de unguri.

" În Partidul Național erau curenți de toate felurile, de la extrema stângă până la extrema dreaptă .

O parte din ei mai plecase , veniseră în Partidul Liberal ;

alții , se duseseră în Partidul Poporului , care deși se găsea a doua oară

la guvern, nu a izbutit să se înfiripeze și să existe politicește mai departe , dar marea majoritate rămăsese ca factor politic aparte , și dvs ați făcut cu dânșii fuziunea. " Erau două mentalități aparte ; erau direcții doctrinare ideologice opuse , însă necesitățile , care se arătau din ce în ce mai presante, ale apropierei de guvern, ați găsit un " modus vivendi" și, la 1928 ați venit la cârmă . "

[-----]

Vict.Iamandi / 17 dec.'34 , retro '28-'33

Serdici, Andrei, Lupu - replici polemice

▣ Guvernările PNT .

▣ Statul țărănesc .

" În guvernarea de la 1928 și 1931, în prima guvernare , ca dovadă a lipsei de coeziune -și numai a lipsei de coeziune dintre conducători , grefată pe ambițiuni și neînțelegeri cu caracter adeseori meschin - dar și a lipsei de unitate de directive - ați avut 4 formațiuni ministeriale., în 2 ani și jumătate :

Guvern Maniu / Mironescu / Maniu / Mironescu .

În a doua guvernare, ați avut alte 4 guverne , oferind spectacolul , și doctrinar și practic, a unei diversități de atitudini, prezentându-vă în fața lumii în situația curioasă de a avea la dispoziție o popularitate reală , de a avea la dispoziție masa,

însă de a nu avea un stat-major care să știe care-l sunt obligațiile.

Acum , în vremea din urmă, s-a mai adăugat la acest sanhedrin de conducători , dr.Lupu. Personalitatea dr.Lupu, , în acest divorț politic care a ținut 7 ani (1927) s-a desvâțat de o mulțime de metode .Era o vreme când, în parlament, dr.Lupu conducea realmente pe onorații reprezentanți ai PNT.

Am impresia - după manifestarea prietenilor săi la tribuna Parlamentului - că d-sa , sau se simte rău printre prietenii regăsiți, sau are o tactică specială , asupra căreia își rezervă dreptul să arate la timp în ce direcție merge.

(aplauze la PNL , ilaritate) [-----]

Iamandi/ Statul țărănesc ...

" Care mai poate fi poziția dvs doctrinară atunci când din p.d.v.al organizației interioare și a conducerii , înfățișați o situație atât de haotică și contradictorie ?

Am auzit de la 1932 , repetându-se neconținut formula statului țărănesc .

"Ați pus-o în discuția Parlamentului în 1932, când erați la guvern , printr-un simpatic reprezentant de la Iași , dl Demostene Botez , care a căutat să pună la contribuție întregul său talent - care este mai mult literar și poetic decât politic - dar n-a izbutit să manifeste decât ceea ce manifesta poporanismul pe vremuri , când făcea doctrină literară la " Vieața Românească " , o simplă atitudine de simpatie față de clasa țărănească ; atât și nimic mai mult.

" A mai scris apoi , dl Ernest Ene o broșură asupra Statului țărănesc.

Am toată stima pentru d-l Ene, am citit broșura d-sale, cu toată atenția, dar , drept să vă spun, nu am rămas cu nici o lămurire precisă asupra felului în care se poate alcătui Statul țărănesc.

" Acum în urmă, ați revenit din nou la această chestiune care încercați s-o popularizați, fără însă a izbuti a o lămuri. Am citit conferința d-lui Petre Andrei asupra Statului țărănesc,

am văzut discursul foarte caracteristic al d-lui Costăchescu la Iași,

am luat cunoștință de o conferință a d-lui Ghelmeageanu despre această chestiune.

Am ascultat pe dl Serdici - nuanță Lupu - anunțând în cuvântarea la Mesaj, că este partizanul Statului țărănesc, [-----]

- Iamandi : Nu. Eu spun că , nici în teorie nici în practică,

Statul țărănesc nu este posibil.

Mă bazez pe viața organică a popoarelor, căci aceasta justifică formula juridică sub vestmântul căruia se desfășoară întreaga lui activitate

- Armd.Călinescu : Noi credem că singurul lucru care

nu mai este viabil astăzi, este statul liberal " (ilaritate)

[-----]

dr. Lupu / 17 dec.'34

▣ Tărănism, stat țărănesc .

[LD : atenție, nici el nu a catadixit să vină la dezbateri, să-și susțină tezele , și acum face discurs în discurs ! Am impresia că , văzând că au eșuat cu schimbarea guvernului, s-au hotărât să contra-arațe în parlament .Altfel, Lupu este Lupu : demagogul prin excelență ; opoziția sat -oraș , el care toată viața a locuit în apartamente de hotel luxoase ! Revenit în PNȚ, pentru a-l schimba dinăuntru, sau în speranța ajungerii la guvern !]

-dr.N.Lupu : " Dle lamandi, nu trebuie atâta filozofie în chestia Statului țărănesc.

Eu nu sunt la curent , nu am citit nici broșura lui Ghelmegeanu, nici a lui Ene, și n-am ascultat nici conferința lui Andrei, nici a lui Costăchescu .[-----]

- eu nu spun și a mea de acum , căci am s-o schimb ;

de aceea am venit aici(ilaritate, aplauze la majoritari)

Dacă o voi schimba nu o să vă placă și iarăși mă veți face din nou " bolșevic"

toată acțiunea de guvernământ este alături de țară ,este pospai.

[-----]

" Vrei să știi ce este Statul țărănesc ?

Stat țărănesc înseamnă că aceia care conduc această țară

și care alcătuiesc abia 20% din populația ei [LD ?!]

să se ocupe , în primul rând , de pătura țărănească

și apoi de celelalte categorii sociale . (aplauze la PNȚ) [-----]

Ar trebui să ne luăm cu toții la întrecere pe această cale, să faceți și dvs Stat țărănesc

să facem și noi Stat țărănesc, și să ne întrecem cine îl face mai bine." [-----]

- Victor lamandi : cât privește statul țărănesc, eu îmi exprim nedumerirea

numai asupra formei în care se pune de către PNȚ această chestie,

pentru că nu sunt atât de naiv - și nici de rea credință - ca să cred că PNȚ ,

în momentul când ar mai avea sarcina de a conduce statul,

ar face o politică numai pentru clasa țărănească ,

și nu pot să cred că această preocupare exclusivă, de ordin formal, de clasa țărănească ,

dând statului și titulatura generală de stat țărănesc,

izvorăște numai din grija și solitudinea pentru țărănime.

Este și un interes politic ce îl urmăriți." Statul țărănesc ?

Am spus că în teorie nu este posibil.

Evident, în stat, elementul cel mai numeros care predomină este clasa țărănească ,

dar statul este totdeauna național și este și al celorlalte clase sociale.

Nici nu poate funcționa un stat fără exercițiul permanent al tuturor atribuțiilor economice și sociale

pe care le au clasele și categoriile sociale , care alcătuiesc populația , încât practic,

dvs ați putea realiza un singur lucru , când vorbiți de statul țărănesc,

ați putea realiza dictatura unei minorități care să se sprijine pe clasa țărănească.

[-----]

lamandi /

" Prin urmare , dvs , în mod deghizat , ați dat o nouă formulă pentru a avea

o nouă platformă în spatele căreia să vă puteți îngădui jocul politic electoral.

Pentru că dacă este vorba să trecem la practică, statul țărănesc, din acest p.d.v.,

ar trebui să-l revendicăm pentru noi , mai mult decât alții dintre dvs acest termen "

(aplauze la PNL) [Se întoarce iar la votul universal și împrăștiere]

[Armand Călinescu iar îl contreză cu întârzierea reformelor ..]

[eu sunt de acord, la acest capitol, cu liberalii]

" Noi am realizat temeinic condițiunile de progres ale țărănimii noastre ;

noi am făcut din țărănime o clasă politică liberă , și am făcut din țărănime

o clasă stăpână pe pământul ei " (aplauze la PNL) [-----]

" În asemenea condițiuni , **dacă** este vorba să ne împăunăm cu o firmă , care să aibă o anumită rentabilitate electorală ,

atunci noi suntem cei dintâi care ar trebui să întrebuițăm această metodă .

Dvs sunteți evident într-o creștere electorală la sate , dar aveți nevoie pentru justificarea dvs politică , **de o nouă platformă** . De aceea v-ați luat firma mai întâi ,

și acum **căutați explicațiunea și eșafodajul teoretic** , care să stea în dosul firmei .

[-----]

-dr.Lupu : **Partidul Liberal - dacă vrei să facem discuția , o facem - a plecat cu oameni ideologi** , cu Ion Brătianu , Kogălniceanu și Costache Rosetti .

Aceea a fost **faza romantică a liberalismului** , când se manipulau ideile pentru cari d-ta faci acum reproș că le manipulează alții .

Apoi a venit **perioada săturilor** . Au venit apoi indivizi care au luat cu 5 lei în arendă

hectarul de pământ , care trebuia să vie la țărani . Atunci v-ați făcut **burghezia dvs liberală , burghezia neoliberală** , care a fost mai rea decât cea conservatoare . (aplauze la PNȚ)

Atunci a trebuit să venim noi [LD : !?] , recunosc , în frunte cu Ion Brătianu ,

care are marele merit că a apelat la tinerimea generoasă .

Am venit și **v-am dat sânge nou** [LD : !?] , și ați făcut ceea ce ați făcut .

Acum iarăși **v-ați anchilozat și trebuie să vă înlocuim noi** . (aplauze la PNȚ)

-Vict.lamandi : Cu toată deferența și simpatia pe care o am față de dr.Lupu ,

îmi permit un mic sfat : nu ne spuneți nouă și nu ne întrebați pe noi ce face Tătărăscu ,

Dinu Brătianu , George Brătianu ; interesați-vă ce face Maniu , ce face Vaida ,

ce face Mihalache , ce face dr.Lupu , ce face Mirto , și ce face Madgearu ? (ilaritate)

[-----]

Vict.lamandi / 17 dec.'34

▣ Naționalism

▣ Naționalism exclusivist

[LD : îl consider pe lamandi un naționalist competent , lucid , echilibrat și optimist .

Argumentele lui sunt istorice , logice și de bun simț .

Pledoaria lui pentru îmbinarea naționalismului și toleranței , mi se pare impecabilă .

Concluziile lui pot fi vulnerabile și subiective , numai privind aplicarea metodelor și supraestimarea calităților românilor , ca națiune creatoare de istorie .

Viziunea lui presupunea ... timp , conjunctură , coerență și perseverență]

" Trăim sub psihoza , ceva mai redusă în momentul de față , a unui naționalism exclusivist ,

cu orice preț . De doi ani și mai bine , dar , în special , din toamna aceasta ,

n-am auzit în această incintă , n-am încetat de a vedea , într-o bună parte a presei ,

decât accentuându-se necesitatea unei urgente naționalizări în toate direcțiile .

" Am curajul de a spune că nu vreau să mă număr printre cei ce concurează

la **bursa exclusivismului naționalist** .

Eu socot că **întreaga noastră clasă conducătoare nu s-a găsit un singur moment**

în carență față de ideea de bază a Statului nostru , față de ideea națională .

Au putut fi greșeli de metodă , au putut fi unele neglijențe , au putut fi unele omisiuni ;

dar problema , în întregul ei , s-a găsit în permanență în atenția conducătorilor noștri .

" S-a făcut în ultima vreme - la unii din interese politice - o **exagerare voită** ;

la alții s-a ajuns la un fel de **confuziune** ; s-a confundat **criza economică** ,

cu ravațiile pe care le-a făcut în toate direcțiile , cu **criza de naționalism** .

E adevărat că acum ne găsim pe scoborâșul pantei , în această direcție , **dar** ,

încă ne găsim pe această linie a concurenței în materie de naționalism

" În orice caz , partidul nostru este în largul lui să afirme ,

și prin lungile guvernări pe care le-a avut , și prin operele pe care le-a realizat ,

dar și prin ținuta sa etică față de toate problemele românești ,

un primat al naționalismului său , care a trecut înaintea tuturor" (aplauze la PNL)

[-----]

Colonizarea ...

De pildă, printre altele, s-a adus în discuție chestia colonizării .

DI deputat Giurescu [**nu este prezent în incintă**] , istoric, și zelos în asigurarea unei continuități a rasei noastre în toate direcțiile teritoriului românesc, ne-a spus că sunt în Macedonia 400.000 de macedo-români ,

care așteaptă să fie colonizați pe cuprinsul țării, acolo unde este nevoie.

" Evident, toată lumea recunoaște și apreciază spiritul practic, hărnicia și vioiciunea impresionantă a românilor macedoneni. Avem în această privință o dovadă elocventă a rolului și activității pe care ei au desfășurat-o în Dobrogea.

Dar să vii și să propui în bloc o colonizare într-un an sau doi, a unui număr atât de însemnat și să faci din neîmplinirea acestui deziderat o vină guvernului care se găsește la cârma țării , aceasta este nedrept.

Pentru a se putea face o largă colonizare, trebuie îndeplinite neapărat două condiții :

întâi , să existe posibilitatea de a-i așeza imediat în anumite centre și

al doilea, centrele acelea să nu dea naștere la complicații de ordin intern,

care ar putea să anuleze însăși importanța actului făcut .

În sfârșit, pentru efectuarea pe teren, trebuie ca stația să aibă și mijloacele materiale necesare , care s-ar ridica la sute de milioane și pe care bugetul țării nu le poate acoperi."

[-----]

Vict.Iamandi / 17 dec.'34

▣ **Minoritățile**

" S-a vorbit de minorități și de politica Statului față de ele.

Noi nu trebuie să uităm că avem în România peste 4 milioane de minoritari .

Aceștia reprezintă o continuitate istorică în unele părți ale țării și , din toate punctele de vedere, se găsesc pe același plan de drepturi cetățenești cu noi.

" Nu se poate preconiza

o politică oficială de Stat împotriva a 4 milioane de oameni ,

care , marea lor majoritate, nu pot fi bănuți , sub raportul fidelității lor față de Statul Român.

Nu trebuie să confundăm interesele , uneori explicabile,

ale clasei conducătoare a minorităților, de a avea o atitudine centrifugă,

cu atitudinea maselor minoritare - a populațiunii rurale minoritare în primul rând -

care îndeplinesc în acest Stat un rol și economic și social destul de însemnat și care,

din punct de vedere al lealității , față de Statul Suveran , nu lasă nimic de dorit .

Minoritățile acestea nu pot fi înglobate într-o politică de coercițiune și de forță "

[-----]

" După mine, politica națională a Statului trebuie să fie făcută în așa fel , încât ,

realizând , **pe de o parte , o înțelegere cu toți cetățenii aceste țări,**

o înțelegere care să ducă la realizări pozitive în toate direcțiile ,

iar , pe de altă parte, acordând elementului băștinaș o atenție serioasă și adâncă ,

să se ajungă , pe cale evolutivă , prin penetrațiune , națiunea neamului ,

și prin afirmarea superiorității rasei noastre , în toate domeniile ,

să se ajungă la acea naționalizare rațională și efectivă

care este mult mai temeinică decât toate naționalizările,

care ar fi rezultatul forței și coercițiunii "(aplauze la PNL)

[-----]

Naționalism real ...

-Iamandi : Noi am fost și suntem un popor de țărani ,

și nu uitați că în toate provinciile alipite ,

clasa care s-a înstrăinat , în primul rând , **a fost clasa dominantă.**

În Ardeal , a fost vreme suficientă pentru **a se reface o lasă conducătoare,**

după ce încă din veacul al XIII-lea și al XIV-lea ea se pierduse.

Clasa conducătoare românească **a dispărut complet în Basarabia ,**

astfel că , în momentul unirii , ne-am trezit ,
cel puțin în ceea ce privește o parte din provinciile care au revenit la patria -mumă ,
ne-am trezit cu o lipsă totală de intelectuali și de clasă dirigentă ,
ceea ce a necesitat din partea noastră , eforturi considerabile în toate direcțiunile ,
pentru ca să putem suplini această lipsă . "

" Prin urmare, prin ridicarea țărănimii la rangul de factor de cultură,
prin ridicarea tuturor virtuților active din acest izvor al forței noastre naționale,
printr-o politică de Stat în această direcțiune ,
fără jignirea celorlalte categorii de cetățeni loiali ai acestei țări ,
se poate ajunge la crearea acelei atmosfere de real naționalism ,
care să ne permită , din toate punctele de vedere , să spunem că
noi suntem cu adevărat stăpâni în această țară " (aplauze prelungite la PNL)

Ar trebui să dezasperăm de valoarea noastră numerică și de valoarea rasei noastre ,
dacă nu am ajunge la acest rezultat .

Suntem 14 milioane de români , la 4 milioane de minoritari ,
care au trăit în aceeași proporție în decursul vremurilor , sub stăpâniri străine asupritoare
și și-au salvat unitatea lor etnică , și-au salvat credința , și-au salvat limba,
nu pot crede că astăzi, când ne găsim într-un stat românesc liber,
stăpân pe toate destinele sale , cu dreptul de a participa la viața publică,
cu egalitate socială nu numai în litera legii , dar realizată și pe teren ,
nu pot crede că astăzi , noi ne-am găsi în așa situațiune ,
încât să dezasperăm de viitorul nostru național " (aplauze la PNL)

" Eu am convingerea adâncă că dacă inerția singură
nu poate constitui un mijloc de progres,
dar clasa conducătoare a țării, inspirată din trecut ,
stăpână pe cunoștința exactă a tuturor situațiilor actuale,
călăuzită de acel ideal de dreptate și de armonizare a tuturor intereselor,
poate să asigure o continuitate națională, în toate domeniile , și spirituale și economice
ale țării, și poate să afirme în toate direcțiile o superioritate a neamului nostru "

[-----]
Vict.Iamandi / 17 dec.'34 , retro '30 - '33

▣ PNL-georgist

▣ Iamandi - Gh.Brătianu

[LD : subiectiv, subiectiv ! O relație concurențială, minată de orgolii , transformată în ură
personală. Cauză și efect - pe lângă alte considerate , printre care Carol II a avut rolul său-
al unui episod care a ținut pe Gh Brătianu despărțit de familia sa, de trunchiul liberal, 8 ani !
Interesant este însă drumul : Iamandi se va rupe de acest trunchi , iar Brătianu își va relua locul !
Deocamdată, însă , suntem în 1934 și este clar că , între ei , nu este cale de împăcare .

Parlamentul asistă la o execuție moral-politică fără precedent (comparabilă , poate cu cea
făcută lui Stere) Și ce execuție ! Ceea ce nu știu eu este dacă acest moment ... nu constituie,
în același timp, și convertirea lui Iamandi la ceea ce este clar că s-a format : grupul Tătărescu ,
împotriva lui Dinu Brătianu.]

" Țin să declar [.....] că nu am nimic de împărțit cu dl Gh.Brătianu
și nu am nimic cu gruparea d-sale " [LD : ei, pe dracu !]

D-l Gh.Brătianu a plecat din PNL - am să arăt imediat de ce a plecat , pentru că trebuie să
lămurim o dată această problemă aici, în Parlament - a plecat când a voit.

D-l Gh.Brătianu dacă dorește să se reîntoarcă , noi nu ne opunem.

Dar d-sa nu se poate reîntoarce cu pretențiunea de a trata de la forță la forță ,
pentru că noi nu-i recunoaștem d-sale nici un fel de forță și nici un fel de drept special.

(aplauze la PNL) [-----]

" Dacă nu pleca din PNL și dacă rămânea , cum l-am sfătuit noi, și în special eu,
în ziua de 11 iunie, și-ar fi ajuns țelul , dar dacă ar fi avut țeluri precise , așa cum spune d-sa :
reluarea raporturilor normale cu Coroana .

Dar nu aceasta era era scopul pe care-l urmărea d-sa .

Reluarea raporturilor normale cu Coroana era numai pretextul acțiunii sale din iunie 1930 .

Telul urmărit de dl Gh.Brătianu era să ajungă șeful Partidului Liberal ,

la 30 și ceva de ani, fără ca nimic să-i îndreptățiască pentru o asemenea situațiune.

[-----]

D-sa n-a urmărit decât un singur lucru :

a urmărit răsturnarea de la șefia PNL a lui Vintilă Brătianu ,

înlăturarea succesiunii inevitabile a lui IG Duca

și asigurarea conducerii în persoana sa.

D-lor deputați , este ceva care mie îmi repugnă oricât ar fi scoborât nivelul politic al țării noastre și oricât de josnic ar fi năravurile care ne stăpânesc , îmi repugnă metoda.

A pornit lupta împotriva lui Vintilă Brătianu . Pe atunci îl numea pe unchiul său :

Vintilă -banca, Vintilo-falit, om sclerosat , incapabil să înțeleagă spiritul vremii etc etc;

iar astăzi dl Gh.Brătianu , pentru a găsi o justificare în atitudinea sa diametral opusă

aceleia din 1930, invocă memoria și tradiția pe care o reprezenta Vintilă Brătianu !

De altfel, Gh.Brătianu, în zilele de frământări din iunie 1930, după ce ne asigurase sub cuvânt de onoare că nu va întreprinde nici o acțiune care să zădărnicească reintrarea sa

în partid, după ce ne dăduse aceeași asigurare că nu se va duce la întrunirea ce fusese

convocată la *sală Frascati* pentru ziua de 15 iunie 1930, de cei care se agitau atunci în jurul său,

a călcat în picioare toate angajamentele ce și le luase față de noi

și s-a proclamat , în fața agenților electorali pe care îi pusese la dispoziție

guvernul național-țărănesc și care alcătuiau majoritatea asistenței de la Frascati ...

șef al Partidului Național-Liberal.

Acesta este dl Gh.Brătianu : una promite și alta face , și tot ce constituie activitatea sa politică de atunci și până astăzi, are același caracter de nesinceritate și de contradicție.

A avut prilejul să se reîntoarcă în partid , dar a refuzat.

D-sa nu vrea să se reîntoarcă decât în calitate de șef !

[-----]

[Vict.Iamandi](#) / 17 dec.'34

▣ PNL- g = escroci, impostori

▣ Complicitatea partidelor adversare

Constantinescu -Bordeni s-a străduit să dovedească că georgiștii nu sunt impostori, escroci politici, cum au fost învinuiți. *Impostori* - i-a numit Dinu Brătianu , în 1932 ;

escroci - i-a numit conducerea PNL , pentru că și-au însușit o firmă care nu le aparținea .

În România , au mai fost dizidențe , dar nimeni n-a proceda ca Gh.Brătianu .

PSAurelian și-a numit dizidența sa gruparea "*Drapeliștilor*"

Take Ionescu și-a numit dizidența "*Partidul Conservator Democrat* "

Marghiloman și-a numit fracțiunea "*Partid Conservator Progresist* "

Nicolae Filipescu a rămas cu numele de "*Partid Conservator* "

Goga , plecând din PP, s-a numit "*P.N.Agrar*"

Gr.Iunian, plecând din PNȚ s-a numit "*P.Radical Țărănesc* "

dr.Lupu , când s-a rupt din PNȚ , și-a numit "*Partid Țărănesc*"

" Dar pretențiunile d.lui Gheorghe Brătianu de a reprezenta Partidul Liberal ,

pe ce se întemeiază ? Pe simplul fapt că d-sa este fiul lui Ion I.C.Brătianu ?

Să-mi dați voie să fiu foarte rezervat față de o asemenea justificare.

[-----]

Ceea ce e mai trist, însă , pentru moravurile noastre , e faptul că dl Gh.Brătianu

a găsit încurajări și din partea presei și din partea celorlalte partide .

în promovarea ambițiilor și întregii sale acțiuni , izvorâtă dintr-un act de felonie,

și sprijinită pe specularea unui nume și a titulaturii unui mare organism politic ,

însușită prin cea mai provocatoare uzurpație.

Pentru combinațiuni mărunte și pentru a se crea dificultăți Partidului Liberal,

toți adversarii noștri n-au luat nici o atitudine în contra unor norme de ascensiune

și de consacrare în viața publică, incompatibile cu un regim de democrație sănătoasă.

Datorită acestor moravuri și acestor practici politicianiste, dl Gheorghe Brătianu a ajuns în mâinile adversarilor noștri , un fel de instrument pe care îl utilizează în acțiunea pe care o întreprind împotriva noastră.

[-----]

"Desigur, că eu n-am căderea de a face pronosticuri , dar socot că, mai ales , după rolul pe care l-au avut aceia din gruparea d-sale,

în crearea atmosferei care a dus la asasinarea lui IG Duca,

rol care s-a dovedit în ședința de vineri [LD : Giurescu ?!]

prin recunoașterea fațășă a cartelului electoral cu Garda de Fier,

și , adaog, și a continuării relațiilor cu acea grupare teroristă ,

și, mai adaog, cu însușirea directivelor , atâtea câte sunt , ale acestei grupări de extremă

dreapta , de o bună parte din reprezentanții grupării d-lui Gh.Brătianu ,

prăpastia dintre noi și d-sa a luat proporții considerabile.

Aceia care au ascultat expunerea d-lui Giurescu , s-au putut convinge că nu e vorba

de a introduce în mijlocul grupării d-lui Gheorghe Brătianu , câțiva membri ai Gărzii de Fier, ci era

vorba de o oriețare înspre țelurile urmărite de această grupare teroristă

a însăși organizației georgiste .

" Cu aceste impedimente de ordin moral, cari rămân ca un permanent memento în conștiința

fiecărui om cinstit, cu actul de felonie pe care l-a comis în 1930,

cu zigzagurile atitudinii de astăzi și cu atacurile josnice , pe care n-au îndrăznit să le schițeze nici

adversarii cei mai înverșunați împotriva Partidului Liberal ,

nu se mai poate pune pentru noi chestiunea dacă între Partidul Liberal

și între această grupare decăzută de pe linia celei mai elementare îndatoriri morale ,

mai pot exista raporturi și dacă se mai poate sta de vorbă cu dumnealor "

(aplauze prelungite și îndelung repetate , ovațiuni la PNL)

[-----]

Vict.Iamandi / 17 dec.'34

▣ **Situația PNL, a guvernului.**

[LD, ciudadă premoniție și ciudat destin se pregătea pentru Călinescu , Iamandi și Madgearu !

Rezum doar aceste afirmații pentru a le surprinde rolul și locul....]

PNL, în momentul de față , stăpânește complet situația. Atunci când noi am putut face

ce am făcut, să îndeplinim o operă de ordine în țară, pierzând pe Duca, în această acțiune,

atunci când am putut înlăptui reforme de îmbunătățiri în toate direcțiunile

(conversiunea ș.a.) față de o asemenea operă înlăptuită și asemenea adversari ca dvs,

noi dominăm situația și vom domina-o . (aplauze la PNL ; întreruperi la PNL)

[-----]

Iamandi / Madgearu , Lupu / 17 dec.'34

▣ **Regimul democrat.**

▣ **Cenzura , starea de asediu .**

-Iamandi : Noi am reprezentat , de la întemeierea partidului nostru și până astăzi,

în România, regimul democrației , evident, regimul unei democrații începătoare,

cu toate scăderile , dar și cu toate părțile ei bune.

[-----]

În momentul de față, regimul democratic este atăcat din toate părțile.

"Să-mi dați voie , cu toată modestia, să nu fiu de partea celor care cred

că ne găsim într-o criză de fond a democrației ;

ne găsim într-o criză formală și de suprafață a democrației ;

ne găsim într- o criză care nu angajează însăși esența instituțiilor democratice ;

ne găsim într-o criză a clasei conducătoare ,

reprezentată prin diferite partide, care nu au înțeles să-și facă toată datoria față de această formă de orânduire politică și socială , care este democrația.

[-----]

Ne găsim în fața unei dezvoltări a democrației care , ajustată la cerințele vremii și investită de consensul voinței populare , rămâne singura formă de cărmuire capabilă de progres și compatibilă cu năzuințele permanente ale omului de a trăi în liniște și libertate ."

[-----]

Se vorbește neîncetat de compromiterea principiului de autoritate în regimul democratic, și se preconizează, pentru restabilirea lui, regimurile de dreapta și de extremă dreapta . Nu există nici o antinomie între autoritate și libertatea democratică.

Autoritatea de stat nu depinde de forma de guvernământ , cât depinde de valoarea clasei conducătoare , care știe sau nu știe să-și facă datoria față de interesele generale. (aplauze la PNL)

Dacă toate atribuțiile clasei conducătoare , ale guvernului, ale parlamentului și ale tuturor celorlalte instituții ar fi îndeplinite punct cu punct , în același spirit de legalitate și echitate permanentă :

dacă nu ar fi nici un fel de absență față de aceste îndatoriri supreme , eu vă asigur că nu s-ar putea vorbi nici un moment de prăbușirea autorității.

Autoritatea poate fi reintegrată în rolul decisiv pe care trebuie să-l aibă , numai prin aplicarea soluțiilor numeroase ale liberalismului democratic , pentru că între ea și democrație nu există nici o contradicție.

Regimul de autoritate cel mai serios , care să poată aduce foloase întregii societăți, este acel consimțit de toată lumea,

și în care se reflectă toate aspectele structurii sociale și politice ale statului .

[-----]

/ " Suntem convinși că îndeplinim cu adevărat o misiune istorică ; suntem convinși că legăm glorioasele tradiții ale trecutului PNL , de prezent și le proiectăm în viitor ;

suntem convinși că partidul acesta care a trecut prin atâtea greutăți, pentru unii semne de prevestire a sfârșitului ,

ridicându-se din ruini pe culmile de sus ale creației , că partidul acesta , care a pus la temelia guvernării sale personalitatea ilustră a lui IGDuca,

va găsi , în sângele nevinovat care a curs la Sinaia,

și în sufletul marelui nostru conducător,

care ne stăpânește de dincolo de zări,

noi și decisive forțe , pentru a ajunge

la realizarea întregului nostru program de guvernământ,

înălțând țara și măbind , înaintea timpului ce vin , vrednicia morală a neamului nostru "

(Majoritatea aplaudă, ovaționează, strigă bravo, în picioare)

Victor Iamandi / 17 dec.'34

23.) Reacții la afirmațiile lui Iamandi privind minoritățile , 18-22 dec.'34

Maniu, Vaida, Goga , Iorga, George Brătianu , Oanea, presa.

(" Universul" , "Lupta" , " Argus" , " Dimineața " , " Adevărul"

" Dreptatea" , "Ordinea" , "Îndreptarea" , "Epoca"

[LD :revedi declarațiile exacte ale lui Iamandi din 17 dec. Mie mi s-au părut lucide și echilibrate .Dar... , pe de o parte , în campania antiliberală internă , ele au devenit

" declarații criminale " , " antinaționale " , care trebuiau să fie urmate de înlăturarea lui Iamandi din guvern ; pe de altă parte, în speculațiile presei budapestane ,

au devenit dovezi de recunoaștere a drepturilor maghiare în Ardeal.

Episodul ilustrează sugestiv sensibilitatea subiectului în epocă ,

datorat campaniilor revizioniste și antirevizioniste, dar și specularea nesăbuită și pătimășă

a unor chestiuni naționale, în luptele politice dintre partidele românești.
Polemica a fost întreținută cu sârguință de " *Universul*" (aflat și pe alte teme în mare adversitate cu guvernul pe chestiunile aplicării cenzurii) și a fost o manipulare grosolană a pasajelor din discursul lui Iamandi . Partidele opozante s-au năpustit , inapardonabil, asupra subiectului de scandal, făcând valuri și desevecii naționale.]
Doc.integral- fișier Naționalism

▣ **Lupta: Iamandi a răspuns la Cameră , în numele guvernului , la Mesaj.**

Cu acest prilej a făcut unele declarații cu privire la politica națională și la opera de românizare a orașelor , care au dat loc la vii polemici în lumea politică. [-----]

▣ **" Universul " (Liga antirevizionistă, Stelian Popescu)**

" După cum se vede, d.Iamandi a dat în mâna revizionistilor maghiari argumente pe care se grăbesc să le întrebuințeze împotriva României .

D.Titulescu , la Geneva, va avea să lupte nu numai împotriva revizionistilor maghiari, ci și împotriva argumentelor furnizate de d.Iamandi " [-----]

Unanimă este indignarea pricinuită de nesocotita declarație a ministrului Iamandi
Am publicat declarațiile categorice ale d-lor Luliu Maniu, AlVaida, și Octavian Goga cum și cuvântările rostite de dl Iorga, George Brătianu și Laurențiu Onea...

▣ **"Dreptatea " (PNT -I.Mihalache) :**

În " *Universul* " , d-nii Maniu și Vaida , fruntașii Ardealului, au înfierat pe dl Iamandi .

" L-au înfierat pentru faptul de a fi spus la tribuna Parlamentului român , cum că minoritățile maghiare se găsesc în Ardeal în " *continuitate istorică* " , iar orașele n-au fost nici o dată ale noastre ."

[LD : dar Maniu putea să replice în Parlament , și nu a făcut-o !

Mereu în afara parlamentului, mereu cu scandal ! Ce păcat !]

" O mai mare ignoranță nu s-a pomenit ; iar ca român , ca ministru într-un cabinet emanat din sânul unui partid care nici o dată nu uită a face caz de sentimentele lui pronunțat patriotice, e o crimă . Deacum înainte, la Budapesta , discursul lui Iamandi va fi piesă de preț pentru demonstrarea atâtor erori în numele cărora cred ungerii că au ceva de pretins de la noi. Prin elanul oratoric care l-a târât inconștient la asemenea rătăciri condamnabile, d Iamandi a tras spuză pe turtă maghiară. [-----]

Ziarul " *Universul* " , prin interviurile celor doi fruntași ardeleni, a înfierat sloboda gură a dl Iamandi cum se cuvine . [-----]

▣ **" Îndreptarea " (PP-Averescu) :**

"Nu a vorbit numai incompetent , dar nu a vorbit măcar ca un român.

A spus cuvinte nesocotite , necorespunzând realităților.

A vorbit vorbe crude pentru românism , jignitoare pentru demnitatea națională.

A jignit și revoltat sentimentul național."

Pe plan național, i s-a răspuns cum se cuvine.[-----]

▣ **" Ordinea " (PNL-George Brătianu ?) : " Un membru al guvernului , în numele acestuia ,**

a batjocorit , deci, în parlamentul țării , ideea națională ;

a bătut în struna dușmanilor neamului și a furnizat acestora prilejul să aducă

la cunoștința străinătății că un sfetnic al Tronului , aprobă protestele , reclamațiile și revendicările maghiare. [-----]

Actul lui Iamandi a provocat consternare în opinia publică ce așteaptă să i se spună dacă a fost la mijloc o nebulie sau trădare a intereselor naționale.

Domnii Maniu, Vaida , Goga și alți fruntași ai românismului au condamnat

declarațiile necugetate ale ministrului liberal ,
arătând ce înseamnă pentru un neam ideea națională.
Guvernul a fost somat , imediat , să răspundă **dacă** se asociază la cele declarate
sau, dacă nu se asociază, ce măsuri înțelege să ia și ce satisfacție crede că trebuie dată țării.
Înainte ca guvernul să-și fi dat răspunsul, și înainte să se fi stabilit " psichoza" personală
a d-lui lamandi, țara a aflat cu stupefacție că d-sa a fost sărbătorit la un restaurant
din Capitală, de un număr de partizani. " Psichoza lamandi " ia proporții !
Dl lamndi promite explicații, pretinde că i-au fost denaturate declarațiile ...

▣ "Epoca" (P.Conservator-Gr.Filipescu) :

" Am așteptat în oficiosul guvernului măcar unele explicații
în jurul nenorocit inspiratului discurs al d-lui lamandi. Desigur, cum spunea d. Maniu,
ar trebui să se facă discuție cât mai puțină în jurul acestei chestii.
Nu etalezi rușinea ; o acoperi. Dar pentru aceasta ar fi trebuit o punere la punct hotărâtă,
a guvernului. Nu putem rămâne numai cu dezavuarea oficială a d-lui Onea.
Câtă vreme d.lamandi rămâne pe banca ministerială și guvernul tace,
această tăcere înseamnă solidarizare cu opiniile -lui lamandi.

▣ "Dimineața" (cf. " Universul ")

" Nici un ziar , absolut nici unul, nu s-a încumetat să apere criminala declarație
a palavragiului lamandi . Numai " Dimineața " singură - cum putea să fie altfel când este vorba de
o problemă național-românească - are curajul să scrie :
< Discursul d-lui lamandi a fost o manifestare demnă a unui guvern
care vede realitatea și care susține o politică civilizată pe acest teren atât de dificil .
Constatăm însă că și în această chestiune au intervenit patimile politice ,
cari au împins discuțiile pe o linie falsă.
Nu se ia în considerare linia generală a discursului ,
ci se caută fraze răzlețe din care să reeasă, nici mai mult nici mai puțin,
decât că guvernul trădează interesele țării .
Nu vedem ce interese superioare sânt apărate prin această campanie.
D.Maniu, căruia i s-a cerut părerea , s-a asociat , ce-i drept, la atacurile îndreptate
contra d-lui lamndi , dar a terminat cu un sfat de care ar trebui să se țină seama :
să nu se discute prea mult acest discurs. >
" Față de unanimitatea protestelor tuturor celor simt românește ,
opinia publică se întrebă : Da sa nu, guvernul român se solidarizează cu cel care ,
de pe banca ministerială, a făcut condamnabila declarație ?
O lămurire imediată se impune... "
reacții la discurs lamandi / 18-22 dec.'34

24.) Victor lamandi , "Lămuririle și precizările ministrului Victor lamandi "

" Un răspuns învinuirilor aduse în legătură cu discursul la Mesaj "

- *Politica guvernului față de minorități* -
(" Lupta " , 22 dec.'34 + foto lamandi)
lamandi / 22 dec..'34

▣ Campania de calomnii și atacuri

" Campania ce s-a întreprins împotriva mea pe tema unor declarații [.....]
mă obligă să dau câteva lămuriri și precizări pentru ca opinia publică să fie edificată
atât în privința sensului adevărat al cuvântării mele cât și în privința temeiniciei atacurilor
ce mi s-au adus în ultimele zile. Firește, nu cred necesar să mă opresc la ceea ce este
calomnie și injurie în aceste atacuri. Mă mărginesc deci să stabilesc adevărul , așa cum a fost
rostit de mine în ședința de la 17 decembrie, și așa cum a fost înțeles și acceptat de întreaga
adunare ,fără ca cineva să se fi ridicat pentru a releva sau a protesta, împotriva unor afirmațiuni

care ar fi adus o cât de neînsemnată atingere a intereselor nației mele. "
Iată acum faptele : [-----]
lamandi / 22 dec.'34

▣ Afirmațiile sale .

A afirmat că sunt... 4 milioane de minoritari .

Este cineva care să conteste acest lucru ?

A afirmat că în unele părți ale țării ... aceste minorități reprezintă o continuitate istorică

Nu este adevărat că , în Ardeal, sunt minorități maghiare și săsești , care de sute de ani ocupă anume porțiuni din teritoriul nostru , aduse de statul maghiar dominant și care, urmărind politica de desnaționalizare încă din sec. X-XI le-a acordat acestor oameni privilegii ?

Nu este adevărat că , prin tratatul de pace care a statornicit hotărârile României Mari , aceste minorități au fost considerate " minorități etnice " ?

A afirmat că nu se poate preconiza o politică oficială de stat împotriva a 4 milioane de oameni ...

Există un singur om de răspundere care să nu subscrie fără rezerve acestui postulat ?

" A se atribui acestor afirmații ale mele , care nu sunt decât constatări de fapt , alt senz decât acela pe care-l au, însemnează nu numai o ignorare a unei realități ci o totală rea credință.

" Este posibil să se tragă din expunerea acestui adevăr, concluziunea că așa fi generalizat asupra întregului Ardeal, unde elementul românesc este într-o masivă majoritate, continuitatea istorică a maghiarimei ?

A afirmat că dacă este vorba de atitudini centrifugale , acestea le găsim la conducătorii minorităților ...Nu este adevărat că dacă există porniri iridente - căci aceasta înseamnă atitudini centrifugale - trebuie să le căutăm la conducătorii politici ai minorităților ?

Dar cum se poate nega ceea ce știe toată lumea că ațintirea privirilor spre Budapesta a conducătorilor maghiari - care , în cea mai mare parte , sunt aceeași oameni care , înainte de unire, reprezentau politica statului maghiar - este un fapt care se poate nega ?

lamandi / 22 dec.'34

▣ Partidele românești și minoritarii

Dar care au fost raporturile tuturor guvernelor cu aceste minorități , și mai ales cu partidele ce le reprezintă ? Nu au fost raporturi de apropiere și n-au fost chiar colaborări electorale și cu ungurii și cu sașii ? Nu s-au încheiat pacte și cu un caracter ceva mai larg ? Ce a fost Pactul de la Ciucea ?

Dar grupările politice cu caracter extremist de dreapta n-au legături directe cu aceste minorități , căutând să le atragă în numele creștinismului și a metodelor dictatoriale în cadrul acțiunii pe care o desfășoară ?

Nu există legături notorii între antisemiții din Vechiul Regat și hitleriștii sași din Ardeal ?

N-a fost d.prof.Cuza , care reprezintă un naționalism exclusivist , la Budapesta , participând la un congres al antisemitilor maghiari ?

" Întrebăm numai **dacă** împotriva partidelor politice și a oamenilor noștri de stat s-a ridicat învinuirea de a fi trădat interesele românești ,

asa cum mi se aruncă mie acuzația nesocotită că am pus în primejdie , prin discursul meu de la Cameră, existența națională a statului nostru.

lamandi / 22 dec.'34

▣ Facsimil trucat , fals grosolan

" Iată tot ce am de spus. Pentru a se vedea însă cum s-a ajuns , de către cei care m-au atăcat , pe tema acestor declarații , la prezentarea pe cât de alarmantă , pe atât de tendențioasă a spuselor mele, mă voi mărgini să relev metoda întrebuițată [-----]Ceea ce s-a publicat ca " text" facsimilat al părții din discursul , nu era decât o înșirare de fraze disparate cu eliminarea unor pasagii explicative

care le dădea înțelesul adevărat și prezentate apoi publicului cu aparența unei succesiuni unitare a declarațiilor mele . Prin acest aranjament , fragmentat și trucat , facsimilul a apărut în "Universul " cu următoarea alcătuire :

[**explică rând cu rând tehnica trucării a pasagiilor**]

" Aceste lămuriri le socotesc suficient de edificatoare

pentru a zădărnici orice încercare de ponegrire atât a mea , cât și a partidului național-liberal din care fac parte , pe tema sincerității simțămintelor naționale.

De altfel , socot că astăzi , mai mult decât oricând , orice tentativă de suspecatre

a acestor simțăminte tocmai la oamenii și la partidul care reprezintă

expresiunea cea mai vie și mai eficace a simțămintelor și a politicii de stat față de problemele

naționale , constituie o mare greșală , tocmai din punct de vedere național "

lamandi / 22 dec.'34

25.) Iuliu Maniu , retragerea din Delegația Permanentă a PNȚ , 20 dec. '34

("Universul" , an 51, nr.350 , 22 dec.'34)

("Adevărul" , H.Soreanu , Scrutator , an 48, nr. 15.629, 21 dec.'34)

(" Cuvântul liber" , Tudor Teodorescu -Branîște , an 2, 29 dec.'34)

[LD : titlurile, subtitlurile, sublinierile, colorările îmi aparțin.

Vezi obligatoriu doc.integral : fișier PNȚ XII

/ "Universul" : Retragere , nu demisie !/

/ "Adevărul " , Soreanu:

Lovitură de teatru la PNȚ / 3 puncte de vedere /

Tactica Maniu / Tactica Mihalache / Tactica Deleg.Permanente , Comit.Execut ./

Libertatea de acțiune a lui Maniu : antecedente , perseverență , rigiditate /

/ "Adevărul " , Scrutator : Tactica Maniu / Portret politic Maniu /

Tactica Mihalache / Tactica combinată a PNȚ : crearea unei forțe ptr.preluarea puterii /

Problema " constituțională " = front de rezistență la intruziunile lui Carol /

/ " Cuvântul Liber" , T.Teodorescu -Branîște : Maniu (*maniștii*) - Vaida (*vaidiștii*)

Portret istoric geamăn Maniu-Vaida : tactica PNR în Ardeal : ideea națională /

PNȚ: program, electorat, organizație, tactică /

Tactica partidelor mici : Iorga, Goga, Gh.Brătianu, Iunian, Argetoianu ;

Mihalache - Lupu : Programul PNȚ

Guvernările PNȚ - greșeli : părăsirea programului, idealului

Prioritar (țintă, scop, tactică) pentru PNȚ : PROGRAMUL nu TACTICA /

" **Universul**" / 22 dec.'34

▣ Retragere, nu demisie !

DI.Iuliu Maniu a făcut următoarea declarație :

< N-am demisionat din Delegația Permanentă , deoarece nu sunt membru ales ci de drept.

M-am retras, ceea ce e cu totul altceva. Noi juriștii vorbim exact .

Eu nu puteam demisiona de acolo unde nu e demisie. De aceea, vă rog să precizați

că n-am demisionat , ci m-am retras. Acum plec la Bădăcin. >

[-----]

"**Adevărul**" , Soreanu/ 21 dec.'34

▣ "Lovitura de teatru la național-țărăniști "

[LD : trebuie să iau de bună , deocamdată , analiza lui Soreanu .

Afară de o redactare încâlcită , observațiile lui mi se par deosebit de interesante.

Mai ales în ce privește încercarea de a prezenta și explica personalitatea, intențiile, tactica și aparența rigiditate a lui Iuliu Maniu .

Transpare din analiză credința lui Maniu că, pentru a a avea "*mână liberă*" în guvernare ,

pentru a scăpa de " influențe străine" (vizat Carol, camarila),
trebuie să conteze mai mult pe sprijinul maselor, pe presiunea acestora ,
decât pe ierarhia partidului , pe mecanismele politice obișnuite.

Dacă acest lucru s-ar fi spus despre Mihalache , credeam mai degrabă .Dar la Maniu ?!]

Demisia d-lui Iuliu Maniu din *Delegația Permanentă* a PNȚ a făcut o puternică impresie
în toate cercurile politice.

Punctul de vedere al d-lui Maniu era cunoscut. Iar declarațiile ce s-au făcut la serbarea
de aniversare de la clubul național-țărănesc au învederat din nou deosebirile de vederi dintre
d.Maniu și direcția partidului.[-----]

D.Maniu s-a grăbit însă să facă un gest public
de desolidarizare cu hotărârile Comitetului Executiv."

Soreanu / 21 dec.'34

3 puncte de vedere

Intransigența lui Maniu

În ședința Delegației permanente, Maniu și-a exprimat clar punctul de vedere :

politica pe care o face astăzi partidul este greșită ;

tactica folosită de Mihalache nu va duce la rezultatele urmărite .

Mihalache nu are integral p.d.v. a lui Vaida , privind problema constituțională ,

dar crede ca și Vaida , că PNȚ nu poate porni o luptă hotărâtă ,

în timp ce este în opoziție .

Șeful PNȚ vrea să facă o obișnuită campanie de opoziție împotriva guvernului ,

pentru a cuceri puterea pe căile normale .

Odată ajuns la putere, însă, Mihalache, ca și Maniu ,

înțelege să aibă o desăvârșită libertate de mișcare, în toate actele de guvernare.

Maniu consideră , însă, că această tactică este fundamental greșită .

Dacă Mihalache vrea libertate în guvernare, trebuie să-și pregătească terenul din vreme, trebuie

să-și pregătească dinainte terenul , trebuie să-și asigure dinainte posibilitatea

de a nu fi stânenit și de a nu se influența pe căi neconstituționale ,

guvernarea ce ,eventual, ar prezida-o. Ori, după părerea sa, această acțiune nu se poate
întreprinde decât în opoziție.

La guvern ea este imposibilă , se lovește de opoziția cadrelor din partid.

Odată la putere, partidul nu consimte să plece din nou în opoziție ,

fiindcă șeful guvernului n-ar avea complectă mână liberă în acțiunea sa.

Deputați, prefecți, primari și ceilalți demnitari ,caută să se mențină la cârmă ,

prin orice mijloc, ignorând principiile superioare ,

oricât de mult ar insista șeful guvernului în această direcție.

Nici Comitetul Executiv și nici Delegația Permanentă a partidului,

nu dau sprijinul într-o acțiune menită

să descătușeze guvernul de influențe străine.

Ca partid de mase, care a reușit să realizeze adeziunea unui mare sprijin popular,

PNȚ trebuie să rămână în slujba maselor, să se sprijine pe puterea politică

ce vine de la aceste mase. Având în spate aceste mase,

PNȚ va putea să-și impună , fără tranzacții, punctul său de vedere. [LD : ??]

Dacă face , însă , concesiuni, ele vor atrage de la sine altele ,

iar PNȚ nu va izbuti nici odată să asigure guvernelor întreaga răspundere ,

așa cum cer principiile fundamentale care stau la baza ideologiei și programului său,

și cum dorește și Mihalache pentru cazul că i s-ar oferi președinția guvernului.

Văzând că nu poate să obțină ralierea celorlalți fruntași ai partidului

la punctul său de vedere , Maniu a înțeles să lase Delegației Permanente ,

întreaga răspundere a tacticei actuale a partidului .

D-sa nu vrea să fie solidar cu această politică , fiind convins că ea nu va izbuti și deci nu se va produce nici o schimbare în politica noastră de stat."

[-----]

" Adevărul" , **Scrutator**

▣ **Maniu : luptă fără menajamente**

▣ **Mihalache : persuasiune**

Maniu s-a retras .Din nou la Bădăcin. Dar diferită de alte "retrageri" .

În trecut, Maniu nu era de acord cu diverse proceduri în actul de guvernare .

De data aceasta , noul Bădăcin înseamnă un protest împotriva unei atitudini fixate de partid, cu care nu se poate împăca.Deosebirea este fundamentală.

De data aceasta, retragerea s-a produs pe baza unui act de partid.

D- lui Maniu nu-i convine tactica fixată prin Rezoluția Comitetului Executiv din sept.'34 ,

și menținută în totul de către Delegația Permanentă ,

cu toate întâmplările ce au survenit din septembrie încoace .

O recapitulare este necesară :

Prima constatare : d.Maniu , care avea motive să fie nemulțumit de unele practici constituționale, s-a văzut în ultimul an obiectul unor mașinațiuni,

pe care d-sa le califică drept o tentativă de asasinat moral.

A doua constatare : PNȚ , fără nici o excepție, a înțeles să lupte și să se solidarizeze cu Maniu, pe această chestiune a încercărilor de a se aduce vreo atingere personalității d-lui Maniu .

Dar , de aici încolo, drumurile s-au despărțit .

Pe când dl Maniu, în scopul îndreptării relelor de care se plânge , înțelege o luptă pe față , cu toate riscurile și fără menajamente

- vezi gestul recent care, din cauza cenzurii n-a putut deveni public

[LD: nu știu despre ce e vorba] -

Mihalache înțelege , din contră, o tactică diferită , care să-l pună

în măsură de a putea guverna , la momentul convenit , cu deplină răspundere .

dar fără o atingere a principiilor și instituțiilor fundamentale în stat .

Așa dar, o divergență pe chestia tacticii de urmat .

Pentru dl Maniu lupta trebuie să însemne triumful prin forța organizată.

Întrucât persuasiunea n-a dat rezultate, e nevoie de forța care să impuie."

[-----]

Indiferent de explicații și nedumeriri , Maniu crează o nouă situație în PNȚ.

Printre conducătorii PNȚ gestul produce îngrijorări.

" Acum , când organizarea forțelor național-țărănești , în Vechiul Regat, Bucovina , Basarabia, este în plin mers , în sensul creerii unei forțe care ,

fără a recurge la persuasiune , nici la manevre și nici la amenințări ,

să ajungă totuși la putere ,prin ceea ce ea reprezintă

ca afinitate de opinie publică și concepție programatică ;

acum , când se speră că frământările din rândurile ardelenilor vor lua sfârșit ;

tocmai acum d.Maniu trece la pasivitate , fără a se putea spune dacă ,

într-adevăr, va fi vorba de o pasivitate ."[-----]

" Adevărul" , **Scrutator** / 21 dec.'34

▣ **PNȚ : organizarea unei forțe**

[LD : nu știu dacă intuiția sau culisele politice iau slujit lui **Scrutator** de concluzie .

Dar are în mare parte dreptate , și anii ce vor urma vor domina străduințele PNȚ în această direcție și cu acest scop. Pe o altă treaptă de timp, într-o altă conjunctură,

PNȚ credea că va putea reedita venirea la putere din 1928.

Sunt unii care cred și speră într-o comunitate de idei și sentimente ,
pe chiesiunea constituțională [LD : front anticarlist ?] ,

cu anumite personalități politice de seamă.Ei pretind chiar că există semne vizibile
ale unei apropieri [LD : Maniu - Dinu sau Gheorghe Brătianu ?]

Ceva mai mult, cei care caută o latură personală , afirmă că d.Maniu a fost și este îngrijorat
că un tânăr și impetuos șef de partid [LD : Gh.Brătianu ?CZCodreanu ?]
ar putea să o ia înainte . "

" Nu știm întrucât toate aceste preocupări și intenții se vor transforma în fapt.

Ceea ce știm , însă , este că PNȚ , așa cum este el condus astăzi ,

are o preocupare principală : organizare și iar organizare .

Iar ca obiectiv , preocuparea de a crea o forță

astfel încât puterea să nu-i poată fi refuzată .

" Precum se vede , către acest obiectiv există drumuri diferite .

Dar vorbind și cu cei de pe un drum , și cu cei de pe drumul celălalt ,
constați că și unii și alții vor fi fericiți când se vor regăsi. "

" Cuvântul Liber " ,

Tudor Teodorescu - Braniște/ 29 dec.'34

▣ Retragerea lui Maniu

" D.Iuliu Maniu s-a retras din conducerea PNȚ. D-sa rămâne simplu "soldat" ,
cum se spune în mod obișnuit . Semnificația gestului e clară :

d-Maniu vrea să sublinieze în mod public conflictul dintre d-sa și partid.

[-----]

Braniște / 29 dec.'34

▣ Maniu -Vaida

▣ Maniști -Vaidiști

[LD . subscriu aproape total la "portretul geamăn" făcut de Braniște lui Maniu și Vaida ,
privind lupta lor națională în Ardealul înrobît. Mai mult de atât , este atât de ingenios formulat ,
încât merită citat . Numai că ... după 1918 , gemenii au evoluat pe direcții diferite ,
și aici este mai greu de fixat a cărui evoluție a fost mai potrivită, mai eficientă, mai lucidă,
mai justificată, mai legitimă.

În pușcăria comunistă de la Sighet , cum, oare , își vor fi evocat amândoi aceste evoluții .
Oricum, pe mine , peste timp, Braniște parcă mă trage de mânecă , atunci când îi judec
prea părtinitor pe ardeleni. Dar nici nu pot închide ochii peste greșeli, grave în consecințe,
numai pentru că autorii , cândva, au fost pe culmea adevărului și sacrificiului.]

[-----]

Trebuie să fie cumplit zbuciumul celor două suflete , care , după o înfrățire de 4 decenii
- și ce decenii ! - se află acum față în față , pe poziții diferite , dacă nu chiar de-a -dreptul
opuse... Oricine are simțul discreției , se va înclina în fața acestei drame,
cum te înclini în fața destinului necruțător.

Vom regreta numai excesul de zel al unor maniști , excesul de zel al unor vaidiști.

[-----]

" Poate judeca oricine , oricum , stările de astăzi din ramura național-ardeleană a PNȚ.

Cine însă va cârți împotriva acțiunii românești în Ardealul robît ,

acela va comite nu numai un formidabil păcat, dar se va expune sigur și precis
celui mai ucigător ridicol .

" În paginile istoriei va sta scris cu dreptate tot ce datorăm noi , tot ce datorește
România întregită , luptei pe care au dus-o d-nii Iuliu Maniu și dr.Alexandru Vaida-Voevod .

Amândoi pe același plan. Amândoi egali. Fiecare aducând aportul puternicii lui personalități. Unul completându-l pe celălalt .Unul folositor celuilalt . Nici unul mai mare decât celălalt . [-----]

Intrigi bucureștene vin să falsifice astăzi istoria. [LD . vizat Iorga .]

Cât timp cei doi bărbați ai Ardealului - mai mult : ai istoriei Ardealului - erau uniți , calomnia îi lovea pe amândoi deopotrivă.

Azi, calomnia cade când asupra unuia, când asupra celuilalt .

Intriga aceasta ticăloasă , distrugătoare, vrea să-l prezinte pe

d.Vaida , victimă lui Maniu vreme de patru decenii , până în 1930 ;

și pe d.Maniu drept victimă a dlui Vaida , în ultimii patru ani - din 1930 până azi .

" Pe nisipul jucăuș al intrigii istorice , va veni tăvălugul nivelator (și just nivelator) al istoriei.

Pe nisip, se poate scrie orice. Pe pagina definitiv fixată a istoriei nu se poate scrie

decât un singur lucru : adevărul. Și adevărul este că acolo , în Ardealul robit,

Maniu și Vaida n-au fost șef și aghiotant ; au fost tovarăș și tovarăș ,

prieten și prieten, făuritor și făuritor. Amândoi deopotrivă. Amândoi cot la cot . Amândoi

minte cu minte și suflet cu suflet , pe aceeași linie , pe același plan : planul întâi, planul

răspunderii și al sacrificiului " [-----]

Braniște / 29 dec.'34

▣ **Tactica PNȚ**

" Se spune însă : Nu este numai atât .E o neînțelegere în privința tacticii partidului ...

Nu am naivitatea să cred că un partid există și poate exista numai prin program.

Sau numai prin număr de voturi .Sau numai prin organizația lui.

Sau chiar prin toate acestea , laolaltă. Recunosc importanța hotărâtoare a tacticei.

Trebuie , în regimul actual, program, voturi, organizație și tactică. [-----]

În opinia publică stăruiește impresia că PNȚ este preocupat exclusiv de tactică .

[LD : foarte bine sesizează Braniște preocuparea de tactică la ardeleni, ca o " încremenire" .

Ardelenii voiau să lupte în România Mare , ca și în imperiu austro-ungar !

Într-adevăr, eu nu am găsit la Maniu ... program economic , program politic-social !

Nici măcar privind " statul țărănesc"]

Nu tot partidul. Numai ramura ardeleană.

Dacă este bună "tactica Maniu" sau "tactica Vaida" [-----]

Braniște / 29 dec.'34

▣ **Programul PNȚ**

[LD : iată și opinia unui ziar de stânga . Nu intru în amănunte , dar , în același număr ,

semnau diverse articole Șerban Voinea , și Ilie Cristea (despre discursul lui Ilia Ehrenburg

la Congresul scriitorilor sovietici) Cât despre Braniște, exemplele , analogiile lui ,

sunt alese din istoria socialismului și comunismului .Aș spune chiar cu hodoronc -tronc !

Eu nu am găsit la Maniu ... program economic , program politic-social !

Nici măcar privind " statul țărănesc". Afară de " chestiunea constituțională " ... nimic altceva]

" Mi se pare însă că mai trebuie precizat un lucru : nici o dată preocupările de ordin tactic

nu trebuie să întunece preocupările de ordin programatic.

Am impresia că PNȚ , în noua lui așezare , cu noua lui conducere , cu noile lui țeluri

-care nu sunt și nu pot să fie țelurile lui de ieri - este prea mult frământat de problemele tactice

și prea silit să neglijeze hotărâtoarele chestiuni de program. [-----]

Partidul de mase, atent la tactică, nu trebuie să fie preocupat exclusiv de ea.

El vine la putere prin forța covârșitoare a votului .Preocuparea lui nu trebuie să fie

" cum vin eu la putere ? " ,ci " ce voi face eu ca să nu desamănesc aceste voturi ? "

" În ce măsură voi putea răspunde aspirațiilor masei care mă urmează ? " [-----]

Nu voturi smulse printr-o uluire vremelnică a corpului electoral , ci voturi bune, conștiente,

obținute pe bază de program (pentru viitor) ,și de realizări efective (pentru trecut)

[-----]

Braniște / 29 dec.'34

▣ **Tactica partidelor mici**

Tactica este și trebuie să fie preocuparea unică a partidelor , care n-au sprijinul masei electorale .
; a personalităților izolate , care și-au confecționat ad-hoc un partid.

Nu vreau să citez nume proprii , pentru că nu vreau să cad și eu în păcatul "chestiilor personale" .*dI.X* - om de o inteligență excepțională , de-o cultură vastă, de o mare pricepere - nu s-a putut integra în disciplina unui partid .Un defect ? Nu!

Consecința firească a unui temperament prea viu, prea puternic, prea complex.

dI. X are 3 prieteni. Și-a făcut un partid. Are 2% pe țară. E în parlament.

În ziua când atacă guvernul , tribunele Camerei sunt arhipline.

Toată lumea vine să-l asculte , să-l aplaude, să-l aclame.

Dacă *dI.X* e senator de drept, nici nu mai are nevoie de partid. Vorbește când vrea în Senat și desbaterea Senatului cunoaște atunci o animație cu totul excepțională.

Dar *dI.X* , cu 2% pe țară, ori senator de drept, nu se mulțumește cu aceste succese eclatante, cu care s-a mulțumit Jaures o viață întregă , cu care s-au mulțumit toți cei ce s-au decis singuri , prin programul lor (sau al partidelor lor) , pentru o opoziție permanentă însă glorioasă.

dI X vrea să guverneze ! Cum ? Prin tactică . Numai prin tactică.

De aceea , tactica este unica lui preocupare.

Înseamnă aceasta că tactica este inutilă ? Doamne ferește!

Aceasta înseamnă numai atât : că pentru personalități izolate , în afara partidelor (sau a partidelor mici) tactica este esențialul în lupta lor.

Iar pentru partidele mari, populare , cu sute de mii de voturi în opoziție, tactica este accesoriul - un accesoriu al programului , care - aceasta da, este esențialul , este hotărâtor.

Pe *d.X* l-ați ghicit . Nu este unul singur. Sunt mai mulți . Îi citez pe toți :

Iorga, Goga, Argetoianu, Gh.Brătianu, Gr.Iunian .

Punct. Toți, oameni de talent. Toți oameni care cred că au ceva de spus în viața politică românească. Azi în opoziție, mâine , însă, vor să fie pe banca ministerială.

Nu pentru " afaceri" , cum s-a spus despre unii din ei. [-----] nici unul dintre bărbații noștri politici nu vrea puterea ca să se îmbogățească. O vor toți pentru că vor să aibă putere.

Goga , de pildă , nu vrea *Internele* pentru fondurile secrete, ci ca să confiște

" *Lupta*" sau " *Adevărul*" , cum a mai făcut. Și " *Cuvântul Liber*" ...

Dar când *dI X* , fără partid sau cu un partid minuscul , vrea să guverneze , ce face?

Ne putându-se bizui pe mase, fiindcă nu le are ; neputându-se bizui pe un program , fiindcă a avut și are mai multe , fiindcă a trecut prin mai multe partide - *d X* nu se poate bizui **decât pe tactică** , decât prin abilitatea loviturii , indiferent de calitatea ei. [-----] pe *dIX* îl poate aduce la putere numai abilitatea lui, el umblă pe bicicletă și trebuie să dea din mâini, indiferent de osteneală ...[-----]

Braniște / 29 dec.'34

▣ **Mihalache -Lupu**

▣ **Programul PNT**

▣ **Forța electorală**

Dacă în ramura ardeleană este un conflict tactic, între Maniu și Vaida, în ramura țărănistă, Mihalache și Lupu reunii, caută aplanarea conflictului tactic , pentru a închina toate forțele lor și a întregului partid , unei mari probleme, de PROGRAM .

Unitatea partidului este ,pentru amândoi, lege .

Fiindcă amândoi știu rezonanța puternică , pe care o au numele d-lor Maniu și Vaida în țară și peste hotare . Unitate - cum ?

Printr-o aplanare a conflictului de ordin tactic , localizat în Ardeal.

Un an de zile s-au făcut încercări multe și grele și , din păcate , inutile !

Atunci ? La un moment dat, când conflictul părea atenuat ,
d.Mihalache a pus o problemă, o mare problemă : programul .
Adversarii PNȚ au ironizat preocupările programatice și , în același timp,
au speculat conflictele de ordin tactic. Au fost abili !

" PNȚ dispune de o formidabilă forță electorală. Are deci motorul care îl pune în funcțiune.
N-are nevoie să dea din mâini și din picioare , ca un biciclist oarecare.

[LD : aluzie la partidele mici] O dată pus în funcțiune - prin toate roatele și roțițele unei perfecte
organizații și ale unui imens număr de adepți - ce va face acest partid .Încotro ?
Întrebarea este simplă și firească .Nu : CĂTRE CINE ?

Fiindcă un partid mare nu merge către o persoană sau împotriva unei persoane .
(asta e treaba partidelor mici)

Ci : ÎNCOTRO ? către care ȚINTĂ ? către care SCOP ? [-----]

Braniște / 29 dec.'34

▣ Ținta, scopul, tactica PNȚ :

▣ Programul !

[LD : Braniște înclină balanța spre Mihalache și Lupu .
Nu folosește formula " stat țărănesc" , dar o agreează .]

" Problema care se pune astăzi e clară : ce se poate face pentru ca , în viitor,
PNȚ să nu mai pătimească de pe urma guvernelor ,
mai ales ale guvernelor național-țărăniști ?

Așa dar, nu este o problemă de tactică , ci una de organizare și de program :

guvernul trebuie să fie în mâna partidului ,

iar partidul trebuie să-și aibă linia lui precisă ,

fixată printr-un program AL LUI .

Peste divergențele de ordin tactic, se pune deci întrebarea : partidul vrea să fie partid ?

Nu partid care să guverneze oricum, cât mai repede și cu oricine.

Ci partid care să guverneze cu șeful lui, cu programul lui, indiferent când.

Partid care , venind la putere , să nu mai fie pus în situația tragică
de a se despărți de șef și de program.

Partid care , în ceasul realizărilor , să poată realiza și să aibă ce realiza.

Aceasta trebuie să fie preocuparea principală a PNȚ

DI Mihalache și dl dr.Lupu , pot muta PNȚ de pe linia preocupărilor tactice ,

pe linia acestor preocupări de organizare, de reorganizare ,

de prefacere sufletească și de revenire la program "

tudor teodorescu -Braniște / 29 dec.'34

Retragerea lui Maniu din conducerea PNȚ / 20 dec.'34

**26.) Adunare națională: a XVI aniversare a Unirii ; conferință ministerială , Cluj,
27 dec.'34**

a) Al Lapedatu(ministrul pentru Ardeal)

b) I.Inculeț(ministr.Interne ; reprezentant Basarabia)

c) I.Nistor (ministru, reprezentant Bucovina)

d) Gh.Tătărăscu (prim ministru, reprezentantul Vechiului Regat) .

(" Universul" , an 51, nr. 355, 30 dec.'33 ; "Adevărul" , an 48, nr. 15 .633, 29 dec.'34)

[LD : Cuvântările au fost transmise la radio . Eu le-am luat din " Universul"

După ședința solemnă, s-a ținut consfătuirea ministerială și provincială.

Tradiție și inovație semnificativă în comemorarea actelor de unire din 1918.

Reprezentanții Vechiului Regat, Bucovinei , Basarabiei ... veniți în capitala Ardealului ...

... în fața reprezentanților din tot Ardealul (este adevărat, a reprezentanților liberali !)
pentru a celebra comemorarea a 16 ani de la marea unire.
Încercare semnificativă de a muta accentul , de pe regionalismul particularist,
pe sentimentul conștiinței naționale românești . A fost ca un semnal ..
Să fi fost și o reacție la anunțatele intenții ale lui Maniu (la retragerea din Deleg.Permanentă)
de a face întruniri la Cluj și Alba Iulia ? !] Doc.integral - fișier PNL X
/ Alx.Lapedatu : Guvernul, PNL și Ardealul /
/ I.Inculeț : unitatea națională - treptele Unirii - Vechiul Regat - România Mare
vitejia românească - limba română - cultura românească ;
Marile probleme rezolvate : unirea, votul universal, împrăștierea ;
Generația unionistă ; Democrația liberală ; Monarhia constituțională ;
Domnia ordinii și legii /
/ I.Nistor : Conștiința unității naționale / clasa mijlocie românească / burghezia românească /
Educația profesională a clasei mijlocii / Ridicarea și ocrotirea clasei de mijloc /
/ Gh.Tătărăscu : Semnificația întrunirii de la Cluj , la a 16 aniversare /
Răspuns revizionismului / Repararea nedreptăților naționale în provinciile alipite /
Orașele ardelenesti / Minoritățile / politici naționale /
Rămânarea la guvernare /
/ " *Universul* " , " *Adevărul* " : atmosferă, zvonuri , comentarii /
Adunare PNL la Cluj / 27 dec.'34

27.) ACCuza : " Parlamentarismul nostru ? " , 31 dec.'34

(Rev." Parlamentul românesc" , an V , 31 dec.'34 , p.28-29 + semnătura autografă)
[LD:revista era jubiliară : 5 ani de existență. Are o suită de interviewuri , anchete, comentarii ,
cu colaborarea parlamentarilor și liderilor politici. ACCuza răspunde la întrebarea pusă
O face în stilul și prin prisma obsesiei sale antipartidiste , într-o argumentație sui-generis,
în care confundă deliberat instituții și noțiuni , scoțând dictaturile ca " legitime"
iar guvernările prin partide, " falsificatoare " .
Subiectiv și interesat, el apără cu insistență , dreptul lui de a fi în Parlament,
de a-și expune părerile... militând contra parlamentarismului democrat .]

ACCuza / 29 dec.'34

" Parlamentarismul nostru ? " -

" Are adversari. Are dușmani .Are insultători .Nu are critici.

Pe fiecare zi , răsare câte unul - nu critic ci clevețitor - care găsește ceva de zis
contra parlamentarismului nostru.

Se agață de vreo ședință a Camerei sau a Senatului.

Găsește că ceea ce s-a discutat acolo , a fost pierdere de vreme.

Că, în genere, regimul parlamentar e prea scump !

Dar nu se întreabă :ce este regimul parlamentar, în principiu ?

Cu ce s-ar putea înlocui ? Care este caracterul regimului parlamentar românesc ?

Voi căuta să răspund la aceste trei întrebări .

ACCuza / 29 dec.'34

"Regimul parlamentar este cârmuirea de sine a nației ,
prin discuțiunea liberă a intereselor sale, și controlul activității guvernului. [-----]

Cu ce s-ar putea înlocui el ? Cu regimul contrar, de sigur.

De cârmuire fără control și fără răspundere , a unui " *guvern autoritar* " ,

într-un cuvânt : DICTATURA !

Dar cine să instituie dictatura aceasta ?

Nu sunt decât două puteri pentru a o realiza : REGELE sau NAȚIA .

Dictatura regală - face ca toată răspunderea greșelilor , sau chiar întâmplărilor nenorocite , să
cadă în sarcina Regelui. Care ar plăti cu pierderea tronului sau
cârmuirea greșită a dictatorului pe care l-ar institui.

Ex. situația de azi a Regelui pribeag a Spaniei ,
de pe urma guvernării dictatorului său Primo de Rivera.

Dictatura națională - precum este aceea a Ducelui Mussolini, în Italia și a Führerului Hitler, în Germania - înseamnă, în fapt :
tot cârmuirea nației prin ea însăși, încredințându-și destinele unui conducător, care s-o guverneze cu puteri absolute ;

Prin urmare, în zilele noastre, oriunde ne-am întoarce :

NAȚIUNILE ÎNȚELEG SĂ SE CÂRMUIASCĂ DE SINE.

IAR REGIMUL PARLAMENTAR ESTE FORMA FIREASCĂ ȘI ESENȚIALĂ A ACESTEI CÂRMUIRI.

Dar la noi ?

ÎN ROMÂNIA, REGIMUL PARLAMENTAR ESTE, ÎN FOND, DICTATURA PARTIDELOR, EXERCITATE ÎN FORME PARLAMENTARE, PRIN FALSIFICAREA VOINȚEI NAȚIONALE.

Falsificarea constă în faptul că partidele sunt chemate pe rând de Rege, ca să prezideze alegerile, la care impun națiunii pe reprezentanții lor de partid, înlăturând cu aceasta orice control constituțional al guvernării și orice răspundere .

Singura stavilă ce se pune astăzi acestei dictaturi de partid,

este tribuna parlamentară liberă, de pe care, acei care nu aparțin partidului de la guvern, Vin să-l denunțe abuzurile.

Avem așa dar, abuzul dictaturii partidelor, ca fond,

și controlul parlamentar, oricât de slab, ca formă.

Dar iată acum ce se întâmplă :

" *Reformatorii constituționali*" - care se vede clar că nu știu ce fac - caută, prin toate mijloacele, să discrediteze tocmai dezbaterile parlamentare, singura garanție care ne-a mai rămas împotriva dictaturii partidelor .

În loc să lupte pentru a o desființa pe aceasta .Absurd !

Pentru noi : Reforma parlamentarismului românesc, este înlăturarea alegerilor de partid,

pentru ca nația să-și poată exprima liber voința . Atât !

Cu aceasta, se va fi pus capăt dictaturii partidelor - guvernării anonime și fără răspundere

a politicianilor din cluburi - care ne-a adus la starea de azi,

primejduind interesele superioare de existență ale națiunii românești .

Ca totul să reîntre în ordine :

Parlamentul, parlament .Guvernul ,guvern. Regele , rege . Nația , națiune "

ACCuza / 29 dec.'34

28.) M.Manolescu , (Liga național - corporatistă) , Național-corporatismul , 31 dec.'34

(fost ministru, fost guvernator BNR)

(Rev." Parlamentul Românesc", an V, 31 dec.'34 , p. 36)

Fiecare veac are o ambianță comună tuturor țărilor și anumite imperative comune care pornesc din condițiile de existență în fiecare fază a istoriei sale.

Condițiile biologice ale omenirii de azi, îndreaptă toate popoarele spre organizare a lor într-un spirit de solidaritate națională, necunoscută până astăzi.

Din acest imperativ al organizării, derivă toate instituțiile politice și sociale noi care au triumfat și s-au impus de la război încoace .

Manolescu / 31 ec.'34

▣ Stat corporatist

" Național -corporatismul românesc este expresia unei conștiințe politice și a unei intuiții sociale care tinde să se realizeze într-o nouă formă de stat .

" Noul stat trebuie să realizeze coordonarea și continuitatea eforturilor naționale prin autoritate .Noul stat se va sprijini, înainte de orice, pe categoriile de muncă și de gândire care sunt corporatiile naționale ."

Manolescu / 31 ec.'34

▣ Parlament corporatist

Corporațiile de ordin cultural și social , vor fi reprezentate în Senat , care va fi compus astfel din trimișii bisericii, armatei, magistraturii , sănătății publice, învățământului și artelor .

Corporațiile de ordin economic, vor fi reprezentate în Cameră , care va fi compusă din reprezentanții aleși ai agriculturii , industrie, meseriilor , comerțului și băncilor.

Cele două adunări legislative , își vor face echilibrul reciproc, ținând cumpănă între interesele materiale și între interesele ideale ale națiunii.

Senatul va fi și un arbitru plin de autoritate și de pondere în conflictele de interese economice care s-ar putea naște în Camera , el fiind, prin compoziția sa, în afara acestor interese și pe deasupra lor. "

Manoilescu / 31 ec.'34

▣ Guvernul

" În planul de reorganizare național-corporatistă a statului, guvernul își va avea asigurată libertatea de mișcare prin puteri constituționale deosebite date șefului guvernului

și prin stabilitatea ce i-ar asigura-o faptul că el n-ar putea fi răsturnat de Parlament decât cu o majoritate de două treimi. Miniștrii ar fi numai colaboratorii și subordonații săi.

Manoilescu / 31 ec.'34

▣ Liga național-corporatistă

" Național -corporatismul nostru, a cărui doctrină a fost expusă de noi pe larg în volumul apărut acum la Paris, Le siecle du corporatisme , este o formulă menită să înlocuiască instituțiile democratice învechite , fără a cădea în dictatură , care nu poate fi un sistem politic definitiv.

" Liga național-corporatistă care este instrumentul de realizare a acestei doctrine și a acestui plan de reformă , găsește în rândurile tineretului intelectual al țării , pe care îl animă grija românismului amenințat , o adevărată atâț de promițătoare , încât poate privi cu indiferență situațiile politice trecătoare care preocupă atât de mult pe alții "

M.Manoilescu / 31 dec.'34

29.) Iuliu Pascu : Stat țărănesc , Stat capitalist , 31 dec.'34

(Rev." Parlamentul românesc" , an V , 31 dec.'34, (nr.jubilare) p. 32- 37)

[LD : nu știu cine este acest Iuliu Pascu care profesează un "țărănism naționalist" Presupun că era cuzist ori leginar .

Cum cuziștii nu-și ascundeau opiniile, aceasta mă face să deduc că era legionar.

Argumente și atitudine anti-industrialistă , anti -banară , antisemită, xenofobă.

Un autohtonism și țărănism romantic, destul de simplist .

Greu de analizat , având în vedere puținătatea argumentelor , amestecul de soluții, și ideea unei prefaceri spirituale din care să rezulte ...omul nou

care trimite spre modelul Lenin, Mussolini, Kemal și Hitler.]

Doc. integral - fișier Garda de Fier.

/ Stat țărănesc = stat eminent agrar = stat eminent național /

/ Industria - artificială ; capitaliștii - străini ; intelectualii și funcționarii - corupți /

/ Statul țărănesc = statul democrației naționale /

/ Abrogarea legislației capitaliste ; pedepsirea capitaliștilor corupători /

/ Distrugerea mentalității capitaliste /

/ Nouă concepție de viață : suflet nou /

/ Model : Lenin, Mussolini, Kemal , Hitler /

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▣ Statul țărănesc

" Faptul că principiul *statului țărănesc* a dat naștere la violente opoziții și atacuri, înainte de a se fi formulat însăși conținutul său, și mai ales faptul că au luat atitudine ostilă și naționaliștii când tocmai iubitorii de neam și de lege trebuie să militeze din toată inima pentru statul țărănesc (țărănimia și intelectualitatea desprinsă din ea este însăși națiunea română !) , constituie încă una din acele tot mai descurajante fenomene caracteristice artificialului vieții noastre publice.

" Într-adevăr , toată această adversitate se datorește exclusiv faptului că s-a văzut la *statul țărănesc o nouă formă de organizare politică* ,

pe care fostul socialist ICAtanasiu o și vede cu dispreț ca o dictatură a țărănimii ignorante , probabil ca o reminiscență a dictaturii lucrătorilor "savanți" , în minunăția căreia a crezut altădată , atunci când *statul țărănesc nu poate fi decât*

expresia unei noi politici economice eminamente națională . [-----]

" *Statul țărănesc* este menit să rezolve marea și covârșitoarea noastră problemă de fond a momentului nostru istoric , care este *emanciparea țărănimii din noua ei iobăgie* ,

nu față de marele proprietar sau arendaș de altă dată ,

care cel puțin nu-i distrugea și mijlocul de trai al industriei casnice,

ci față de forța incomparabil mai puternică și mai periculoasă a capitalismului industrial, bancar și comercial.

" Emancipare ce nu se poate înfăptui decât printr-o altă *legislație de încurajare* ,

nu a industriei , ci a agriculturii , legislație concepută și închinată intereselor țărănimii

și ale însăși neamului românesc și al cărui prim obiectiv inexorabil este tocmai

suprimarea tuturor privilegiilor de care se bucură capitalismul nostru ,

de o structură atât de străină românismului .

" *Statul țărănesc* este și nu poate fi decât *statul românesc* și lui trebuie să-i închinăm

toată munca și toată iubirea, toți cei care mai presus de toate

ne simțim mândri de a fi Români , în propria noastră țară. "

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▣ Evreii

" Și nimic nu dovedește mai convingător decât faptul că cei dintâi care cu simțul lor practic au înțeles ce poate și ce trebuie să fie , și, mai ales, *ce nu trebuie să fie statul țărănesc* ,

pentru a nu li se atinge nimic din marile lor privilegii , sunt *evreii* .

Și nu numai că au înțeles , dar au și acționat astfel ca să compromită cu desăvârșire cel mai sfânt deziderat al neamului nostru ,

eliberarea țărănimii și intelectualității românești .

" Numai tacticele măestre ale evreilor se datorește și

filosemetismul esențialmente antinațional , și deci antițărănesc ,

înfățișat prin cel mai strașnic paradox de distinsul profesor ieșean N.Costăchescu ,

ca una din caracteristicile *statului țărănesc* ,

și pornirea , altfel absolut inexplicabilă , a naționaliștilor împotriva *statului țărănesc* .

Însăși simpla împerecherea acestor două cuvinte , *statul țărănesc* ,

și înfăptuirea acestui ideal în cuprinsul unor granițe politice, cucerite prin lupte milenare de un

splendid popor, de 15 milioane de energii creatoare , față de care populațiile de alt neam

reprezintă 20 % [-----] mărturisesc până la evidență că

statul țărănesc nu poate fi decât o înfăptuire eminamente națională și românească .

[LD și tot așa : *glorificarea țărânului român ... Cuza ... Kogălniceanu ...instinctul național...*]

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▣ Industria artificială ...

▣ Capitaliștii alojeni...

▣ Intelectualii corupți...

Capitalismul nostru este esențialmente artificial și de factură străină.
Noi ne-am sacrificat trei generații , de la războiul de independență și până azi,
exclusiv pentru a îmbogăți o mână de străini și
de a sărăci toată țărâtimea română , distrugând industria casnică
[-----] Situația noastră economică actuală este caracterizată :
printr-o continuă iobăgie a țărâtimei , cu tot pământul ce-l stăpânește ,
față de un grup de capitaliști care și-a aservit și pe intelectualii români ,
fasonați la școlile programelor capitaliste :

o industrie beneficiară a enorme privilegiilor de stat , susținută de întreaga noastră legislație și
distrugătoare a industriei casnice și a independenței economice a țărâtimei ,
pentru a le face clientelă mărfurilor și capitalurilor ,
deci o țărâtime dezgustată de munca pământului ,
prin "dumpingul " *industrial* al devalorizării până la jaf a prețurilor rodului ei ,
și al sporirii hoțesții a prețurilor fabricatelor industriale
și o țărâtime sărăcită și proletarizată astfel pe această dublă cale ;
o industrie mare artificială și privilegiată până la exasperare ,
și o clasă restrânsă de capitaliști ,

în marea lor majoritate români ai tratatului de la St.Germain [minoritari] ,
acaparatori exclusivi ai celei mai mari părți din produsul muncii națiunii ,
în dispreț și al moralei și al vitalității națiunii , nu numai al dreptului ;
o clasă intelectuală care , chiar și în măsura în care este românească ,
este complet stăpânită de mentalitatea capitalistă , până în așa măsură
că chiar fiii de țărani culturalizați disprețuiesc " deculții " și " puturoșii " de țărani !

În aceste condiții , mai putem noi oare continua politica capitalistă de azi ,
concepută și clădită exclusiv pentru ruina țărâtimei
și îmbogățirea capitaliștilor evrei , maghiari și nemți ?

Putem noi face politica socialistă , pentru înlesnirea procesului de concentrare capitalistă , adică
de îmbogățire a capitaliștilor , pentru ca , după aceea ,
să se procedă la împroprietărirea lucrătorilor , pe calea așa-ziselor socializări ?
Socializare care va putea fi folositoare cel mult acelor lucrători , în majoritate tot străini ,
lăsând și pe mai departe țărâtimea națională pradă exploatării aceleiași industrii ?
Putem noi face politică corporatistă pentru ca , din cele 10-12 corporațiuni ,
cu drept de conducere politică , noi Românii , în țara noastră , să nu avem reprezentanți aleși
decât în cel mult 2 corporații , a agricultorilor și a funcționarilor publici ,
și să predăm astfel toată puterea politică în mâna evreilor și celorlalți minoritari ?
Nu , evident , nu ! "

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▣ Stat țărănesc = statul democrației naționale

" Și atunci nu ne rămâne , dacă mai voim să trăim ca națiune , și ca stat național ,
decât să organizăm statul țărănesc , în care toată puterea publică să fie folosită
nu pentru a ajuta pe puținii puternici capitaliști și a silui factorul țărănesc -
ci tocmai , dimpotrivă , pentru a face o politică de umanitate națională ,
dacă putem împreună aceste cuvinte , o politică democratică ,
obligând Statul să intervină în viața economică exclusiv numai pentru a ajuta
pe cei mulți și slabi , împotriva grozavei solidarității a celor puțini , puternici și abuzivi .
" Statul țărănesc nu este deci decât statul democrației naționale ,
a acelei democrații așa de urgisită , deși n-a fost aplicată nici o dată ,
tocmai fiindcă așa este interesul politicii capitaliste .

Cum se poate realiza statul țărănesc ?

" Nimic mai firesc decât ca soluțiunile să ni le ofere
tocmai organizarea producției , legislația și administrația capitalistă ,
adică așa -zisa civilizație capitalistă .

Iuliu Pascu / 31 dec.'34

▫ Stat țărănesc - stat capitalist

Stat Capitalist ...

Dacă lozinca marelui revoluții a fost *vivre libre ou mourir* , apoi lozinca inexorabilă a economiei capitaliste impune slujitorilor ei îmbogățirea prin orice mijloace sau moartea.

De aici toată această luptă de exploatare și aservire a tuturor brațelor și minților muncitoare , și de acaparare a tuturor avuțiilor , prin spiritualizarea și transformarea lor în simple hârtii sau semnături negociabile .

Și cum acest scop nu puteau să și-l realizeze ușor , numai prin luptă directă cu toate clasele sociale , capitalismul a câștigat de partea sa , prin multiple mijloace , și în deosebi prin propagandă și corupție, toate puterile publice având astfel de partea sa o administrație pregătită anume pentru aplicarea ei.

Stat țărănist

Statul țărănesc nu se poate înfăptui decât prin aceleași mijloace de protecțiune , începând , firește , prin abrogare a legislației capitaliste și prin înlocuirea mentalității capitaliste a funcționarilor și intelectualilor , cu o nouă concepție de respectare și iubire a țărănimii și , prin ea , a nației întregi.

Stat Capitalist ...

În codul penal , capitaliștii și-au legalizat teribila lor armă de luptă , corupția , prevăzând că nu ei , corupătorii imorali , milionari și puternici sunt criminali , ci bieții funcționari care , ținută anume în salarii de mizerie , cad în mrejele lor ticăloase .

Concepția codului penal capitalist e că funcționarul public trebuie să fie un erou în activitate perpetuă .

Concepția țărănistă , de o incoparabilă superioritate și morală și practică impune , dimpotrivă , ca să fie pedepsiți și capitalistul corupător și anume acesta mai grav , fiind mai puternic , și funcționarul mituit , fiindcă ei fură deopotrivă și în mod soldat din averea națiunii [----] Și mai impune ca atât prin mijloace de selecționare , cât și prin întregul lor regim juridic , funcționarii publici să fie asigurați puternic împotriva tuturor influențelor abuzive.

" Statul capitalist este centralist la extrem , fiindcă esența capitalismului este concentrarea și acumularea avuțiilor .

În statul țărănesc , dimpotrivă , descentralizarea , adică ajutarea societății naturale țărănești , care este satul , de a se dezvolta și , o dată cu el , de a se dezvolta toată gospodăria țărănească , este reforma primordială . Statul țărănesc este descentralizator , cu țărănimea care trăește viața ei locală de veacuri , care are nevoie de autonomie și independență .

Descentralizarea reală și aducătoare de energii naționale cât mai multe ,

este la antipodul politici capitaliste într-atât , încât chiar sovietişti , deși arată o ură sălbatecă economiei capitaliste , în realitate profesează dictatura nu numai ca ideal politic , ci mai ales ca o politică ineluctabilă a politicii lor , care în ultima analiză este forma supremă de concentrare a capitalului într-o singură mână , aceea a statului .

Statul capitalist ...

Statul capitalist este o construcție antisocială și imorală , pentru că toată legislația sa are de scop protecția și îmbogățirea unei infime minorități de indivizi proprietari ai industriei , comerțului și băncilor , și distrugerea independenței economice a celor 80% de țărani , și implicit a intelectualilor aserviți intereselor capitaliste .

Organizat pe bază de privilegii , capitalismul nu se poate menține decât prin sacrificarea țărănimii și meseriașilor și prin aservirea intelectualilor , acapararea și sfeterisirea averilor publice .

Statul capitalist este militarist și războinic ,

Disprețuitor al inteligenței cultivate , el are nevoie numai de mașini producătoare de mărfuri și bani , fie chiar și cu hectombe de vieți și de cadavre .

Șomerii pe care-i aruncă în stradă , după ce-i alungă din bârlogul rural ,

pentru a le distruge forța economică proprie, sunt lăsați apoi pe seama statului și a comunelor pentru a fi hrăniți, din impozitele pe care, nu ei, ci țara le plătește. Capitalistul este internaționalist ;

morala creștină și idealismul național , îl sufocă. De aici decurge teribila luptă , prin toate mijloacele, contra bisericii și a națiunii [-----]

" Statul țărănesc este, dimpotrivă, național și cu dragoste de pământ. [-----]

Capitaliștii fac o afacere splendidă , în dauna statului și a intelectualilor și muncitorilor, cu casele lor scutite de impozite și pe ale căror apartamente iau chirii enorme. Numai așa se explică avalanșa de Case-oraș , cu zeci de apartamente în București și restul țării , aproape toate aparținând evreilor și altor minoritari. [-----]

" Ce-i de făcut pentru înfăptuirea statului țărănesc ?

Nimic mai simplu decât să se suprimă toate aceste privilegii .

Nici o reducere și nici o scutire de taxe, tarife și impozite ;

nici o furnitură publică să nu se dea marii industriei , ci în întregime să se dea micii industriei , meseriașilor și atelierelor școlare , pe care zădarnic le acuzăm că nu scot meseriași . [-----]

Și dacă d-nii capitaliști vor să se asocieze pentru interesele lor, să o facă singuri , cu banul lor, nu cu zecimi asupra impozitelor convenite națiunii, cu reprezentanți în Senatul țării, cu Camere de comerț și industrie organizate de stat și servite de funcționari publici ."

Luliu Pascu / 31 dec.'34

▣ **Suflet nou**

▣ **Nouă concepție de viață**

" Dar dintre toate reformele de care atârnă reforma statului țărănesc , nici una nu e mai grea de înfăptuit și mai importantă , ca distrugerea mentalității capitaliste și crearea unui alt suflet și altă concepție de viață.

Când mă gândesc că o țară întreagă a fost exaltată de admirație pentru satanicile afaceri ale industriei capitaliste expuse la Târgul din Parcul Carol,

a acelei industriei care a îngenuncheat întreaga țărănimă de 18 veacuri producătoare a portului ei de o minunată valoare aritmică și calitativă ,

pentru a consuma astăzi de 7 miliarde stămburile ordinare ale tuturor veneticilor ;

când mă gândesc că se găsesc sute de milioane pentru târguri industriale , în fiecare an , în toate colțurile țării, și nu ne-am învrednicit în 70 de ani de stat modern, să facem măcar un singur muzeu etnografic,

în care să tezurizăm neprețuitele comori ale geniului nostru creator ,

în toate domeniile artei și industriei casnice....

Lenin și Mussolini ,Kemal și Hitler , au înțeles bine că triumful lor

este determinat nu atât de succesele momentane ale reformelor lor legislative

și administrative , ci de înnoirea sufletească a noilor generații. [-----]

Luliu Pascu / 31 dec.'34

30.) Victor Iamandi , precizări la discursul de la Mesaj (17 dec.'34) , 22 ian.'35

/ Campania " *Universului* " : acuzare de *lès națiune* /

AI.Popescu-Necșeuști (PNL-1),. **CCGiurescu** (PNL-2) - replică , intervenții (DAD, MO 21, șed. din 22 ian.1935 , p. 496- 510)

[LD : scandalul dinaintea sărbătorilor , continuă . Pe banca ministerială, nu mai era nimeni . Iamandi are avantajul de a dispune de tribuna parlamentului la discreție.

Și-l folosește din plin. Înălătură, rând pe rând , toate acuzațiile ce i s-au adus.

Mâhnit, jignit, dar ofensiv, Iamandi recapitulează , pe bază de documente, aportul lui la lupta democratică și națională .

O face evocând momente semnificative, cu citări masive din discursurile proprii ,

încât, față de discursul din 17 dec. , acest nou discurs este și o autobiografie politică , și o trecere în revistă a concepției și realizărilor PNL în chestiunea națională.

În parlament sunt "detractorii" - Popescu-Necșești , CCGiurescu - , dar și Maniu , venit din autoexilul de la Bădăcin]

[LD : este foarte adevărat că adversarii îl puteau ataca pe Iamandi pe diverse teme, dar nici într-un caz pe tema apărării românismului ! Din acest p.d.v. , campania de calomnii contra lui , a fost de o evidentă rea credință .]

Doc.integral - fișier Naționalism III

Supratitluri, semne , sublinieri colorări -LD

Vict.Iamandi :

/ Discursul din 17 dec.'34 / Calomniile " Universului" /

/ Orașele Ardealului / Cultul pentru Ardeal /

/ Minoritățile / " Continuitatea etnică " /

/ Tendințele iredentiste ale conducătorilor minoritari /

/ "Psihoza" naționalismului exclusivist/

/ Colaborarea cu partidele minoritare /

/ Afirmarea ca națiune suverană /

/ Implicarea lui în lupta națională : 1922- 1934 /

/ Discursul din 17 dec.'34 /

/Spovedanie : ucenicie ; formarea intelectual- politică : Xenopol, Iorga, Mărzescu, ICBrătianu /

/ Discursul din 17 dec.'34 /

Al.Popescu -Necșești :

/ Replică la discursul lui Iamandi : 17 dec.'34 ; 22 ian.'35 /

/ Reacția prof.de istorie : Iorga,Lupaș, Șt. Ciobanu, Tafrali /

/ Reacția politicineilor, a presei /

/ " Psihoză naționalistă " ? Acțiunea patriotică a " Universului" /

/ Minoritățile : greșelile lui Iamandi /

/Disocierea PNL și a guv.de Iamandi /

[Replica lui s-a vrut o punere la punct , o nouă încredințare a lui Iamandi, în aplauzele opoziției , dar , mai ales , a georgiștilor.

O mostră de pătimășă pornire, de ironie , de speculație și umilire a ministrului Iamandi.

S-a jucat cu cuvintele, a citat trunchiat , i-a făcut proces de intenție, invocând păreriile unor istorici și oameni politici , numai pentru a demonstra că Iamandi a făcut o greșeală impardonabilă, că este un trădător !

Un exemplu de campanie calomnioasă a " *Universului*" - reușită altfel ! - cu mize politice interpartidiste ,sub pretextul apărării intereselor naționale.

Din păcate, atunci, atât de pe banca ministerială - goală ! - cât și din majoritate , nu s-a găsit nici o voce care să-l pună la punct pe Necșești.

Iamandi a rămas singur !

Totul la Necșești se transformă într-o luptă personală, având drept țintă pe Iamandi, care trebuia " executat" .

Pe un alt plan , dar cu aceeași metodă, și Iamandi uzase de aceleași metode când îl " executase" pe George Brătianu.

S-ar putea să fi fost de conivență cu " bătrânii liberali" .]

[LD : de totală rea credință. Dar vorbele lui au avut și vor avea efect !

Ori ca apărător al acțiunii *Ligii antirevizioniste* inițiate de " *Universul*" ,

ori ca apărător al lozincile naționaliste lansate , la concurență, de liberalii georgiști,

acest Popescu-Necșești pune gaz pe foc, la campania de *l'es națiune* atribuită lui Iamandi.

În aceeași formulă cu care procedaseră georgiștii cu Duca.

Nu cred că exagerez. Nici în comparație , nici în ce privește răzbunarea legionară din 1940 .]

CCGiurescu :

/ Răspunderea lui Iamandi / Răspunderea guvernului /

/ Orașele din Ardeal / Româizarea orașelor /

/ " Continuitate istorică " la minorități ? ! / Singura continuitate : românească /

/Reacțiile Budapestei la discursul lui Iamandi /

/ " Psihoza naționalistă ? " Luptă națională /

[LD : nenorocită misiune și-a asumat Giurescu și în cazul lui Duca , și în cazul lui Iamandi_ Va trebui să tratez aceste episoade în lumina întâmplărilor din 1933, din 1934 și din 1940. Trebuie că ura lui Giurescu față de Iamandi a depășit animozitatea personală, că el și-a avut partea lui de vină la prăpastia săpată între George Brătianu și ceilalți Brătieni, că , de fapt, lui nu i-ar fi convenit revenirea în PNL , ș.a.,ș.a. Dar asta pentru 1934 ! Pentru că , acești doi oameni, se vor despărți de partidele pe care le susțin și apără în 1934, și se vor alătura regimului carlist, pe care , amândoi, îl vor sluji cu abnegație.]

[LD sunt absolut stupefiată vechimea lui Giurescu, de purecarea unor termeni din discursul lui Iamandi, care vorbise de *continuitatea* ungarilor și sașilor , din unghiul vechimii așezării lor, ca populații ce nu puteau fi alungate fără să conteste continuitatea și vechimea românilor . Dar și mai stupefiată sunt de lipsa de reacție a colegilor lui Iamandi. Să fi fost în locul lui îmi dădeam demisia și-i părăseam !]

Giurescu îl prinde în șah pe Iamandi, pe o problemă : în circumstanțele date, presa Budapestei a exploatat copios incidentul din Parlamentul român , pe subiectul minorităților din Ardeal. Cu atât mai mult cu cât Ungaria fusese pusă la punct de Titulescu Poate asta a și amplificat atât de grav învinovățirea lui Iamandi ; poate asta a determinat pe Tătărașcu să meargă la Cluj , pe 27 decembrie, să țină acea întrunire națională . Indiferent de explicații, este clar că Iamandi devine victima unei campanii de presă concertată de " Universul " ; că în spatele acțiunii s-au aflat și georgiștii ; că... unii au căzut în plasa " Universului " și că guvernul ... a ezitat să-l apere .]

[LD : foarte interesant ! semnez că pe parcursul acestei lungi dispute , PNL , cu o singură scurtă intervenție a lui Maniu , nu s-a manifestat deloc. Să fi fost un semn de înțelepciune ? Să fi fost o solidaritate tacită cu pozițiile PNL ? Să fi fost satisfăcuți de hărțuiala lui Necșești și Giurescu ?]

Iamandi / Popescu -Necșești / CCGiurescu / 22 ian.'34

31.a) N.Porsena , *Numerus clausus* , 8 mart.'35

(Rev, " Parlamentul românesc " , an VI, nr. 165, 8 mart.'35, p 17)

Problema *numărului proporțional* al minorităților în carierele publice sau private , problemă agitată pentru întâia oară de studenți și trecută apoi în programele partidelor naționaliste de extremă dreapta , își face evoluția naturală , servind astăzi drept palladium foștilor prim-miniștri și șefi de partide de guvernământ.

" De astă dată , chestiunea a ieșit din faza sa " *huliganică* " și, raliind în jurul steagului ei *Barourile* din țară, e pe cale de a cuceri opinia publică și de a deveni un *imperativ național*. " Partidele care astăzi se leapădă de *numerus clausus* ca de o lepră, se vor precipita mâine să arboreze acest program , ca să mai poată dobândi un vot în majoritatea națională dezmeticită de premergătorii ei de ieri și de azi.

" Este *numerus clausus* o idee *înapoiată , barbară , anti-constituțională și călcătoare de tratate ?*

" Aceste preținse obstacole sunt inventante de adversarii interesați sau salariați ai *Proporționalei* , adversari care se prăpădesc de dragul intereselor naționale , dar... nu-i lasă *Tratatele de pace*, și Constituția . Dragii de ei !

Tratatele de pace !? ...

" *Tratatele de pace* ne obligă la atât de puțin , *încât* toate *concesiunile* , unele deadreptul stupide, făcute în favoarea minorităților , au fost doar *acte de generozitate din partea Statului român*. *Tratatele* ne obligă doar la conservarea limbii naționale a minorităților din Ardeal , în școlile și bisericile comunelor cu majorități minoritare . Atât .

" De unde dar obligația pentru națiunea dominantă (într-o fază evident mai primitivă și mai patriarhală de civilizație , deci într-o mai slabă poziție de apărare) de a îngădui străinilor de limbă și de aspirații să se strecoare , prin alegerea de profesii și , prin solidaritatea lor vrăjmașe , la locurile de conducere , în toate posturile publice și meseriile private ?

Pentru ca să susție cineva aberația unei asemenea obligații prin tratate , trebuie să fie numai minoritar interesat în cauză .

" Dar chiar dacă tratatele ne-ar obliga , am fi oare datori să ne sinucidem ca neam , numai ca să împănăm intelectualitatea țării cu Gomboși sau Rosenbergi ?

Constituția ?! ...

" Obiecția anti- constituționalității pare a avea , însă , o justificare mai cu temei . În adevăr , Constituția zice că orice român , indiferent de origine etnică și religia sa , este egal îndreptățit la drepturile civile și politice .

Prin urmare , nu poate fi împiedicat românul minoritar să îmbrățișeze o carieră , neatârnat de forța sa numerică în stat .

Dar argumentul e ușor retorcat ; e elementar !

Cum și românul majoritar are același drept , devine inevitabil conflictul de realizare a acelorași drepturi între românii majoritari și minoritari .

Reglementarea acestui conflict de fapt , de care Constituția nu face nici o vorbire , este incontestabil de competența legilor ordinare ; firește , în respectul unei justiții cât mai absolute .

Proportia !

Or , ce sistem poate fi mai just , mai legitim , mai echitabil și mai moral ,

decât acela de a face să participe toate neamurile ce locuiesc acest pământ , la viața economică și sufletească a Statului , în proporție exactă cu numărul lor ?

Rasa ?!...

" Fiindcă s-a vorbit , pe toate gamele rânjetului și a crelii , de origina străină a unor români majoritari , e necesar să punem la punct această insinuaare .

Astăzi nu mai e nimeni atât de naiv să așeze chestiunea raselor pure , cu sânge sută la sută etnic și național .

E o aberație de care se cramponează tocmai presa " umanitaristă" , ca să combată "*numerus clausus*"

Nu origina părinților individului îl clasează în sânul uneia sau alteia dintre națiuni , ci voința lui , felul lui de a se considera național .

Este român cine se consideră el singur român ,

nevrând să știe de nici un al neam

decât cel românesc .

Minoritarii ?! ..

" Se poate afirma același lucru despre Gombos și Rosenberg ? A ferit Dumnezeu !

Aceștia sunt românii cu două patrii :

România , pentru interese și drepturi , și țara de origine , pentru sentimente și îndatoriri .

Nici Gombos , nici Rosenberg nu va tresări de mândrie națională

la comemorarea bătăliei de la Mărășești .

Ungurul își va simți ochii umezindu-i-se - și e firesc - la auzul lui Rakoczi -marș ,

iar evreul pământean și umanitarist , românul Rosenberg , al cărui secretar , funcționari , dactilografă , avocat , doctor , furnizori , sunt toți "*pământeni*" ,

(Românii fiind buni doar să-i măture scările)

Rosenberg , născut , trăit și îmbogățit în România , va cunoaște pe de rost Talmudul și va sărbători cu emoție patriotică numai plantarea măslinilor în Palestina .

Numerus clausus ?...

Acesta e adevărul , principal .

Numerus clausus rezolvă el marasmul economic al societății actuale ?

Se poate el aplica în fapt ?

La amândouă întrebările , răspunsul este categoric nu "
N.Porsena / 8 mart.'35

31.b) Al.Cantacuzino, Opere Complete, Colecția " Omul Nou " , 1990

Românul de mâine, apr. 1935

Raport la Congresul General Studențesc de la Craiova (p. 101- 125)

[LD Cele două Rapoarte susținute de Cantacuzino la Congresele studențești (1935, Craiova ; 1936 -Tg.Mureș) , la inițiativa studenților legionari au apărut într-o broșură (în martie 1937) :Ele sunt cuprinse ,deci, în volumul

La Craiova, Cantacuzino face un cutremurător inventar de trăsături nefaste ale firii românești, amintind secularele sale umilințe și depistând toate atavicile boli și amprente, folosind parcă toate epitetele existente într-un vocabular imaginar al decăderii : *laș, fricos, sclav, moleșit, viclean, lingușitor, trădător, tolerant, ș.a. ș.a. ...* cca 100 de expresii caracterizante (numărate de mine)...

[LD : atenție la împingerea "tradiției" cu peste 300 de ani în urmă , numai pentru a nu recunoaște vreun merit înaintașilor;

atenție la negarea iconoclastă a calităților și meritelor generațiilor care au făcut România modernă, independentă și întregită ;

atenție la anularea a 3 secole de istorie, numai pentru ca , în acest "deșert" să poată fi plasată acțiunea, gândul și fapta Legiunii .

Poate în această viziune stă , de fapt, dramatismul mișcării, tragedia Gărzii de Fer , care a vrut ca renașterea națională să înceapă de la ea .

Sosise "ceasul" , se născuse "omul predestinat" , apăruse "Legiunea" care

își asuma să vindece și să făurească omul de mâine, omul nou , românul legionar .

Mi-i imaginez aeeva pe Codreanu -Moța - Cantacuzino - Marin - ș.a. ș.a.

discutând și plănuiind cum să facă această operă de educație...

Totul se leagă ... Totul capătă explicație ... Totul pare o dramă istorică....

Dar "ceva" , totuși... îmi scapă....] Subtitluri LD :

/ Ceasul reînvierii naționale

/ România legionară : omul legionar

/ Clasa dirigentă românească

/ Visul legionar : *Eul românesc*

/ Lepra trădării - pe rug !

/ Mistica legionară - bază a personalității

/ Răzbunarea legionară

Al.Cantacuzino / apr.'35

[Ceasul reînvierii naționale]

"Sunt chemat să vă fac un raport despre românul nou, despre românul de mâine.

În zămisirea unei făpturi omenești superioare, eu cred că întâietatea , preeminența, aparține sufletului și numai apoi vin influențele biologice.

" Omul nou trăește întâi creat în vis, trebuiește visat. Aceste vis este uneori o revelație dumnezeiască .Eu cred că la începutul creației unei făpturi de om, este viziunea profetică , este visul unui om excepțional, a unui om mare, este imaginea ce și-o închipuie omul mare despre făptura omenească , trăind pe linia vremurilor.

Natura sufletului imitează creația imaginară. Lumea sufletului are nevoie de ficțiune.

Mii de tineri s-au sinucis fiindcă Goethe a socotit nimerit să pună sfârșit zilelor lui Werther.

Gândiți-vă ce datorăm viziunilor lui Christos , și ce datorăm închipuirilor lui Cezar .

Dimensiunile vieții trăite de Napoleon s-au răsfrânt și au dominat covârșitor asupra spiritului european , de-a lungul secolului al XIX-lea.

Încă acum, atracția gloriei și strălucirii asupra firii franțuzești ,

este moștenirea gustului de panaș al grenadierilor din marile lupte napoleoniene.

" La fel va fi să stăruie , în viitor, în simțirea românească a românului de mâine , mândria cucerită și oțelită în luptele generației noastre pentru învierea națională

[----- creația lumii romane; virulența spiritului roman-----]

"Deci, e bine, dar nu e necesar, să fim cât mai numeroși spre a înstăpâni în nația românească o spiritualitate nouă. Necesară este ca spiritualitatea aceasta să aibă o sănătate, o vigoare, o virulență, superioară. Prin urmare, eu văd trei condiții pentru crearea românului de mâine :

1. Un om excepțional care să viseze profetic și să conceapă lucid românul de mâine, românul cerut de destinul Nației românești și să sădească în sufletele visului său, printr-un prozelitism de fapte, de pilde, de cuvântări.
2. O înmugurire, o eflorescență spirituală virulentă, în substanța românească.
3. Momente sociale de zbucium, de clocot, de cutremur.

"Am convingerea că toate aceste condiții se află în prezentul mediu românesc.

Eu cred, domnilor, că trăim în zile de răspântie ale geniului omenesc.

Prima cerință a timpului nostru este pretutindeni crearea unei făpturi noi de om.

Acum se vântură, de o parte rasele de stăpâni, de altă parte, rasele de robi.

Trăim vremuri de o minunată însemnătate,

când se topesc și se modelează noi suflete de națiuni

și se pregătesc rase și temperamente viitoare.

Trăim o epocă chinuită când se selecționează vietățile omenești menite să supraviețuiască în istorie.

Se disting deja în Europa câteva rase cu suflete împărătești, dominante.

Acestea sunt în Italia și Germania.

"Acum ne este dat să ne îndrumăm viitorul, fie spre o viață de stăpâni, fie spre un trai de robi.

Vrem să fim între ființele stăpânitoare ?

Atunci trebuie să începem asupra caracterului nostru, asupra sufletului și asupra obiceiurilor noastre, o supraveghere și o educație aspră și, totodată o neiertătoare chirurgie.

Ne așteaptă o operă dublă, una de vindecare și de curățenie, alta de creație.

"Domnilor, trebuie să meditați bine, și să înțelegeți că

orice binefaceri de program social, economic sau cultural, am voi să înfăptuim,

nici stăpânirea privilegiilor și încălcările politicianiste, nici înstăpânirea dreptății nemiloase

și a cinstei, nici o gospodărie cu drag de țară și de națiune,

nici unul din foloasele acestea, nu pot fi statornic întemeiate,

fără schimbarea a însăși firii românești.

Al.Cantacuzino / apr.'35

[România legionară : omul legionar]

"Ca să ctitorim o Românie legionară, trebuie să creăm mai întâi, românul legionar.

Își pun câțiva întrebarea dacă această operă creatoare a unei noi sensibilități românești, este o operă de regăsire a eului etnic românesc, sau de depășire a lui.

Problema aceasta nu e deloc ușoară.

Se întreține inutil asupra ei o ceartă stearpă și scolastică, o ceartă de cuvinte.

Eu cred, domnilor, că românul de mâine trebuie nu numai să-și regăsească firea sa românească de acum 300 de ani și să se mulțumească cu atât,

ci trebuie să vrea, totodată, și să se regăsească și să se întreacă.

Și în depășire este o limită : este limita naturii și este limita pielii.

Într-o fabulă cunoscută, broaca a vrut să se depășească, și s-a umflat până a crăpat.

Spiritul roman nu putea copia spiritul grec ! Spiritul german nu poate copia pe cel francez !

Un morcov sau o urzică nu va deveni ... garoafă !

"Cred că o creștere la voia întâmplării, necontrolată, desfrânată,

nu îndeplinește destinul omului românesc. [-----]

Românul de mâine, lăsat să fie un om al întâmplării, nu va fi omul menirilor românești.

[-----] Prin exerciții spirituale severe și flagelând toropeala sufletului românesc,

facem o operă de grădinarie, de plivire, de curățire a înrăurilor

care opresc o creștere optimă a făpturii de om românesc. [-----]

" Omul românesc de mâine trebuie să fie cu totul diferit de românul de astăzi.

Românul de mâine trebuie să aibă gustul și deprinderea existenței severe , dure , eroice , să aibă simțul eului colectiv și al binelui național , și , mai ales , să aibă cele două însușiri atât de zgomotos blestemate , să fie violent și să fie extremist .

Românul de mâine va avea conștiința că s-a născut spre a muri , pentru Nația lui.

"Istoria care a fost sorocită neamului nostru este încărcată de atâtea vremuri viforoase , iar sufletul românec este brăzdat și zbârcit de atâtea încercări , încât s-a obișnuit să primească în adâncul lui orice nouă amărăciune cu o atavică resemnare .

Din vremuri de demult , sub puhoiul străin , sub împilările unei stăpâniri venetice , românul a încovoiat spinarea și și-a înghițit durerea .

Sunt germeni de moliciune care s-au încuibat în nervii acestui Neam , sunt fermenți care descompun viața lui și infiltrează slăbiciunea în sângele românesc .

O blestată boală de sânge , un vierme atavic ,

paralizează nervii motori ai firii românești și oprește pornirile la luptă fățișă

pentru o viață mai bună și zvâcniturile de mândrie și de răscoală sufletească ale acestei Nații . Suferințele par a fi copleșit vitalitatea Neamului nostru .

În piepturile românești , tăciunile revoltei mocnește sub straturi groase de cenușă și zgură .

Rareori se mai aprinde câte o flacără și aceea , luați seama , este o flacără de ură .

Cantacuzino / apr.'35

" Trebuie deci , fără frică și fără șovăire , extirpate vechile moravuri cangrenoase și obiceiurile păcătoase care paralizează centrele nervoase ale personalității omenești .

Românul de azi are o fobie , o repulsiune bolnăvicioasă

față de orice opunere sau ciocnire mai violentă cu adversitățile vieții .

Această teamă de izbire , această alunecare spre facilitate , împing traiul românesc

de acum pe căile de minimă rezistență , pe căile piezișe și întortocheate care ocolesc obstacolele

, căile lingușelii , ale mișeilor din umbră , ale tranzacției ,

ale compromisurilor sufletești , ale târgurilor de conștiință

și ne târăște spre atitudinile de "sărut mâna" și de lichelism .

Cantacuzino / apr.'35

" Trebuie să sfârșim odată cu tradiția asiatică care cere răbdare de vite

și spinări încovoiate sub biciul stăpânirii .

Vrem să înlăturăm din amintirea sufletului românesc ,

imaginile care-l micșorează , imaginile debilitante și deprimante de încălcare , de strivire , de

împilări ale norodului românesc , imaginile ispravnicilor neomenoși ,

imaginile gloatelor pustiitoare turcești și căzăcești .

Să sfârșim odată cu resemnarea învinsului .

De vrem să fim învingători , să ne învingem întâi firea noastră de astăzi ,

atât de greu apăsată de seculare amintiri de robie și de servilism .

Prima noastră izbândă va fi să deșeptăm din amorteală Nația Românească .

Să găsim leacul năravurilor iobăgiei .

Trebuie ca românul să se simtă o dată , fie numai câteva zile , fie numai câteva ceasuri ,

stăpân asupra lui și peste cele ce-l înconjoară .

"Să nu credeți că rostesc aceste cuvinte al căror înțeles nu este săpat în adâncul simțirii

mele.Prinderea conștiinței de cetățean , prinderea încrederii

și a credinței în demnitatea de om , este marele câștig al unei revoluții .

Cred că numai astfel poate pieri acel complex de inferioritate , acel complex de robie ,

care copleșete firea românească .

Microbii de servilism și de neputință cari mănâncă vlaga sângelui românesc ,

nu pot fi arși decât de înalta temperatură , de clocotul fierbinte al unei revoluții .

Până acum , pasivitatea noastră și zborul timpului ne-au servit ,

s-ar putea zice că au luptat pentru noi . Românul s-a obișnuit să se lase în voia sorții .

Aceasta este o expresie specific românească , care nu poate fi tradusă într-o limbă străină .

Cantacuzino / apr.'35

[Clasa dirigentă românească]

"Acum , după ciocnirea crâncenă care a sfărâmat forțele marilor puteri cari ne împresurau , după

sângerosul război al întregirii Neamului, după năruirea întregului sistem a lumii de ieri, Națiunea română a scăpat de orice protectorat , de orice tutoret , de orice vaslitate impusă din afară.

Suntem la o răscruce. Pentru întâia oară în istoria românească ,
întreaga răspundere și îndreptarea detinului nostru
apasă numai și numai asupra noastră.

" Până ieri, aveam pretextul protectoratului asupra Rusiei, al Austro-ungariei, sau scuza suveranității turcești. Până ieri, invidiile reciproce ale marilor puteri , precum și ambiția , interesele și calculele lor , se îngrijau întrucâtva de situația noastră.

"Ne-am înălțat , și românul de mâine trebuie să știe a voi să fie singur în capul întreprinderii românești.

Pentru aceasta, prima cerință este o desprindere de trecutul apropiat .

Lucian Romer a scris despre noi : < Ce poate da o referință la trecut într-o țară care a fost timp de secole , o răsăditie de invazii , un mozaic de influențe dușmane, o țară a căror membre separate au fost supuse variațiilor unor culturi diferite, dacă nu opuse.>

Avem deci o slabă tradiție de morală , de caracter, de ținută și de valori de viață românească , și chiar această slabă tradiție trebuie să o căutăm dincolo de ultimii 300 de ani ai istoriei noastre .

" Nici una din figurile mari ale celor cari au muncit pentru a face România modernă, nu ne poate sluji drept model de om , pentru viața de mâine.

Nu ne pot inspira exemple pentru un trai legionar , nici viața lui Kogălniceanu, nici viața lui Maiorescu, nici viața lui Ion Brătianu deși le respectăm.

Acești oameni au simțit , totuși, românește.

Din contră, stăpânitorii noștri de acum, formează o clasă bicornică, nevolnică, înstrăinată, una din cele mai răufăcătoare din câte s-au perindat pe pământul țării noastre .

Marele lor păcat este artificialitatea , lipsa de receptivitate, față de efluviiile cerului și țărânei românești. Cu o sensibilitate gălăgioasă , ei au vibrat în deobște față de undele ce radiază principiile burgheze și capitaliste din Occident .

Ei nu au aplecat urechea la murmurul tainic al pământului părinte

Infirmitatea lor este deformațiunea cauzată de norme de judecată străine.

Consecința este pervertirea autenticității reflexelor românești ."

[-----]

Al.Cantacuzino / apr.'35

[Visul legionar : *Eul românesc*]

[LD : acest "*Eu românesc*" , căutat în episoadele sângeroase ale istoriei, constând din "reeducare" , smulgere de rădăcini și reîmplantare cu desconsiderarea contribuției generațiilor din ultimii 300 de ani...

Nici nu știu cum l-aș putea taxa...]

" Românul de mâine va avea o desăvârșită autonomie spirituală și autenticitate românească , în creier, în suflet și în simțire.

El se va simți pângărit ca de o trădare , dacă, împins de un nărav de sclav, se va lăsa oprit în ajutorarea și în mângâierea nevoilor și necazurilor românești, de ce vor spune mințile și autoritățile din străinătate.

Nu cred că se va găsi un Francez care să-și fi zis vreodată :

< Stai, nu milita pentru instaurarea unei autorități dictatoriale sau

aplicarea lui Numerus Clausus în Franța,

fiindcă acestea ar putea fi dezaprobată în România democratică ! >

"Avem deci să ne desprindem de moravurile și de influențele turcești, rusești, grecești, ungurești, franțuzești , de obiceiurile de gândire și de simțire ale străinilor.

Să ne cioplăm un eu al nostru, românesc, după visul legionar

și după modelurile ce le găsim dincolo de istoria ultimelor trei sute de ani

ale Neamului nostru. Găsim pildele necesare în viața lui Ștefan cel Mare ,

în viața lui Matei Basarab, în viața lui Mihai Viteazul , în viețile lui Horia, Cloșca și Crișan,

în viața lui Tudor Vladimirescu , în viața lui Avram Iancu.

Iar acest *eu românesc*, călit și modelat , atât prin încercările ce le înfruntăm , cât și prin biruința ce o vom cuceri, să slujească drept exemplar cârmuitor de existență pentru generațiile viitoare.

" Prima condiție pentru crearea *românului de mâine* este deci să pierdem *moravurile și obsesia traiului bătrânesc* de astăzi, și să vrem să învățăm existența de mâine.

Trebuie să ne liberăm de spectrul , de vedenia, trecutului apropiat , să ne desrădăcinăm , și apoi să ne replantăm viața și voința noastră de a trăi , în cerințele și impulsurile vremii noastre.

"În opera de reeducare sufletească ce ne este dată să împlinim, trebuie deci să creăm o nouă tradiție de simțire românească , pentru 500 de ani.

[-----]

" Să nu credeți că firea românului este molatecă și fleșcăită , prin predestinație . Plăeșii voinici și încrutați ai lui Ștefan cel Mare , cred că ar privi cu dispreț pe urmașii lor de astăzi, *abrutizați de alcool , de înșelăciuni, de boli trupești și sufletești.*

Cu substanța românească se întâmplă o poveste asemănătoare aceleia a bobului de grâu din mormântul lui Tut-Ank-Amon. Acest bob de grâu , scos la lumină după câteva mii de ani, a început să dea spic.

Românul mai păstrează în adâncurile lui , valențele românești acoperite de multe apucături și cusururi străine. Aceste valențe așteaptă numai un climat românesc , pentru a germina."
Al.Cantacuzino / apr.'35

[Lepra trădării - pe rug !]

[LD : este adevărată constatrea lui Cantacuzino. Numai că ea , dacă s-ar fi aplicat și ... actelor legionare - asasinarea lui Duca, a lui Iorga ș.a. - ar fi întregit tabloul înfricoșător al acestei trăsături românești]

" Românul de mâine va avea să se lepede de următoarele năravuri : *îngăduința, șmecheria, incorectitudinea, repulsiunea pentru efort, pasivitatea în reacțiuni, resemnarea, dorința de câștiguri lesnicioase, dorul după o viață tihnită,* în genere, calități burgheze .

" Toate aceste feluri de purtare micșorează sau chiar anihilează vigoarea revoluției naționale. Păziți-vă , camarazi , de aceste defecte , dar , mai cu seamă, vreau să strig , păziți-vă de lepra trădării.

Cu stigmatul rușinii în suflet , trebuie să admitem că cei mai vrednici eroi ai neamului românesc , au murit trădați.

Trădarea mănjește cele mai frumoase pagini din istoria nației românești.

Trădat a murit Mihael Viteazul, trădați au murit Horia , Cloșca și Crișan, trădat a murit Tudor Vladimirescu.

Gândiți-vă ce chin , ce sugrumătoare amărăciune au pățimit oamenii aceștia , cari dând totul pentru Nația lor , s-au văzut oprțiți în înfăptuirea marelui lor vis românesc, vânduți și îmbrânciți la moarte de Români.

Cu o tragică regularitate ,de câte ori nația românească a început să respire , a fost doborât prin trădare Românul care a îndrăznit să vrea și să trezească o suflare românească pe ogorul românesc.

Mă întreb dacă această vină a trădării , nu este greul păcat pe care îl ispășește de atâtea veacuri Nemul românesc. [-----]

Acum , în zilele noastre, trădarea a devenit o industrie rentabilă.

Se creiază pepinieră de trădători. Se cultivă cu premeditare și cu știință bacilul trădării , cum se cultivă ciperile cu gunoi. Mediul românesc de astăzi, spre rușinea noastră, încurajează și permite creșterea și propășirea trădătorilor.

Generația noastră are datoria să cauterizeze această bubă, iar cel ce poartă lepra trădării , va fi să fie ars pe rug."

Al.Cantacuzino / apr.'35

[Mistica legionară - bază a personalității]

[LD :lată o autocaracterizare de sorginte legionară, sinceră și fără menajamente : antiintelectualism, antiraționalism ; revelațiune și instinct ; certitudini teologice și naționaliste ; viață eroică : risc, aventură, realitățile sângelui, zvăcnituri infraconștiente ; performanțe fizice , muncă și disciplină ; ș.a.ș.a....

Acestea trebuiau cultivate în *Românul de mâine*.... Cu aceste explicații , se pot înțelege mult mai bine toate inițiativele Căpitanului din anii '35 - '37 : taberele , corpurile profesionale , comerțul , cantinele, pepiniera de copii, școala de primari și prefecti ș.a.]

" Lesnicia în succes, tentația îmbogățirii rezezi, atracția facilităților de trai, ușurința câștigului fără strădiniță, frivolitatea, deșertăciunea ambiantei sociale, au moleșit , au scăzut vitalitatea combativă a generației precedente.

"Dimpotrivă, greutățile economice, transformările sociale, cutremurul revoluționar , vor da o temperatură mai înaltă , mai febrilă , mai multă fierbere , mai mult foc, un puls mai activ, o mai vâjnoasă putere de lovire, *românului de mâine*.

El va fi , de sigur, mai puțin înclinat către echilibru, măsură în poftă și în convingeri.

El nu se va mai simți discipol al raționamentului cumpănit, geometric -elen.

Românul de mâine va fi , într-o oarecare măsură, antiraționalist.

"Întâietatea credinței , accepsiunea docilă a unor adevăruri primare,

imanente sau dovedite prin revelațiune și instinct,

o stare sufletească quasi - eclesiastică, pătrunsă de certitudini teologice și naționaliste, Aceste sentimente vor frâna mult acțiunea creerului , criticismului și raționalismului *Românului de mâine*.

O învinuire grea va apăsa asupra *intelectualismului* ;

aceea că cercetările rațiunii cât și predilecția pentru jocuri cerebrale , deseori fără rod, predispun la o viață tihnită , vătuită , capitonată , în fara intemperiiilor și pasiunilor românești .

Intelectualismul sterilizează curajul.

Numai suflarea mistice permite o viață eroică.

Oricum, este o observație deprimantă aceea care constată simultaneitatea dezvoltării *intelectualismului și lașității la oameni*.

" Din contra, chemarea către irațional, s-a dezvoltat odată cu verificarea facultăților și destoiniciilor fizice , cu plăcerea riscului, a aventurilor , a plenitudinii de viață , și a dărnicii de sine.

O aplecare către simplitate , către biruințele sportive, către realitățile sângelui ,

o chemare către operele de putere și de tărie ale naturii omenești ,

către zvăcniturile infraconștiente din adâncul uman ,

acestea vor fi atribute constitutive ale personalității *Românului de mâine*.

"Românul de mâine va mai trebui să piardă simțul respectabilității

legat de bogăția individuală. Respectabil va fi nu cel bogat , dar cel folositor neamului său.

George Sorel scria încă înainte de război

: < Frica de sărăcie care stăpânește clasele cultivate,

este cea mai rea dintre bolile morale de cari suferă civilizația contimporană . >

[-----]

Munca nu va mai fi o silnicie degradantă , ci o silință care înnobilează.

Românul de mâine va avea simțul colectivității , un simț viguros al eului colectiv.

[-----]

Activitatea sa va fi , oarecum mecanizată , înjghebată în colectivitatea națională, ca într-o uzină. [-----]

Pentru românul de mâine, fericirea individuală va apare ca o idee învechită ,

iar goana după câștiguri va apare ca un atentat la binele și la unitatea colectivă.

[-----]

Să rezumăm. Sentimentele cari vor trebui cultivate în *Românul de mâine* sunt :

intransigența, tenacitatea, mândria, violența, vitejia, ambițiunea, cinstea excesivă,

dragul muncii, rigiditatea, voința puterii, voința de afirmare, încrederea în sine,

simțul demnității de om, intoleranța, creștinismul și antijudaismul.

[-----] Acestea sunt însușiri de adaptare la stările de astăzi,

Înșușiri vitale pentru salvarea existenței românești .

Românul de mâine va fi aliberal.

Românul de mâine va fi intolerant față de el însăși , față de orice slăbiciune ,
față de oricine, prieten, rudă sau chiar Domnitor.

Românul de mâine va fi un bun creștin , mai credincios , mai practicant,
decât românul de astăzi.

Românul de mâine va fi antisemit și dușman neșovăelnic al păcatelor spiritului judaic.

Bineînțeles, aceste transformări sufletești urmează să se desăvârșească
odată cu renașterea fizică a neamului românesc, și
cu reclădirea întregii societăți românești pe temeuri legionare .

[-----]

Al.Cantacuzino / apr.'35

[Răzbunarea legionară]

Românul de mâine va avea două calități : va fi recunoscător și va fi răzbunător.

Amintiți-vă, domnilor , el va fi nemilos.

Românul de mâine va fi răzbunător al celor 9 morminte astăzi așa hulite ,
și recunoscător martirajului ce l-au îndurat atâtea mii de luptători, tineri creștini naționaliști ,
pentru vina de a fi visat învierea Nației românești. [-----]

"Mulți mă vor acuza că fac apologia înapoierii la animalitate și la barbarie,
că vreau să trezesc patimi ptimitive, instinctive , bestiale ,
de mult sugrumate de civilizație.

Mă vor învinui că predic distrugerea întregului echilibru sufletesc și rațional
creat de cultura burgheză.

Este adevărat că repudiez cea mai mare parte a aportului de cultură
care a fost băgat pe gâtul Nației românești de mai multe sute de ani.

Repudiez , mai cu seamă, genul de morală sintetizat în următoarea frază a lui Platon ,
care reprezintă preceptul unor societăți prea înstărite ,
de exemplu al societății franceze și engleze, burgheze de azi :

< În primul rang al virtuților este moderatia și cumpătarea,
curajul nu vine decât după. >

Acest gen de morală îl resping în deosebi pentru generația noastră
și pentru timpul ce suntem chemați a-l trăi. [-----]

Ceea ce trebuie să ne mistuie sufletul în fiecare clipă ,
este dacă învierea românească se va săvârși.

Această înviere românească s-ar putea întâmpla să se împlinescă mai în depărtare,
după înfrângerea străduințelor multora dintre noi. [-----]

Să nu credeți că nu vor răzbi până la generațiile viitoare și nu vor fi mpărtașite de ele, exemplele
noastre de viață dezinteresată și vitejească, asăirațiunile noastre de învoire și hotărârea noastră
de a mântui păcătoșenia noastră de astăzi. [-----]

Fiți siguri că ei se vor pleca cu smerenie asupra mormintelor luptătorilor noștri naționaliști
și vor lua de acolo lecțiile cari îi vor duce la izbândă.

Eu nu cunosc în istorie jertfă fără rod. [-----]

Porunca generației noastre este să trăim o tensiune extremă, o tensiune excepțională
de viață, o hipersforțare de voință și de energie, spre a crea o nouă tradiție de existență
românească și a înălța acest Neam la rangul de mare putere în Ruropa.

" Cu violență și cu extremism să ne înfăptuim menirea
de a ridica Națiunea românească în rândul raselor stăpânitoare .

Altminteri [-----] urmașilor noștri le vom lăsa o moștenire pe care o vom blestema ,
deoarece vor îndura umulintele amare sortite unei nații inferioare.

Alxandru Cantacuzino /Congr.Craiova /apr.1935

Vacanța parlamentară

* Nota Poliției : Traian Cotigă - Al.Vaida Voevod - CZCodreanu , 3 mai.'35

(Arhiva ISISP, Fond V , dosar 227 , f 1)

Direcția generală a Poliției.

Notă. 3 mai 1935, nr. 1680

Traian Cotigă va organiza manifestația din Capitală pentru primirea lui Vaida.

Ca președ. al " Uniunii studențești" , se va prezenta la Cluj, dlui Vaida , care vrea să-l întâlnească.

Cu această ocazie , Tr.Cotigă va obține din partea " Frontului Românesc "

ceva fonduri pentru organizarea manifestației studențești din București , cu ocazia sosirii lui Vaida

. Intimii lui Cotigă afirmă că ar fi și purtătorul unei scrisori

trimisă de CZCodreanu lui Vaida Voevod, al cărui conținut nici Cotigă nu-l știe.

Între legionari se știe doar că CZCodreanu îl asigură pe Vaida de sprijinul Gărzii de Fier.

Notă / 3 mai .'35

32.) PNȚ - bătălia surdă dintre șefi / Maniu -Vaida ; Mihalache -Lupu /24 iun.'35

(Rev." Parlamentul românesc " :"Început de vacanță" , VI, 176, 24 iun.'35, p.1.)

PNȚ continuă să fie în plină ebuliție a cadrelor și chiar a șefilor.

E clar că I.Mihalache nu-i singurul șef !

Între Vaida-Tilea și Maniu , ca și între Mihalache-Lupu și ceilalți șefi regionali , spirituali sau electorali, se desfășoară o luptă aprigă.

Pentru cine cunoaște pe român, toată zarva politică din ultima vreme ,

nu a însemnat decât un ultim efort de conștiință sau de ambiție ,

în pragul unei vacanțe care, vai, nu este guvernamentală , ci pur estivală!

* * *

Nu se schimbă la noi prea ușor o echipă atât de comodă .[Tătăărăscu?]

Oricât de ușurată ar fi conducerea noastră cea reală [Carol ?] ,

oricât de neserioși ar fi oamenii noștri , frunțașii noștri politici,

treburile care merg , așa cum merg, mai pot să meargă încă.

Românul nostru este dispus să suporte la infinit orice " noutate" , fie ea veche , de când societatea omenească.

De ce și-ar mai surmena meningele naivii care își închipuiesc

că lucrurile vor lua forma ideilor platoniene sau popesciene ,

când ele nu fac alta decât ceea ce însăși natura le învață ?!

* * *

Singuri șefii politici se cred obligați să officieze într-un ritual

care e însăși rațiunea lor de a fi .

Dovada a făcut-o dr Lupu , din moment ce a renunțat la o șefie obositoare .

D-sa este sportiv și , în această ipostază , înțelege să facă și politică.

Chiar și dl Iuliu Maniu , face, în felul d-sale, un sport de mare artă, numai pentru cei puțini,

și începe să se declare public un izolat , deși Blajul și experiența l-au învățat că ,

pe două planuri spațial suprapuse , pot circula cu egală viteză și chiar în sens invers,

aceleași idei , în dimensiunea a patra, și ele pot da rezultatul unic.

* * *

Cel mai bătăios , mai programatic și mai convins , e fără îndoială,

șeful marelui partid național-țărănesc , d.Ion Mihalache .

D-sa e atât de convins că va obține rezultatul dorit , în linie dreaptă , [puterea !]

fie chiar și cu 200.000 de participanți la viitoarea întrunire de la București ,

și ești nevoit să recunoști că omul acesta politic , realizat în chip revoluționar -electoral,

aduce o ținută mândră și constantă , între lanurile de trestie mlădioasă

din bătaia atâtor vânturi mai mult sau mai puțin discrete.
Nu i se poate contesta d-lui Ion Mihalache crezul firesc
și consecvența mai puțin firească ,după cum nici posesiunea pasionată a unui adevărat cult
pentru acea [țărani] din masa cărora s-a săltat la suprafață ,
și pentru care a înțeles să lupte , să triumfe și e gata să moară .
Un exemplu ca a d-lui Ion Mihalache e deadreptul reconfortant .
(O , ce departe ești d-le Vaida , cu Tilea , cu Mirto , sau cu Axenfeld ,
de masivitatea această simplă și copleșitoare prin măreața ei duiosie !)
Nu degeaba s-a putut impune omul acesta maselor și d-lui Maniu și partidului ,
ba până și " marelui " Titulescu , într-un unghi anumit .
* * *

Și totuși , vacanța care bate la ușă ,
face inutilă ridicarea năvalnică a forțelor național-țărăniște .
Cât prisos de forțe trebuie să existe în adevăr , dacă un șef iscusit ca d.Mihalache
își poate permite luxul să le irosească de-a surda , în miez de vară . [**congresul PNT**]
Dar efectul va fi , totuși , real .
Intimidarea atâtor cutezanțe riscate , va opera .
Oștile vor fi comparate și , ca după orice manevră reușită ,
pactul va ieși nesilit , ca la soroc natural .
* * *

Vacanța aceasta ne-ar putea , însă , și celor mulți și neânregimentați ,
o nădejde , dacă nu o satisfacție : să vedem cel puțin pe șefi și pe " ideologii politici "
mai puțin apți pentru o atitudine , mai hotărâți pentru o idee , mai capabili de o jertfă .
Prea ne-ar umple de scârbă să-i revedem la toamna care va coace fructele dar și bubele , lihnii
și gata la orice , pentru un dispreț ieftin , urmat de un picior de onagru sau colun ! "
Atmosfera de vacanță... / 24 iun.'35

**** Nota Poliției : Vaida -CZCodreanu / Vaida -Argetoianu / despre Elena Lupescu , 7 iul.'35**

(Arhiva ISISP , Fond V , dosar 226 , f.4)

Notă , 7 iul.'35

Întrevederi Vaida - CZCodreanu ; Vaida -Argetoianu , despre care se spune
că ar fi discutat și despre d-na Elena Lupescu .

- CZCodreanu ar fi afirmat că Elena Lupescu trebuie trimisă peste graniță ,
pentru prestigiul și siguranța regelui ;

El crede că trebuie readusă MSRegina Elena , ca să se reconcilieze cu Regele .

- Vaida ar fi respins acest p.d.v. , considerând că partidele politice nu au dreptul
de a impieta viața personală a Suveranului .

-Vaida a comunicat lui C.Argetoianu , părerea lui CZCodreanu .

Ambii au căzut de acord că nimeni nu trebuie să se amestece în viața particulară a MSR

Când MSR Carol s-a întors în 1930 , s-a încercat reconcilierea cu MSR Elena .

Dar ... nu s-a putut , și , la scurt timp , s-a pronunțat divorțul .

Partidele politice , mai ales Garda de Fier , au supralicitat rolul jucat de d-na Lupescu
în aceasta . Garda de Fier a luat această poziție , fiind finanțată de afară .

Ea și-a luat drept țintă pe " evreica " Lupescu , pentru a agita opinia contra Dinastiei .

D-na Lupescu trăește modest , nu se amestecă în viața publică .

" Povești " - că se amestecă ! Merge des în străinătate , la vila ei din Fountainbleau sau pe
Riviera franceză . Are o soră la Viena .

Notă / 7 iul.'35

***** Manifest PCR , / la aniversarea Restaurației lui Carol II / iunie '35**

Grăește către voi Partidul Comunist din România .

(Arhiva ISISP , cota A XIX- 17 , inv. nr 806)

[LD : Sublinierile, supratitlurile, scrisul cu roșu, îmi aparțin]

Carol II ...

" În acea zi, complotul câtorva militari aventurieri și al șefilor PNȚ în frunte cu Maniu, împinși de graba pregătirii unui război contra Sovietelor, a adus în țară pe ascuns și a așezat pe tron prin surprindere pe dușmanul de moarte al poporului român, biciul popoarelor subjugate din România , marele capitalist, om de afaceri și moșier , capul fascismului român, matadorul ațățărilor războinice contrarevoluționare , pe Carol al II-lea de Hohenzolern.

Partidele politice ...

" Capitaliștii și moșierii din România, s-au strâns repede în jurul tânărului șef al monarhiei. Toate partidele burgheze au înțeles prețul monarhului , ca instrument și cap al fascizării țării, ca mască a propriilor lor uneltiri reacționare și ca campion consecvent al cruciadei antisovietice .

Social-democrații ...

" Șefii social-democrați au aprobat zgomotos revenirea lui, s-au grăbit să-l primească în instituțiile plătite cu bani muncitorești, să-l proclame " rege democrat" , și să-și publice fără rușine pozele întâlnirilor cu călăul poporului.

Partidul Comunist ...

" Singur PCR a dat alarma în 1930, și n-a încetat să demaște rolul sugătorului de sânge de pe tron, a fascistului războinic hohenzolleresc.[-----]

Guvernele, partidele...

" Regele și-a inaugurat activitatea prin lovituri (Iorga -Argetoianu) contra resturilor democrației parlamentare, prin închegarea elementelor reacționare în partidele burgheze (George Brătianu, Grupa H, Vaida). El susține Garda de Fier, el a patronat asasinarea lui Duca, el ține la foc " cazanul satanei" , adică amenințarea incontinuuă a gheenei fasciste contra poporului muncitor .[-----]

Fascizarea României ...

" Sub "înaltul" lui patronaj , s-au desfășurat dezgustătoarele ațățări războinice contra Uniunii Sovietice , pentru care masele au plătit miliardele Skodei. El completează azi zilnic cu căpeteniile cele mai reacționare și imperialiste ale burgheziei române, pentru schimbarea fascistă a constituției, introducerea pedepsei cu moartea pentru popor, înscăunarea fățușă a dictaturii militaro-fasciste sângeroase [-----] pentru aruncarea României în orbita aventurilor de război hitleriste contra Uniunii Sovietice ! [-----]

Manifest PCR / iun.'35

33.) PSD și *Frontul Popular Antifascist* , 4 sept.'35

Hotărârile C.Ex. al partidului din 4 sept.'35

(" Lumea Nouă, an.XXIX, nr. 36 , 8 sept.'35)

La ședința comitetului executiv ținută miercuri, 4 crt.,

s-a discutat pe larg problema Frontului popular.

După ce au luat cuvântul tov-ii Ilie Moscovici, I.Fluerăș, T.Rosnovan Romulus Dan, Lotar Rădăceanu , ș.a. , Comitetul Executiv a hotărât , în unanimitate, ca partidul să continue a activa pentru concentrarea forțelor partidelor democratice , într-un front democratic , pentru a crea astfel un factor politic capabil să ducă cât mai eficace lupta pentru apărarea democrației și satisfacerea revendicărilor imediate ale maselor muncitoare .

În ce privește formula *Frontului Popular* , ce se discută actualmente ,

Comitetul Executiv a constatat că ea este pe cale de a fi complet compromisă

și ratată, prin încercarea elementelor de extremă stânga

de a organiza un *Front popular* în afară de partide,

ca o camuflare a partidului comunist ,

după modelul faimoaselor *Ligi și Comitete contra terorii antifasciste* , etc etc.

" Partidul social-democrat este în mod hotărât
contra acestei falsificări grosolane a sensului Frontului democratic
și obligă toate organizațiile sale să ducă în această privință o energică acțiune de luminare ,
accentuându-se că un adevărat Front popular nu este posibil
decât între partidele constituite [LD : legal constituite] cum e , cazul în Franța.
Adeziunile izolate ale membrilor organizațiilor, nu sunt permise. " [-----]
PSD / 4 sept.'35

34.) CC al PCR către CC Ex al PSD / Frontul Popular Antifascist / 1 nov.'35

Stimați tovarăși ,
(Arhiva ISISP, cota A XIX- 23)
CC al PCR / 1 nov.'35

▣ **Situația internațională**

" Războiul din Africa amenunță să se transforme cu pași repezi într-un război mondial._
Un bloc imperialist fascist central european , sub comanda Germaniei hitleriste,
e în grabnică formație. La acesta e vorba să participe toți vecinii fasciști ai României : Polonia,
Ungaria, Bulgaria. El merge mână-n mână cu Japonia militaristă ,
care rupe zilnic câte o bucată din trupul Chinei . Cum se vede, aventura nussoliniană
a încurajat și dezlănțuit puterile militarismului fascist în toată lumea.

" Deși ținta mărturisită a planurilor războinice ale blocului fascist este Uniunea Sovietică ,
totuși obiect imediat de atac vor fi țările mici , popoarele slabe învecinate .

Semnalul l-a dat fascismul italian , atăcând independența Abisiniei.

Vai de lituanieni , vai de cehi, vai de români, dacă nu vor ști să se asigure din vreme
contra fascismului cotropitor. Nu numai soarta proletariatului și țărăniei ,
dar existența și neatárnarea întregului popor român sânt amenințate.

Sânt amenințate naționalitățile asuprite din România , pentru a căror libertate,
noi, comuniștii , am luptat totdeauna , dar care astăzi sunt periclitate
de o " eliberare " ca aceea a Saar-ului german căzut sub secure fascistă.

CC al PCR / 1 nov.'35

▣ **Politică externă a României**

▣ **Fascizarea României**

[LD : nu cred că are rost să comentez citatul . Cel mai bine este să fie dat , pentru că acum se
poate da în întregime, netrunchiat și scos din context.

Cel mult, ar trebui să explic "tehnica" istoriografiei comuniste privind folosirea acestor citate ,
pentru a sublinia poziția "patriotică" sau "antifascistă" a comuniștilor .]

" Vărfurile reacționare ale finanței și boierimii române,

în frunte cu partidele Goga-Cuza , Vaida,

încurajate de guvernul Tătărescu și de camarilă,

duc o politică fățișă de trădare de patrie , urmăresc (pentru realizarea dictaturii interne)
supunerea României sub dictatura hitleristă-hortistă.

" Ele vor prelungirea alianței militare anti-sovietice cu Polonia ,

apropierea economică , politică și militară de Germania.

Ele sunt gata să vândă independența țării, ființa națională a poporului nostru ,

sunt gata să ducă țara la o aventură războinică contra -revoluționară

împotriva Uniunii Sovietice , pentru a-și realiza planurile lor interne :

introducerea fascismului în România ,

îngenuncherea bestială prin foc și sânge a poporului român, dornic de libertate și viață

mai bună , răstignirea de vii a națiunilor asuprite din România .

Astfel cred fasciștii români că vor putea organiza jefuirea și înfometarea poporului

pus cu capul sub secure pentru a garanta miliardele financiarilor și ciocoilor. "
CC al PCR / 1 nov.'35

▣ **Guvernul Tătărescu**

" Guvernul Tătărescu , prin măsuri reacționare, prin prigoană cruntă, prin călcarea nerușinată a propriei constituții , prin desființarea pe rând a ultimelor drepturi democratice ale poporului, prin ofensiva economică și fiscală în stil mare contra poporului , pregătește înscăunarea fascismului , pregătește și chiar sprijină venirea la guvern a trădătorilor de neam Goga-Cuza, înarmează nebunește , prin înfometarea poporului ,pentru aventura anti-sovietică , pentru îngenuncherea țării sub imperialismul fascist hortisto-hitlerist , pentru zdrobirea rezistenței a propriului popor. .Aceasta este realitatea. "

CC al PCR / 1 nov.'35

▣ **Sarcina muncitorimii**

▣ **Programul PCR**

Proletariatul este răspunzător de soarta poporului său .
Lupta pentru împiedicarea pregătirii și triumfului fascismului , pentru mântuirea întregului popor.
" Partidul nostru este partizan credincios al desăvârșirii revoluției burghezo-democratice în România , în forma celei mai largi democrații cunoscute până azi, a democrației sovietice. Dar noi am fost și suntem gata de a lupta cu toate puterile pentru apărarea și lărgirea la maximum a democrației burgheze împotriva fascismului .
[-----] Noi, comuniștii , sântem gata să apărăm cu arma în mână independența României , dacă țara noastră ar fi silită să ducă un război național de apărare contra imperialismului fascist . Noi știm că într-o asemenea luptă poporul român ar avea drept aliat puternica Armata Roșie a Uniunii Sovietice , care nu este numai o sigură garanție de pace prin recunoscuta ei politică pașnică și de combatere a agresorilor , dar și un apărător firesc al micilor popoare , contra cotropitorilor imperialiști.[-----] cu aceeași energie ar susține lupta pentru apărarea națională a poporului nostru"

CC al PCR / 1 nov.'35

▣ **Unitate proletară !**

▣ **Front popular antifascist !**

" Tovarăși ! Un ultim aricol oficios din " Lumea Nouă" , prin care dvs vă decalarați gata să participați la un *Front popular antifascist* real [LD: **inexact !**] ne întărește convingerea că dvs înțelegeți cele expuse mai sus , vedeți pericolul grozav și iminent care amenință clasa noastră , întregul nostru popor, toate naționalitățile din țară.

Rezervele PSD față de PCR....

" Dvs exprimați teama ca nu cumva acest front popular să fie un front comunist , adică îngust [LD : **inexact !**] , cuprinzând numai o mică parte din forțele antifasciste , democratice ale țării și teama ca nu cumva Partidul comunist să voiască să se impună ca un fel de dirijor al *Frontului popular* , pentru formarea căruia el agită masele.

" Noi înțelegem teama dvs. Ea ar fi îndreptățită dacă comuniștii , pornind de la preocupări meschine și îngâmfate de amor propriu de partid, ar voi să îngusteze baza luptei antifasciste , mobilizând numai păturile înaintate, marxiste, și neglijând masele de milioane ,care și-au creat diferite organizații și partide , formațiuni și asociații ale lor, organizații a căror putere trebuie tocmai să fie o garanție a puterii întregului front de luptă antifascist . Nu .Partidul nostru este străin de asemenea intenții strămte.

Dimpotrivă ! El consideră că organizațiile , formațiunile , partidele, asociațiile profesionale , cooperative , culturale , tinerești , naționale , etc., ale maselor largi,

trebuie să colaboreze cu toate pe picior de egalitate ,
fiecare aducând aportul său de forță la întărirea frontului comun.

Unitate deplină !

" În acest spirit noi [-----] regretăm orice fărâmițare , regretăm în primul rând sciziunile,
spargerile sau excluderile , care slăbesc unele organizații muncitorești ,
ca Partidul Socialist Unitar, Sindicatele și Uniunile muncitorești.

Unitatea este cel mai scump bun al muncitorimii .

" Căci noi credem că , în mod firesc, proletariatul conștient este chemat la o mare răspundere în
formarea *Frontului popular antifascist* real.

" Proletariatul este stânjenit în rolul său de frunte
prin diviziunea sa în organizații și partide diferite .

Unitatea proletară : unitate sindicală, unitate politică, unitate reală, totală ,

a întregului proletariat, ca o singură acțiune de clasă ,

o singură organizație profesională centrală , un singur partid politic,

unit sub steagul luptei de clasă împotriva capitalismului

- iată cea mai formidabilă garanție de succes al *Frontului popular antifascist* ."

CC al PCR / 1 nov.'35

▣ Mobilizare pentru Front antifascist...

" Mai este oare timp de pierdut , tovarăși ?

Mai aleg mult gloanțele fasciste între tovarășa **Ana Pauker** ,
admirabila și vechea luptătoare pentru libertatea și pâinea poporului ,
și între conducătorul țărănist **Ilie Lazăr** , adversar al vaidismului ?

Se vor opri ele în fața conducerii voastre ?

Vor cruța pe membrii organizațiilor democratice ori muncitorești , de orice fel ?

Conținesc oare torturile sălbatice în temnițe ale tuturor antifasciștilor de diferite culori politice , pe
care reacțiunea pune gheara ?

Nu! Nu mai este timp de pierdut ! Este timpul să ne înțelegem !

Este, mai ales, timpul să acționăm împreună !

Demonstrație PNȚ ...

" În 14 noiembrie , demonstrația țărănistă este amenințată de bande fasciste .

Oricât de îndoielnic ar fi antifascismul unora dintre conducătorii țărăniști ,

fapt e că masele chemate de PNȚ vin să lupte contra dictaturii fasciste ,

și în primul rând contra guvernului Tătăărăscu , pregătitor al fascismului ,

poftitor de aventuri imperialiste , lucru pe care-l vede lașăgăru fascist ,

care mobilizează cu ajutorul guvernului forțele sale ,

pentru zădărnicia și provocarea mârșavă a demonstrației.

" Să participe capitala proletară la demonstrație !

Să primească frățeste pe frații țărani !

Să-și formeze împreună cu ei gărzile de autoapărare contra bandelor fasciste ,

[---] Iar întot restul țării, printr-o grevă generală de o oră [-----]

Să manifesteze toată țara contra ofensivei de biruri [-----]

Să manifesteze contra ratelor converinții din 15 noiembrie [----]

Să manifesteze contra stării de asediu și cenzurii [----]

Pentru amnistia generală și eliberarea antifasciștilor [-----]

Pentru eliberarea Anei Pauker și Ilie Lazăr și pedepsirea celor care au tras în ei ! [-----]

Contra legilor reacționare Mârzescu -Mironescu de apărare a ordinii]-----]

Pentru interzicerea organizațiilor fasciste și arestarea șefilor lor [-----]

Pentru ruperea tratatului militar cu Polonia fascistă [----]

Pentru tratat de ajutor reciproc cu Uniunea Sovietică .

Răspundeți tovarăși, considerați propunerile noastre juste ?

Suntem gata să ne înțelegem asupra oricărui punct ,

care ar contribui la mobilizarea proletariatului și a maselor neproletare

la demonstrația de la 14 noiembrie. "

Propunerea PCR / 1 nov.'35

35.a) Corneliu Zelea Codreanu , Circulări și Manifeste , 1927-1938 ,

Colecția "Europa" , Ion Mării Munchen, Ediția a 5-a, 1981 .

CZCodreanu / 30 sept.'35

▣ **Circulară : PNL-georgist și PP-Averescu (p. 51-52)**

[LD : schimbare de atitudine : **întreruperea oricărui contact sau sprijin**]

" După cum știți , am avut cu toții până azi bune sentimente , chiar de amicitie , față de acțiunile d-lor George Brătianu și Mareșal Averescu .

Sentimentele pe care ni le-am manifestat și la alegerile din 1933 și cu alte ocazii , fără să fi cerut nimic în schimb , în afară de o elementară doză de bună-cuviință .

" De aproape un an de zile , printre rândurile membrilor acestor organizații , circulă o serie întregă de calomnii , de multe ori bătute la mașină , anonim , și multiplicare în sute de exemplare , în care noi , cu trecutul nostru de lupte , cu mândria noastră , suntem terfeliiți neconțenit și transformați pur și simplu în slugile Lupeștii sau ale "Oculței" , cu care se înțelege că , orice om , venind numai în simplu contact , s-ar dezonora .

" Ieri , la o întrunire din București , acest front averescano -georgist , a fost admis să se citească o declarație de adeziune a unei murdării morale (Stelescu)

"Am înțeles prin aceasta că orice punți între noi s-au rupt .

De acum , mulți -puțini cât suntem :

I. Este exclus orice concurs de orice natură acestor organizații .

II Relațiile personale , amicale , ale legionarilor se rup de orice membru al acestor grupări .

[-----]CZC / 30 sept.'35

CZCodreanu / 26 nov.1935

▣ **Circulara nr. 10 .**

Stabilirea raporturilor dintre "Porunca Vremii" și mișcarea legionară.

(către șefii de org. județene , de răspândit în lumea legionară)

- I -

1. "Porunca Vremii" este o foaie antisemită bună.

2. Cei ce scriu la ea , în frunte cu directorul ei , afară de Dragoș Protopopescu , sunt însă antisemiți recenți , netrecuți prin examenul timpului și încercărilor .

3. Când nu e garanția acestui examen , toate lucrurile se știu unde încep , dar nici odată nu se poate ști unde se sfârșesc .

4. De aceea , voi , legionarii , cetiți " Porunca Vremii " , dar fiți în gardă la fiecare articol , la fiecare cuvânt , pentru că nu este a noastră .

- II -

" Am observat , după un an de apariție , că nu tot ce scrie este pe linia noastră .

Atacuri neconțenite și nedrepte la adresa d-lui Maniu . Într-un număr se cerea chiar

arestarea tuturor maniștilor , aducându-li -se acuzația , destul de perfidă , că atacă monarhia . Pentru respectul adevărului , însă să se știe de toți că

domnul Maniu atacă nu pe Rege , ci vâscul din jurul Său ,

care omoară pe Rege și nimicește Monarhia Română .

M-am simțit umilit când pe pagina I-a eram lăudat eu sau noi ,

iar pe ultima insultat dl Maniu . [-----]

"De aceea , pentru a nu lovi , totușu , într-o foaie care , deși nefiind a noastră , e românească cel puțin pe jumătate din ea , deviza noastră e : Cetiți toți " Porunca Vremii" dar nu credeți tot ce se scrie în ea . "CZC / 26 nov.'35

35.b) M. Manoilescu , Corporatismul și proporționalitatea etnică , 8 nov.'35

(Rev. " Parlamentul românesc " , VI , 181-184 , p. 39-40 + foto și semnătura autograf)

[LD : număr special, sub egida Oficiului de Studii Legislative .

Face trimitere la alte articole publicate de el]

" Această schemă [a statului corporatist] nu poate fi ușor înțeleasă de acei care nu reușesc să se smulgă din tiparele democrației perimate și să se puie în ambianța de cugetare a lumii moderne .

Pentru cei care ar dori să se inițieze asupra doctrinei corporatiste și asupra fenomenului corporatist situat în cadrul vremii noastre ,

un prilej satisfăcător li-l poate oferi cercetarea volumului nostru apărut anul trecut la Paris : LE SIÈCLE DU CORPORATISME .

Pentru astăzi voim să subliniem un aspect particular al sistemului corporatist în țara noastră , și anume, valoarea acestui sistem pentru realizarea rațională și liniștită a unui mai bun echilibru etnic în toate domeniile de activitate ale țării.

Spațiul nu-i permite să demonstreze legitimitatea tendinței generale de echilibru etnic, caracterizat prin dominația națiunii majoritare , în fiecare sector a vieții culturale și economice. Considerând demonstrația ca făcută, ne întrebăm întru cât corporatismul constituie un mijloc potrivit pentru realizarea acestui echilibru ?

" Problema proporției etnice - sau dacă voiți, a disproporției - în diferite ramuri de activitate , trebuie întâi cunoscută. Astăzi lipsesc cele mai elementare date asupra repartiției etnice a diferiților profesioniști în diferitele bresle și regiuni ale țării .

Mai mult, aceste date nici măcar nu pot fi stabilite în mod exact , cu administrația noastră incapabilă și de atâtea ori neonestă.

Numai integrarea generală a națiunii în corporații , va îngădui să se identifice exact situația etnică în cadrul fiecărei bresle, fără puțință de falsificare tendențioasă .

" În al doilea rând, când această situație s-ar cunoaște cu exactitate ,

pentru absolut toate breslele, și s-ar constata grave disproporții

- care astăzi se observă, fără ochiul statisticii de la prima vedere - ar trebui să se pășească la o acțiune sistematică de corectare a acestor disproporții .

Or, schimbarea proporției etnice și asigurarea predominării românilor în fiecare breslă , nu este o operație mecanică , care să se poată înfăptui pe cale administrativă ,

ci o operație organică , care nu se poate realiza decât prin schimbări structurale economice.

" Dar, aceste schimbări structurale, nu se pot face de la o zi la alta și fără nici o socoteală. Ele cer o influență permanentă exercitată cu grijă,

pe baza unui program dat, în cadrul fiecărei ramuri de activitate.

O asemenea influență nu se poate exercita ,

decât dacă fiecare ramură este organizată separat , în chip corporativ.

Numai corporația poate crea o autoritate permanentă în fiecare sector profesional .

Numai corporația poate elabora norme pentru admiterea într-o profesiune .

Numai corporația face din fiecare profesiune o casă , care , dacă nu trebuie să aibă totdeauna uși închise , are însă uși , pe când astăzi orice profesiune , și mai ales orice profesiune economică , este un maidan deschis tuturor vagabonzilor internaționali .

Numai corporația poate dirija excesul de elemente minoritare , dintr-o breaslă în altă breaslă , în care proporția minoritarilor poate fi sporită fără pericol de dezechilibru.

Numai corporația poate crea regimul de organizare totală a națiunii ,

care să îngăduie controlul circulației elementelor de muncă în toate domeniile.

Numai corporația poate , atunci când i se asigură de drept și de fapt conducerea pe seama românilor , să realizeze o operă de românzare cu caracter sistematic , continuu și organic."

În Italia corporația a născut întâi, din nevoia de a se asigura un echilibru de clasă : echilibru dintre patroni și lucrători , și după aceea, ea a fost destinată să împlinescă și alte funcțiuni , cum este funcțiunea economică a organizării producției și funcțiunea politică , a organizării reprezentării parlamentare .

" La noi, aceeași instituție , corporația va fi menită să îndeplinească ,

pe lângă funcțiile sale economice și politice, o funcțiune nouă , a cărei necesitate nu a fost simțită în Italia, țară fără minoritari.

Această funcțiune este realizarea echilibrului etnic în sânul fiecărei bresle .

Echilibrul etnic realizat de corporație , este singurul posibil și durabil.

Măsurile brutale de Stat , pe lângă tulburările adânci pe care le pot aduce în viața economică, au dezavantajul efectelor trecătoare .

lata de ce [-----] convingerea că metoda cea mai potrivită de a realiza fără violență , dar cu un efect sigur , o proporționalitate etnică mai justă ,este metoda corporatistă .

Statul centralist , sprijinit exclusiv pe birocrație, este incapabil să rezolve problema etnică , după cum este incapabil să rezolve atâtea alte probleme.

Statul corporativ descentralizat , după funcțiunile firești ale vieții naționale și asigurând dominația românilor în toate aceste funcțiuni , este singurul capabil să facă , și în această direcție, o operă solidă ,

din acelea care fac să se descopere înaintea lor viitorimea "

M.Manoilescu / 8 nov.'35

36.) prof. C.Rădulescu - Motru , *Statul țărănesc și Statul liberal*, 8 nov.'35

(Rev." *Parlamentul românesc*" ,VI, 181- 184, p. 18-20 + foto și autograf)

[LD : apărut în nr. special editat de Oficiul de Studii legislative

[LD : o definire a țărănismului prin afirmarea unei adversități față de o teorie, o lozincă , un sistem,caracteristic secolelor trecute, numite chiar de aceea " liberalism clasic".

Fără să țină seama de realitatea statelor (și doctrinelor) neoliberale ;

ignorând solidarismul și armonia socială - care au stat la baza consolidării statelor moderne ; perpetuând, în fond, doctrina conservatoare , printr-un artificiu :

mutarea resentimentelor antiliberale pe seama și în numele țărănimii .

Altfel, explicabil în cazul său , totul spus frumos, cristalizat , chiar dacă ușor desuet.

Pentru că " țărăniștii" autentici , la care el se racordează, vorbeau altfel.

Și astfel, Rădulescu- Motru își termină pledoaria pentru *statul țărănesc*, fără să spună când și cum va fi el realizat ; care sunt " normativele" ; etc etc...]

C.Rădulescu -Motru / 8 nov.'35

▣ Polemica privind statul țărănesc

" O vie discuție s-a produs în timpul din urmă , în presa noastră,

asupra *Statului Țărănesc*. Cuprins în programul Partidului Național-Țărănesc, și propagat cu multă energie de șeful acestui partid , d.l.Mihalache ,

era natural ca *Statul Țărănesc* să fie combătut cu înverșunare de presa celorlalte partide, în special de aceea a Partidului Național -Liberal , care are la baza programului său o concepție protivnică , și să fie judecat , în consecință , ca inutil, greșit și periculos :

dar, ceea ce este mai trist, concepția Statului țărănesc găsește adeseori o falsă interpretare chiar la publiciști , care nu fac politică de partid.

Mulți dintre aceștia, robiți **mentalității marxiste**, văd în *Statul țărănesc* încoronarea unei lupte de clase sociale în politica țării noastre și se ostenesc după aceea să găsească argumente *pro* sau *contra* acestei concepțiuni.

Robirea la mentalitatea **marxistă** merge uneori așa de departe , încât ea trece înaintea bunului simț. Așa, în primii ani după războiul pentru întregirea neamului , când s-a pus temelia PNȚ , au fost publiciști cunoscuți în presa noastră , cari se îndoiau de succesul noului partid ,

pe considerația că țărani noștri nu vor ajunge niciodată la **conștiința clasei lor sociale** , întrucât ei aspiră să devină totdeauna ceva mai mult decât simpli țărani !

" PNȚ este astăzi **cel mai puternic dintre partidele politice ale țării**, cu toată întârzierea pe care o pun țărani noștri în formarea conștiinței lor de clasă. Așa va fi de sigur, și cu *Statul țărănesc*.

Mentalitatea marxistă și-o fi avut ea avantajele ei, dar baghetă magică pentru descoperirea tuturor adevărilor politice, nu este.

C.Rădulescu -Motru / 8 nov.'35

▣ Statul țărănesc- Statul liberal

[LD : și el explică mai mult ce nu este statul țărănesc ... decât ce este !

Cât privește paralela cu statul liberal... asemănările și diferențele sunt speculative .]

" Statul țărănesc , ca și multe denumiri de Stat, ca și Statul liberal , cu care ne propunem

în special să-l comparăm, este un program de muncă pe care un partid politic , PNT, și-a luat obligația să-l realizeze în scopul de a îndrepta viața politică a poporului românesc spre o dezvoltare mai potrivită cu firea și cu interesele permanente ale acestuia.

" Statul țărănesc nu este o concepție de proletar revoluționar ,

ci o concepție de bun gospodar . Ea nu pregătește instalarea la guvern a unei clase sociale , în locul alteia , ci pregătește conlucrarea armonică a tuturor claselor sociale la conducerea țării , prin subordonarea intereselor particulare la interesul cel mare , național.

" Între Statul țărănesc și Statul liberal , diferența stă în alegerea normelor de conducere a muncii naționale :

elementele din care statul însăși este constituit rămânând pentru amândouă aceleași.

Nici Statul țărănesc , nici Statul liberal n-au în programul lor , cuceriri de teritorii , colonizări și dislocări de populație , suprimări sau inovații de tradiție religioasă .

Substratul istoric este lăsat să existe mai departe ;

ceea ce aceste partide politice , prin concepțiile lor de stat, doresc să schimbe ,

se mărginește la dirijarea acestui substrat [??]

adică la anticipările cu care să preântâmpine viitorul [??]

Cearta lor vine din alegerea normativului . [??]

Dar redusă la această alegere , cearta lor totuși nu este o ceartă pe blana ursului din pădure , cum obișnuiesc unii să creadă că este orice ceartă , care se face pe alegerea normativului.

Normativul stă la baza dreptului și la baza spiritualității .

Popoarele ajung să aibă organizări politice solide , numai având conștiința normativului ,

așa cum înțelepții au spus-o de mult : Justiția fundamentul regnorum. "

C.Rădulescu -Motru / 8 nov.'35

▣ Statul țărănesc , fascist , nazist, sovietic = state totalitare

▣ Statul liberal = stat individualist

" Între Statul țărănesc și Statul liberal există, în ce privește alegerea normativului ,

o deosebire profundă , s-ar putea zice o adversitate .

Perspectiva de viitor a unuia este direct opusă perspectivei celuilalt." [??]

" În această adversitate cu statul liberal, Statul țărănesc nu stă singur.

Alături de el sunt mai toate concepțiile noi despre Stat , care s-au produs în Europa după războiul mondial. Statul fascist italian, Statul național-socialist german și Statul sovietic rus,

deși fiecare în parte este cu totul deosebit față de Statul țărănesc,

câteș trele împărtășesc cu Statul țărănesc aceeași adversitate față de statul liberal.

Toate concepțiile noi despre Stat, produse după război,

sunt fondate pe principii opuse Statului liberal.

Enciclopedia franceză ce se publică în zilele noastre , sub patronajul aproape oficial al statului francez, care este unul din statele europene rămase în afară de raza curenților noi,

este silită să constate declinul statului liberal. Europa nouă caută vieții sale politice o orientare deosebită de aceea pe care o avea în secolul trecut .

Statul liberal...

" Ceea ce a constituit normativul de bază al Statului liberal , a fost libertatea individuală

Libertatea individului era presupusă că stă , ca principiu generator , la origina prosperității unui popor. Laissez faire , laissez passer ! Lăsați pe individul liber să lucreze ,

să întreprindă și să se afirme , căci din activitatea lui va rezulta fericirea generală .

George Bonnet, ministrul de comerț al Republicii franceze , chiar în zilele noastre ,

repetă aceeași convingere în multiplele lui discursuri.

Lăsați libere comerțul și circulația capitalurilor !

Nu ridicați stăvilare la desfășurarea vieții internaționale !

Prosperitatea vine din garantarea libertății individuale !

" Și cu toate acestea, discursurile lui rămân predici în pustiu.
Nimeni nu-l ascultă . Toată lumea se abținează să nu-l urmeze.
Crezul individualist este primit peste tot cu scepticism . Care este cauza ?

Statele totalitare ...

" Cauza este noul crez , care și-a făcut drum în mentalitatea europeană de după război :
este crezul în supremația totalității poporului asupra individului .

" Europa nu mai crede în puterea generatoare a activității individului .
Starea individualismului a apus de pe firmamentul politicii europene ,
după o strălucire de mai bine de trei secole .

Individualismul a rămas de aici înainte ca o problemă pentru filozofi .

Totalitatea poporului , pentru gânditorii Europei de până acum,
era o simplă realitate convențională ;

era un fel de contract între indivizi , așa cum afirmase J.J.Rousseau ,
inspiratorul marelui revoluții franceze de la sfârșitul secolului al XVIII -lea,
s-a transformat , pentru gânditorii din secolul nostru, într-o realitate deplină.

Ea absoarbe pe individ, prin legile eredității , și constituie fondul permanent
care contează în viața istorică. Totalitatea hotărăște de soarta individului ,

iar nu individul de soarta totalității , cum se credea , pe dos, mai înainte.

Ea , cu firea și interesele ei, formează obiectul politicii .

Individul, în afară de totalitatea poporului, este un meteor lipsit de continuitate
și deci fără sens. Individul dobândește un sens numai în lăuntrul totalității poporului.
Aici, în evoluția acestuia, el se fixează ca un moment al unei realități durabile.

" Statele noi europene , de după războiul mondial, au toate la baza normativului lor
crezul cel nou al supremației totalității poporului asupra individului.

De aceea toate sunt antiliberale , fiindcă toate sunt antiindividualiste .

Pentru ele , toate normele de conducere politică trebuie să tindă ,
nu la garantarea drepturilor individului, pe diferitele tărâmuri de activitate,
ci la garantarea desvoltării totalității poporului , după legile firești ale acestei totalități.
Toate aceste state sunt , deci , totalitare . "

C.Rădulescu -Motru / 8 nov.'35

▣ **Statele totalitare = state naționale**

▣ **Statul liberal = internațional**

" În cea ce privește , însă, înțelegerea legilor firești ale totalității poporului ,
se pot produce deosebiri. Acestea sunt deosebirile pe care le constatăm
între statul țărănesc și celelate concepții de state totalitare.

" Statele totalitare sunt toate state naționale, în înțelesul că fiecare este statul
care are în vedere o anumită totalitate a unui popor.

Fascismul are în vedere totalitatea poporului italian ;

Național-socialismul , totalitatea poporului german ;

Sovietismul , totalitatea poporului rus.

Ele nu sunt concepții politice bune de export, decât în ceea ce au în ele ca tendințe generale,
pentru că normativul lor este legat de destinul unui anume popor.

Numai concepția statului liberal este o concepție de export , fiindcă ea nu este legată de o
anumită totalitate de popor, ci este legată de individ, adică de un element anonim,
presupus că intră în compoziția oricăruia popor.

De aceea statul liberal este, prin esența sa, internațional.

El vine din Anglia, de unde s-a exportat în Franța, și din Franța , peste tot în Europa.

Înperecherea termenului de național cu acela de liberal,

care se face adesea la noi, este o greșeală de logică . "

C.Rădulescu -Motru / 8 nov.'35

▣ Statul țărănesc

▣ Stat liberal.

" *Statul țărănesc* se deosebește de celelalte state totalitare , prin aceea că el pune între normele politicii sale , în primul rând, primatul intereselor permanente ale populației țărănești.

" În deosebire de statul fascist, național și sovietic, el crede că poate servi totalității pe care o are să o guverneze , nu prin întreținerea unei glorioase tradiții imperialiste , sau prin cultivarea înrudirii cu o rasă ariană, sau prin o organizare industrială după un plan dictatorial, ci prin formarea unei țărănime sănătoase , morale și muncitoare , gata să apere hotarele țării așa cum cer condițiile geografice și istorice ale neamului românesc.

" Statul țărănesc nu ambiționează să reânvie imperialismul glorios al strămoșilor latini; nici să formeze la porțile orientului un popor de pur sânge arian ; nici să sperie lumea cu o producție industrială gigantică....

el vrea , în mod modest , să ridice de pe spatele țărănimii române , povara sărăciei și a ignoranței , încredințat fiind că , servind țărănimea , el servește totalitatea poporului. " Normativul Statului Țărănesc îl constituie, așa dar, primatul intereselor țărănimei .

Dar acest primat n-a fost el recunoscut și de alte concepții politice ?

Nu găsește țărănimea , în statul liberal, o ocrotire suficientă ?

Cine împiedică țărănimea ca să se scuture de sub povara sărăciei și ignoranței ?

Legile sunt egale, pentru toți !

Condițiile de prosperitate sunt egale, pentru toți !

Statul liberal invită pe toată lumea la îmbogățire și fericire !

" Aceste întrebări le citim zilnic în discuțiile care se publică în presa noastră.

Ele sunt puse, mai ales, de adepții *Statului liberal* , cari nu uită să adauge că

Statul liberal a făcut cu puțință , în România, ridicarea atâtor fii de țărani la rangul de mari

funcționari , pe lângă că , același Stat liberal a dat cu dărnicie pământ și vot universal

Ce mai vor țărani de la stat ? Nu au ei o deplină egalitate cu boerii de altădată ?

Ce mai vor țărani ? Iată ce vor .

Vor o schimbare de direcție în alegerea normelor

după care se pregătește viitorul copiilor lor .Cum s-ar zice în mod popular,

vor o schimbare de macaz în conducerea politică.

" Statul liberal l-a pus în condiții egale cu stăpânii lor de altă dată,

numai înaintea norocului.

Dintre ei, 1 la zece mii poate să devină funcționar , cum poate să devie milionar

cu un bilet cumpărat la loterie. Tot așa, 1 la zece mii poate să devină burghez

la oraș sau mare proprietar la țară. Toate sunt posibile , când omul are noroc.

Dar politica de Stat nu trebuie să fie un prospect la loterie.

Și așa este politica Statului liberal: un prospect de loterie.

La 1 țărăn ajuns funcționar sau bogat, rămân 9999 țărani acasă,

în mizerie și ignoranță.

Cât mai poate dura această înșelătorie cu egalitatea de condiții înaintea norocului ?

Statul liberal are bune intenții pentru țărani ; cel puțin așa afirmă.

Își îndreaptă însă greșit aceste bune intenții .Ademenit de iluzia individualismului ,

el pierde din vedere interesele permanente ale totalității poporului românesc.

El nu poate pregăti în mod temeinic, ridicarea culturală și economică a satelor

prin școli potrivite țărănime și prin comercializarea rațională a produselor muncii agricole , fiindcă pentru așa ceva nu are nici timp , nici bani ; nici interes ;

" Este timpul ca Statul liberal să-și considere rolul politic ca sfârșit în România , așa după cum el și-l consideră sfârșit în multe țări din Europa. "

[LD : Și astfel, Rădulescu Motru își termină pledoaria pentru *statul țărănesc*, fără să spună când și cum va fi el realizat , cu ce mijloace, cu ce resurse]
C.Rădulescu / 8 nov.'35

37.) " Parlamentul Românesc " - Oficiul de Studii Legislative -8 nov.'35

(" Parlamnetul Românesc "an VI, 181-184, Număr special : *Statul nostru de mâine.*)
Revistă a lumii politice .Dir. N.Russu Ardeleanu
Președ. OSL- PPNegulescu; dir.OSL- Iuliu Pascu
Revizuirea Constituției - prof. PPNegulescu , președ. Oficiului de Studii Legislative ,
fost președ.Camerei, fost ministru la Învățământ.

PPNegulescu / 8 nov.'35

▣ Schimbarea Constituției ?!

▣ Schimbarea legilor ?!

Constituția durează de puțină vreme. Ce poate legitima schimbarea ei ?

O prudență elementară ne cere să nu ne jucăm cu un asemenea edificiu.

Teoretic,dacă o studiem cu lupa, *Constituției* noastre îi pot fi descoperite defecte .

" Doctrinarii binelui suprem sau ai perfecțiunii ultime se pot juca oricât ,
de dragul subtilităților dialectice , cu formule abstracte , luând asupra-le
răspunderile inevitabile , ce ar putea să fie mari și grele. "

Viața politică se desfășoară pe câmpurile deschise și bătute de toate vânturile,
ale conflictelor de interese îndărătnice, sau chiar violente,
într-un vârtej obscur, furtunos

Conducătorii vieții politice trebuie să desprindă cu limpezime, cu prudență,
liniile mari ale formelor de organizare satisfacerea justă și legitimă a intereselor respective.

Tocmai de aceea, legile unei țări nu trebuie schimbate oricând, orișicum.

după bunul plac al oricui , la repeziciunea unui nerăbdător
- oricât de impunătoare i-ar fi personalitatea , sau funcția.

Conducătorii statelor , cu ambiții de "mari reformatori" ,
cu care să treacă apoi în istorie , nu pot justifica o schimbare

decât după experimentarea legilor în vigoare ,
pe o durată capabilă să justifice sau să infirme nădejdea pusă în ea .

Și dacă acestea sunt valabile pentru orice lege,
cu atât mai mult răspunderea este imensă pentru Constituție - legea fundamentală
a unui stat, care-i hotărăște întreaga structură politică, economică și socială .
PPNegulescu / 8 nov.'35

▣ Vinovăția Constituției ?

▣ NU!

Unii cer revizuirea Constituției .

Se poate spune că dispozițiile de căpetenie ale ei, au fost sincere și cinstit aplicate ?

Se poate spune că aplicare lor, sinceră , a împiedicat bunul mers al țării ?

A împiedicat biata Constituție - neconținut violată ! - vreo unul din guvernele noastre
să dea țării o administrație bună , corectă ?

A împiedicat ea vreun ministru să administreze cu răspundere avuțiile încredințate ?

A silit ea pe vreun om politic - mic sau mare - să abuzeze de situația lui ,
în scopuri personale sau de partid ?

A oprit ea Parlamentele să controleze , cât de puțin, guvernele ?

A îndemnat ea corpul electoral să-și dea voturile unor oameni dubioși sau compromiși ?

A interzis ea Coroanei să îndrepte greșelile de acest fel ,
să cheme la guvern oamenii pe care i-a socotit mai capabili pentru guvernare ?
NU! Concluzia se impune de la sine .

Constituția nu e vinovată de neajunsurile de care suferim.

Nu modificarea ei le-ar putea " vindeca" .

Țara ar fi degeaba turburată , fără nevoie și fără folos. .

PPNegulescu / 8 nov.'35

▣ Partidele politice și revizuirea Constituției

Lumea noastră politică este destul de divizată.

Dușmăniile dintre tabere, destul de mari.

Trebuie, oare, să le mai încăierăm și pe problema revizuirii Constituției ?!

De ce să provocăm , iar , o propagandă demagogică , în plus ?

Nu este corpul electoral destul de zăpăcit și așa, prin numeroase deformări , defăimări, calomnii, proferate în mod deplorabil de unele partide politice ?

Atmosfera în țară este turbure și încărcată. Nemulțumirile clocotesc , protestările se înmulțesc, învinuirile aduse guvernanților devin violente , fățișe.

Ce efecte ar avea -într-o astfel de atmosferă - acțiunea partidelor politice angajate într-o reformă constituțională ?

După unele zvonuri, se intenționează o reducere considerabilă a drepturilor și libertăților cetățenești - a căror suspendare parțială , prin menținerea stării de asediu , de doi ani încoace - trebuia doar să-i obișnuiască .

Ar fi vorba de întronarea , legală și definitivă , a unui regim dictatorial , pus la dispoziția unor oameni .

Circulă cu persistență zvonul că această modificare să se opereze prin decrete-legi, sub pretextul de a nu tulbura țara, acum, cu " revizuirea" Constituției pe căile obișnuite .

O asemenea cale este însă și mai periculoasă

deoarece poporul se va întreba de ce a fost ocolit , de ce nu a fost consultat ?

Într-o vreme când presa este plină de dezvăluiri senzaționale -excrocherii, fraude, delapidări - privind gospodărirea banilor publici ;

când oamenii politici își aduc grave acușări ;

când țara sărăcește din ce în ce , iar unii se îmbogățesc ...

poporul nu mai știe în cine să mai creadă , și atunci dă vina pe guvernanți.

Ce va zice el dacă i se vor lua și libertățile cetățenești ce le avea ?

[-----]

Există oameni politici care vor o schimbare mai profundă a structurii Statului, și , în consecință , a Constituției .

Astfel de formule : Stat național , Stat țărănesc , Stat corporatis Stat sovietic (comunist)

Regimul nostru constituțional , pe care astăzi, îl critică atâta, nu este rău în el însăși.

Abuzurile în aplicarea lui , l-au făcut așa , deci oamenii care l-au pus în funcțiune.

Decât o revizuire a Constituției , mai degrabă revizuirea oamenilor , a conștiințelor." PPNegulescu / 8 nov.'35

38.) Corneliu Rudescu (OSL) , Noile Constituții (studiu comparatist) , 8 nov.'35

(" Parlamentul românesc" , 8 nov.'35, p.66-69)

[LD : rezumat, informații. Fișă de mână Studiul este interesant pentru că semnalează fenomenul reformelor constituționale pe plan internațional :

Austria,Polonia, Brazilia, Franța, cu accentul pus fie pe concentrarea puterii de către șefii de stat , fie a necesității întăririi executivului ,

fie a reprezentării corporatiste .] Doc.integral- fișier Constituție

Corneliu Rudescu / 8 nov.'35

▣ Regim constituțional - practică constituțională

Sistemele constituționale evoluează. " Rigiditatea" unui text constituțional , nu are drept scop de a zădărnici funcția de adaptare a societății , ci de a asigura normelor constituționale un minim de stabilitate , împotriva " dezordinii" ce caracterizează opera legislativă ordinară. Asta nu înseamnă că această stabilitate trebuie să ducă la stagnare , să devină o frână periculoasă în calea evoluției societății. O conducere politică înțeleaptă , trebuie să evite o atare eventualitate. Țara noastră cunoaște de câțiva ani , frământări de acest sens . Ele sunt legate mai mult de practica regimului constituțional , decât de regimul constituțional , deoarece între aceste două fețe nu a fost totdeauna concordantă. " Litera constituțională" a trăit o viață " exclusiv teoretică " , alături de " practici opuse" , provocate de moravurile politice . În ultimul timp, asistăm la manifestări în favoarea unei reforme a Constituției . de aceea, e bine să cunoaștem fenomenele similare , din străinătate .
[-----]
În concluzie, noua structură constituțională a Austriei a întărit puterea executivă , " luminată" prin consultarea unor organe competente , independente . [-----]
Constituția poloneză se inspiră din tradiția și modelul austriac :
întărirea executivului, în dauna reprezentanților electorali .
Totuși, spre deosebire de austrieci,
Polonia menține compunerea democratică a parlamentului. [-----]
Herriot pronunțându-se , acum , pentru reforma Statului, prin întărirea executivului.
C.Rudescu / 8 nov.'35

39.) Octavian Goga, "Schimbarea Constituției ! " , 8 nov.'35

(rev." Parlamentul Românesc " , an VI, nr. 181-184 , 8 nov.'35 , p. 63-64)

(Foto medalion, semnătură autografă)

/ **Ideea națională !**

/ **Eclipsa democrației !**

/ **Compromiterea parlamentarismului ;**

/ **Schimbarea Constituției !**

/ **România Românilor !**

[-----]

O.Goga / 8 nov.'35

▣ **Eclipsa democrației**

[LD : de data asta , fără nici un echivoc : contra democrației, contra libertății absolute, contra partidelor, contra parlamentului , contra constituției.

O pornire de distrugere a eșafodajului democratic, în toate structurile și mecanismele sale. Era noul crez politic al lui Goga . O înregistrăm, o etichetăm și gata .

Ar fi ușor dar nu este nici suficient și nici drept .

Respins, ironizat , contracarat , minimalizat , de ceilalți oameni politici, din tot spectrul politic ; devenind ținta atâtor contestări politice , parlamentare, gazetărești , în epocă și mai târziu - fiind întrecut , ca țintă, doar de Cuza și Codreanu -

ideile lui Goga (nu discutăm cât de originale !) vor face carieră , îi vor deschide poarta guvernării, vor fi îmbrățișate de colaboratorii lui Carol II (ex democrați din toate partidele) .
iată de ce nu putem trece prea ușor peste ideile lui Goga .]

" Dar o dată cu redeşeptarea ideii naționale , a apărut și eclipsa democrației ,
dovedită o rețetă neputincioasă în vâltoarea postbelică.

Viața de Stat , devenită mai complexă și cerând soluții grabnice dictate de un spirit de competență , nu mai putea fi diriguată după uzate tipare anacronice.

În mod firesc, vechea concepție democratică s-a perimat ,

ca orice abstracțiune legată de un anumit timp și determinată de anumite împrejurări .

Cu deosebire parlamentarismul practicat în veacul al XIX-lea, transpus în situația nouă, a apărut demodat și inoperant.

Cum puteau fi înfrânate tulburările masselor, ai căror demagogi răscoleau valul anarhiei ?

Cum se puteau stăvili, sub regimul libertății absolute, răsvrătirile mulțimei, adeseori puse la cale de către străini, cu bani de peste graniță ?

Cum era în stare o țară pulverizată în partide, care se paralizau reciproc, să-și pună la contribuție energia integrală, pentru a scăpa din ghearele desmățate ale pericolului bolșevic de import și pentru a face față exigențelor de după război ?

Cum se putea guverna, fiind guvernele la discreția capriciilor parlamentare, lipsite de independență, de stabilitate, de prestigiu și de putere ?

"Iată întrebări care s-au ridicat la suprafață pretutindeni, preparând conștiința cetățenească pentru reforme descătuse de străvechea ficțiune democratică."

[-----]

Goga/ 8 nov.'35

▣ Schimbarea Constituției !

▣ România Românilor !

"România trebuie să se încadreze într-o ordine nouă de simțire creatoare, dacă vrea să trăiască.

Până atunci, răsună zadarnic toate programele.

Toate teoriile de salvare nu sunt decât povești la căpătâiul unui bolnav.

România e bolnavă; pe ziduri putrede nu se poate croi o casă nouă.

Catapeteasma așezării noastre de Stat e un anarhism.

La armatura morală a altora nu se poate răspunde cu puștile de cremene ale democrației românești. De aceea, într-o lozincă se concentrează toată hotărârea noastră dâră și nestrămutată :

SCHIMBAREA CONSTITUȚIEI ROMÂNEȘTI

PENTRU A ÎNTEMEIA ROMÂNIA ROMÂNILOR " Octavian Goga (autograf)

40.) ACCuza :Statul Românilor.Constituție românească , 8 nov.'35

(rev." *Parlamentul românesc* " , an.VI, nr 181-184, 8 nov.'35)

(medalion foto , semnătură autografă ;vinieta - politicieni -marionete , trași de sfori)

ACCuza / 8 nov.'35 Doc.integral- fișier LANC

▣ Nația

▣Statul național

[-----]

ACCuza / 8 nov.'35

▣ Constituția Română

▣ Statul național Românesc

Când zicem libere, zicem :

ELIBERATE DE ORICE MĂRGINIRE A PUTERILOR LOR , DE CĂTRE STRĂINI. "

" Aici se pune problema - marea problemă ! - a Nației românești și a Statului român.

Constituțiunea română de la 29 martie 1923, zice :

" Art. 1. Regatul României, este un Stat național, unitar, indivizibil "

" Național " - al cui ? Se înțelege: național al Românilor .

Constituțiunea zice :

" Art.3.. Teritoriul României nu se poate coloniza cu populațiuni de gintă străină "

" De gintă străină. Se înțelege : alta decât națiunea Română .

Constituțiunea zice :

" Art. 33 .Toate puterile Statului emană de la națiune , care nu le poate exercita decât numai prin delegațiune. "

"De la care națiune ? Desigur : de la națiunea Românilor.

Care singură poate exercita aceste puteri.

Constituțiunea română , așa dar, consfințește adevărul elementar al statului național ,
care nu poate fi decât : STATUL NAȚIONALILOR"
ACCuza / 8 nov.'35

▣ **Constituția Română = Constituția jidanilor**

▣ **Contradicția fatală.**

" Dar aici intervine o gravă contradicție a Constituției române , care în altă parte spune : "Art.
133. Se ratifică decretul -legi :

No.3902 , din 29 decembrie 1918, publicat în Monitorul Oficial No. 223 ,
din 30 decembrie 1918, provire la acordarea drepturilor cetățenești ;
No.2.085 , din 28 mai 1919 ... privitoare la încetățenirea evreilor
cari locuiau în Vechiul Regat .

De asemenea se ratifică și toate Decretul-legi
de încetățenire individuală ,
cari s-au făcut înaintea decretelor specificate mai sus ;
Evreii , locuitori din Vechiul Regat ,
cari nu-și vor fi regulat încetățenirea ...

vor putea face declarațiunile de încetățenire ... în termen de trei luni
de la promulgarea acestei Constituții "

" Vrea să zică : STATUL ROMÂN , NU MAI ESTE STATUL ROMÂNILOR,
CI STATUL JIDANILOR : CU DREPTURI DEOPOTRIVĂ ÎNSCRISE ÎN CONSTITUȚIUNE .

Aici este contrazicerea fatală :

NAȚIA ROMÂNEASCĂ NU SE MAI POATE DEZVOLTA ÎN TOATĂ
DEPLINĂTATEA ȘI LIBERTATEA , CA PUTERE CREATOARE A CULTURII UMANE
PE PĂMÂNTUL EI : ROMÂNIA .

Întreb : Este cineva - cunoscător al Legilor naturii și al faptelor istoriei - care să creadă că o
asemenea stare de lucruri , mai poate să dureze ?

Aș fi foarte fericit să-l văd pe acela , cu argumentele lui. Ca să le putem discuta .

În ce mai privește, mențin și aici ceea ce am spus cu mulți ani înainte :

O NAȚIUNE E UN PĂMÂNT .

Ea singură are dreptul să se dezvolte pe pământul pe care e așezată de la început ;
pe care îl muncește ; pe care l-a apărut , în decursul veacurilor ,
și continuă să-l apere cu sângele său.

Cine - în România ? ROMÂNII !

Atunci : ce poate să fie statul român ? STATUL ROMÂNILOR

Dar cu Constituția actuală - ce să facem ?

Să facem să fie și ea CONSTITUȚIE ROMÂNEASCĂ ! "

ACCuza / semnătură autografă / 8 nov-'35

**41.) V.Rădulescu-Mehedinți (senator PNT) , Reforma judiciară în statul țărănesc,
8 nov.'35**

(" Parlamentul românesc " , 8 nov.'35)

[LD : Pentru Rădulescu -Mehedinți , statul țărănesc nu era o problemă de viitor ,
ci era deja România prezentă , în fond , un stat țărănesc !]

V.Rădulescu / 8 nov.'35

▣ **Statul țărănesc**

Panica ce a produs formula " Statului țărănesc" , nu este justificată.

În unele cercuri diriguitoare [LD : aluzie la PNL] se spune că formula tinde
să schimbe ordinea actuală , cu corolarul ei firesc , dictatura țărănească .

De aici, toată campania de presă contra național-țărăniștilor ,
toate insinuările asupra bolșevismului național-țărănesc .

Înspăimântați de atari perspective , sunt acei ce nu cunosc programul PNT ,
ci urmăresc doar o campanie pătimasă politicianistă.

Cei de bună -credință , știu însă că formula PNT
nu este o teorie de viitor ,ci o realitate actuală.

Statul român - ca exponent al populației ce trăește în granițele sale-
este , prin esența sa , un Stat țărănesc,

pentru că țaranii alcătuiesc majoritatea acestui popor.

[-----]

V.Rădulescu / 8 nov.'35

▣ Problema constituțională

Nu este de actualitate atât modificarea raporturilor dintre puterile în stat ,
cât o reformă judiciară , o simplificare a instituțiilor ,

pentru ca țaranul român să prindă încredere în justiția românească.

V.Rădulescu -Mehedinți / 8 nov.'35

42.) Manifest PCR privind demonstrația PNT din 14 nov.'35 , 14 nov.'35

(Arhiva ISISP, cota A XIX-15, inv. 805)

Trădarea PNT ...

" Conducerea PNT s-a înțeles cu guvernul și a capitulat ,
în fața interzicerii demonstrației din 14 noiembrie, ba chiar a renunțat la demonstrație ,
deși guvernul o permitea pentru altă zi.

Prin aceasta, conducerea național-țărănistă amână campania de răsturnare a guvernului și ,
în schimbul unei înțelegeri cu el, necunoscută maselor,
permite acestui guvern să-și desăvârșească aplicarea programului de guvernare .

[-----Prprogramul guvernului fascist -----]

" Și pe acest guvern, dușman al poporului, conducătorii țărăniști vor să-l tolerăm încă

Prin aceasta, șefii național-țărăniști se fac direct răspunzători
de toate actele de barbarie și de jefuire ale acestui guvern în viitor.

Masele muncitorești- țărănești și largi cetățenești s-au declarat gata să participe
la demonstrația din 14 noiembrie .

PCR a propus PSD o înțelegere pentru participare și susținerea demonstrației [-----]

Conducătorii național-țărăniști n-au nici o explicație a capitulării lor , decât de a da guvernului
putința să execute programul de distrugere a țării [-----]

Programul guvernului fascist...

Acest program cuprinde :

1. Executarea fără îndurare a ratelor conversiunii ... adică jefuirea maselor sărace ...
2. Trei miliarde biruri noi, și stoarcerea birurilor vechi
3. Continuarea legiurilor reacționare ; lege reacționară a meseriilor ; gătuirea legală a presei printr-o lege ; legi de prigoană contra naționalităților asuprite .
4. Susținerea organizațiilor fasciste ; încurajarea partidelor trădătoare de țară , agenturi ale hitlerismului în România ;teroarea împotriva maselor antifasciste și democratice ; Starea de asediu.Cenzura . Condamnările antifasciștilor de către tribunalele militare . Asasinare în temnițe și pe stradă a luptătorilor antifasciști .
- 5.Aprovizionarea cu petrol, lemne și cereale a războiului imperialist italian contra poporului abisinian dezarmat .

Tratative de amnistie economică și politică cu Germania hitleristă .

Respingerea pactului de ajutor reciproc cu URSS .

Acest program înseamnă jaf, scumpete, foamete , mizerie , pregătire a fascismului
în România și a războiului imperialist împotriva Uniunii Sovietice .

CC al PCR / 14 nov.'35

▣ Apel la luptă

[Către PSD, organizații național-țărăniste, funcționari, sindicate , studenți, datornici, șomeri, naționalități asuprite, etc etc...]

Să se continue lupta până la răsturnarea guvernului ; să se strângă rândurile ; vast front de luptă antifascist ; unitate sindicală șamd șamd...

Manifest PCR / 14 nov.'35

Vezi fișierul următor